

دوقتور

رفیق نوزاد

سوسیالیزم

مندیجات

مقدمه - افاده‌محزر - سوسیالیزم - سوسیالیست نظریه‌سی -
تعیین رسمی - مجادله صنوف - تقسیم صنوف - ضدیت صنوف -
کوچک تاجر لر - کویلیلر - سرمایه نصل تزايد ايدر ؟ - عمله
فرقه‌سی تشکیلاتی - سنديقه - اشتراك اعمال جمعیتلری -
وسائط مبادله - تدبیر حاضر - قوای ملکیتک ضبط واستر
دادی - عماله لرك بين الملل ائتلاف وحرکات مشترک و عمومی
لزی - نتیجه - خطا و صواب جدولی - عثمانی سوسیالیست
کتبخانه‌سی - اخطار مهم - شایان توصیه آثار -

طابع و ناشر مسئولی

عثمانی سوسیالیست فرقه‌سی کاتبی

ابن الطاهر

اسماعیل قائق

۱۳۲۷

آنقره ولایت مطبعه‌سی

عثمانی سوسیالیست فرقه سی کتبخانه سی

دوقتور
رفیق نوزاد

سوسیالیزم

و
رهبر علم

مندرجات

مقدمه - افاده محرز - سوسیالیزم - سوسیالیست نظریه سی -
تعیین رسمی - مجادله صنوف - تقسیم صنوف - ضدیت صنوف -
کوچک تاجر لر - کویلیر - سرمایه نصل تزیاید ایدر؟ - عمله
فرقه سی تشکیلاتی - سندیهه - اشتراک اعمال جمعیتلری -
وسائط مبادله - تدبیر حاضر - قوای ملکیه نک ضبط واستر
دادی - عمله لراک بین الملل ائتلاف وحرکات مشترکه وعمومیه
لری - نتیجه - خطا و صواب جدوی - عثمانی سوسیالیست
کتبخانه سی - اخطار مهم - شایان توصیه آثار -

طابع و ناشر مسئولی

عثمانی سوسیالیست فرقه سی کاتبی

ابن الطاهر

اسماعیل قائق

۱۳۲۷

آنقره ولایت مطبعه سی

Osmanlı Sosyalist Fırkası Kütüphanesi

1

Doktor
Refik Nevzad

SOSYALİZM VE REHBER-İ AMELE

Münderecat

Mukaddime - İfade-i Mukarrip - Sosyalizm
- Sosyalist Nazariyesi - Tayin-i Resmî -
Mücadele-i Sınıf - Taksim-i Sınıf -
Ziddiyet-i Sınıf - Küçük Tacirler - Köylüler
- Sermaye Nasıl Terazyüd Eder? - Amele
Fırkası Teskilâtı - Sendika - İştirak-i
Amâl Cemiyetleri - Vesait-i Mübadele -
Tedbir-i Hazır - Kuray-ı Mülkiyetin
Zabt ve İttidadi - Amellelerin Beynel-
millet İttifak ve Harekât-ı Müsterekke
ve Umumiyeleri - Netice - Hata ve Serap
Cetvel-i Osmanlı Sosyalist Kütüphanesi -
İhtar-ı Mülkum - Şayan-ı Tavsiye آثار
Tâbi ve Nâsir-i Mes'ûlî

Osmanlı Sosyalist Fırkası Kütüphanesi
İsmail Tahir İsmail Fark

1327 [1911] Ankara Vilâyet Matbaası

پارسله فرقه نك ناشر افكارى اولق اوزره « بشریت »
غزته سنی چقاریور و دیوان حرب عرفینک ، مجلس وکلانک
حقمزده کی حقزلقلرینه رغماً مسلکمزدن دونیور و عزم و ثباتله
چالشیورز .

تعم مسلک ایله ارشادات فکریه مزه ترجان اوله رق
سوسیالیزم مسلکنک ترکیاده دخی رغبت عامه یه مظهر اولسی
ایچون ، ارباب مساعی اهلایزه بریاد کارسی و عمل اولق اوزره
فرقه نك قرار یله بر « عثمانلی سوسیالیست فرقه سی کتبخانه سی » تأسیس
ایتدک .

بوکون برنجی نومرو سنی تشکیل ایدن « سوسیالیزم - وره بر عمله »
نامنده کی کتایجری عالم مدنیت و مطبوعات ایله پروله تر عمله طاقنه
تقدیم ایدیورز .

ایکنجی نومرو یی تشکیل ایدن « کویلی قرداشلر مزه » نامنده کی
اثر سوسیالیست ده در دست طبعدر .
سعی و غیرت بزدن ! فرقه نك نشریات و ارشاداتنه معاونت ده
ارباب مساعی پروله تر اهلایزدن !

دوقتور
رفیق نوزاد

ابن الطاهر
اسماعیل فائق

— « مقدمه » —

حکومت حاضره یی تشکیل ایدن رجال زمان ایله اداره عرفیه
تحت تابعیت و آمرینده ایکلین مجلس مبعوثان و اعضای کرامی
بورژوا دینلن و منفعت شخصی لرندن باشقه هدف اقتصادیلری
اولیان برطاقم کسکل بدست تصدق آجلردن تشکیل ایتدیکی جهته ،
منافع شخصی لرینک تأمیننه انکل و سدا هنین اولق ایستین
« عثمانلی سوسیالیست فرقه سی » نك ترکیاده تأسسنه و ناشر افکاری
اولان - که (سوسیالیست ، انسانیت ، مدنیت ، اشتراک) در -
غزته لرك نشرینه مانع اولدیلر

مسلک مرک طوغریلغنه ، قدسیتنه ، مشروعیتنه قناعت وجدانیه مزه
و بومسلک علوی سایه سنده اهالی بیننده موجود اولان ضدیت
صنوفک لغو ایدیله بیله جکنه اطمئنان قلبمز بولندیکی جهته رکن
و اساس مسلکده ثابت قدمز . ثابت قدم اولدیغمز ایچوندرکه ؛
بوکونکی حکومت حاضره نك هدف غضب حکمرانیسی اولیورز .
حکومت حاضره ، استانبولده سوسیالیزم مسلکیله فرقه نك
صروج افکاری اولق اوزره میدان مطبوعاته آتدیغمز غزته لر ی
تعطیل ایدرک محرر لرینی ده بر طرفه حبس ونقی ایتدیکی ایچوندرکه
مع الاسف سوسیالیست فرقه سنک مرکزی پارسه نقل ایتمکه
مجبور اولدق .

[آندره هس] ایله [پواسسون ، لافارغ ، واینان]
اخواتنك فرانسز پروله تریاسی دینلن ارباب سعی و عمل
عمله ظاننك تعلیم و تربیه سیاسی اوغورنده قلمه آلمش
اولدقلری آثار نفیسه و کزیده نکت مطابسه سی نتیجه سی اوله رق
کرك ترجمه و کرکسه تألیف قلمه آلدیغمز شو کتابلجیزی
عثمانلی ارباب مساعیسنك انظار موشکافانه حیت مذمانه لرینه
عرض ایدیوروز ،

امید ایدرز که؛ قلمزده کی نیت خالصانه ایله مسلکمز
ده کی علویت اهالیعز طرفدن شود بلیغیره اوغرا دلمان
قرقه مزك واسطه نشر افکاری اولان کتابلر مز؛ بی طرفانه
نظر مطالعه دن کچر یلهرک تنقیدات اخوتکارانه ایله تحلیل ایدیلمیر.
بز ، ناقل حسیات سفالت بشریه یز ، منسوب بولوندیغمز
مسلك سایه سنده سفالت بشریه نك انویله یرینه سعادت
عمومیه بی کافل بر جمعیت بشریه مسعوده کتیر مسنه کوچو جک
اواسون بر معاوندته بولونه بیایرسه ک کره ارض اوزرنده
حصه مزه دوشن وظیفه انسانیت کارانه نك بر جزئی ایفا
ایتمش اولوروز.

بووظیفه صغیره نك ایفاسی مقصدیله دز که؛ بوکتابی
تبعات متوالیه سایه سنده وجوده کتیره نك میدان مطبوعات
مدینه تقدیم ایدیوروز.

دوقور

رفیق نوزاد

— « سوسیالیزم » —

ایشته فرانسزجه بز که که؛ ترجمه معادلی، لسان عثمانیزده
یوقدر . بونی بویله جه استعماله مجبور اوله جغز . یعنی
فرانسزجه اولان بوکله بی ترجمه لشمش اعتباریله قبول ایده
ایده جکز . لکن معنای حقیقیسی لایقوله آکلامه دن ، او کر نه
دن قبول ایتمکده معذورز .

[ش . سامی] بک ، لغتده « سوسیالیزم » کله سی شو ووجهله
تعریف ایدیور : « بین الناس جمعیت و اشتراک عمومی
تشکیلنه اموال عالمی و خصوصیه ملک و ثروت ماده لرینی
بشقه برصورته افراغ ایتمک مقصدیله متشکل بر طریق
و جمعیت مخصوصه » در .

فرانسزجه اولان بوکله لر نجبه « سوسیالیس » کله سندن
مشتقدر . سوسیالیس : جمعیت بشریه یه عائد دیمکدر .

سوسیالیزم کله سی اوروپاده همان موده حکمنده در .
هرکس بوندن بحث و عقلنک ایردیکی درجه ده بومسلكی
تنقید ایذر . حتی هرکس ای سوسیالیزی کوتوسندن تفریق
ایده مکسزین « سوسیالیسم » دیر .

« سوسیالیست » دیمک ؛ سوسیالیزم طرفدارانی اولان
دیمکدر . هیچ برمسلك بوکونکی حالده مجهول دکدر .

لكن بونلرك ايچنده؛ عمومك فكر جاهلانه سندن، برچوق خرافات و خيالات باطله دن هنوز قورتوله ماه شلري ده واردر!

قارئن كرامه موضوع بجه نقل كلام ايتزدن اول؛ بومسلك فلسفانه قارشى اوتهدنبرى عطف اوله كلكده اولان بعض خطايائى منقولهدن اجتناب ايتلملر ينى توصيه و اخطار ايله رز.

سفالت عمله دن قلمي متأثر اولوب سفيلارك طالع بد بختيلرينه قارشى حسيات حسنه بشريه ايله متصف اولان هر آدم «سوسياليست» زمره سنه منسوبم دير . . . بوده هر كسجه بويله طائمشدر. حالبوكه؛ اساس مسئله بويله دكلدر. شبهه سز هر سوسياليستك برقلابي اولمى لازم كلير. لكن سوسياليست اولمق ايجو يالكز؛ برقلبه مالك اولمق كفايت ايتمز. هر سوسياليست؛ حال حاضرده موجود اولان عدم مساوات ايله عدالتسز لكدن طولايي طريق عصيانه آتلمش بر آدم ديمكدر.

هنوز بو؛ سوسياليزم ديمك دكلدر . چونكه؛ سوسياليزم؛ تشكلات اساسيه سنده فنا اولان جمعيت بشريه يني تبديل و تغيير ايتمك، الزميت طبيعيه سي اوليان بتون اسارتى لغوايله اوجمعيى قابل تحمل برحانه ارجاع ايتمك ديمكدر. بوندن ماعدا برده بشريتك اوزرينه جهالت ايله ضلالتك اجماع ايتدرديكى فنا لكدن قورتارمق ايجون موجوديتنده متحسس ارباب اجتهادك فعاليت روز مره سي ديمكدر .

او حالده اضطراب سفالت ايله عدالتسزلكه قارشى تهور، موضوعات و مؤسسات حاضرده قارشى ساده دل و خيبرت آهيز غضب كبي شيلر، شايدان تقدير و تحسين حتى مستحسن كبي كور يئن حسيات داخديه عرضيه به هب بونلرده موجوديتيله فنا بر صورتده امتزاج ايدمه يلن هوس و افكار مجتهدانه يني تصوير دن باشقه برشى ياما ز ديه بيليرز . سوسياليزم؛ بز نوع حالت روحيه بشريه دن عبارت دكلدر . بلکه؛ قوه دن فعله چيقمسى ممكن بر نظريه در .

— «سوسياليست نظريه سي» —

بوسوسياليست نظريه سنى كيم ايجاد ايتدى؛ فرانسه اختلال كيرندينبرى [مانزردده بابوف] ويا بوندن صكره كلان فيلسوفلر سوسياليست مسلكى اوزرينه بك چوق جلدلر يازديلر. واقعا بوفلسفه كتسابلرينك قرائتى منفعتدن خالى دكلدر. لكن؛ هنوز سوسياليست اولميا نلر ايجون سوسياليزمك توصيفى اوكتابلرده آرا مامليدر . زيرا؛ بونلرك آراسنده ميانيت و تضاد واردر . اودرجه ده كه؛ بر برلريله بك چوق دفعه لر مناقشات و محاربات قلميه ده بولنديلر. فقط بومصادمه قلميه و فكريه دن برئمه حاصل اولدى . بونلكه برابر بوفلسفه كتابلرينى درين، درين مطالعاته طالعنده حاجت بو قدر . چونكه؛ سوسياليست نظريه سي [بابوف، سن سيمون] و شا كر دلرئى [تابه، اووهن، فوريه، سيسموندى قارل، مارقس، پرودون] ودها سائر عالملرك ايجاد صنعيسندن عبارت دكلدر.

بالعکس بوعلمانی که کتابلری، بیسکارجه افرادک تصادف و تصادم افکارندن فوران ایدن ناکهانی برسوسیالیزم ایله بر جم غفیرک حالت روحیه بشریه سنک ترجمانندن عبارت بر مسلکدر. بوندن ماعداده سوسیالیزم مسلکی برکتابده، بر رسالهده ایضاح ایله اکتفا اولنان بر نظریه آنی نتیجه سی دکلدر. بومسلک؛ فعالیت دائمه ایچنده یو وارلانا عملیه طاقنک مسلک ذواحتیایدر. عملیه صنفی اومسلکی تدریجیاً والزمیتی نسبتنده - حالنده دمیوروز - تشکیل وتأسیس ایدر. اومسلکی ایجه آکلاویه یلمک ایچون اوفکر ایجاده مالک جم غفیر ایچنه کیروب اونک حیاتیله و اوحیاتک مرارت تدارک معیشتیه یشامق لازمدر .

ایشته اولوققدرکه؛ سوسیالیست اولوق فکری وسوسیا لیستارله مناسبانده بولونمق آرزوسی انساننده تولد ایدر . بونکاهده دروننده یشانینان محیطک اثری اولان فعل عملیه، نظر بشرده لایقیله، طولانیسیله تعین ایدر، رونما اولور. حتی بوقیدانه برصورتده برانسان سندقیقه اعضاسندن اولسه، اشتراک اعمال جمعیتنه دخالت ایتسه، هم بوده برمنفعت شخصیه داخلنده وقوع بولسه، عملیه لک افعال مشترک لری جوهری اصلینسه وقوف تامه حصولی حسنیله یکی بر شکل جمعیت بشریه ایچنده بوللادیقنه دائر او انساننده برحس تجدد اویانیر . واوندن دهامکمل بر جمعیت جنینی ایچونده دماغنده بر فکر ایجاد ایدر. بو حالدهده دماغ بشرده، سوسیا لیست مسلکنک تعریف و تعییری حقیقه وضوح پیدا اولور .

(۱۸۹۶) ده لوندرد، (۱۹۰۰) ده پارس، (۱۹۰۴) ده آمستردام بین الملل سوسیالیست قونفره لرنده، بتون ممالک متعدده سوسیالیستلرینک قبول ایتدکلری غایت مختصر تعریف و دستور رسمی؛ بک کوزل رونما اولمشدر. اودستور بر نظریه مغلا ایله توصیف اولتورکه؛ اوده بتون اشکال متعدده سیله برابر افعال عملیه اجمال و تمیز بسیظندن باشقه برشی دکلدر. اودستور رسمی ایضاح ایتک بزجه لازمدر. بوده، سوسیا لیستلرک اثر افعالی تامیله تعین و توصیف ایتک ایچون مجبوراً ایچنده بولندکلری اووظیفه فعلیه بی ایضاح الزمیتندن تولد ایتمشدر . لکن بودستور و تعریف رسمی اژدن اول حاصل اولمامشدر . بالعکس اوندن صکره ظهور ایتمشدر . و اوقعلی معناسیله شاملدر .

بونک ایچوندرکه؛ قارئین کرامه حقیقه موجود اولان شیلر سوسیالیزمک نه دیمک اولدیغنی، حیات صمیمیه و جدا تیه ایله کوسترمک ایچون حل ایتکک جسارت ایده جکزر .

او تعریف و دستور رسمی ده ایشه شووجهلدر :

(۱) عملیه لک بین الملل ائتلاف و حرکات مشترکه عمومیه لری .

(۲) قوای ملکیه تک ضبط و استرداد ایچون عملیه صنفک

برقرقه حالنده اوله رق تشکیلات سیاسی و اقتصادی سی .

(۳) وسائط اعمال و مبادله تک سوسیالیزم مسلکنه موافق

برصورتده استصحابی، یعنی سرمایه داران جمعیت مختلفه

سک « اجتماعون ویا اشتراکون » جمعیتی حالته تبدیلی .

۱۰
— مجادله صوف —

علم سیاست بودستور رسمیهی حیات حقیقه نك روحی
اولدیغندن طولانی در که؛ سوسیالیزم مسلک نك مجاهدی و محاربی
اولان آدم لر، روح اجتماعیه بشریه نك « یکی تشکیلات
و تنظیمات بایرانی » آلتنه تجمع ایدر لر .
بو تعریف و تعین رسمیده ایکی شی وارد لر . برسی صوف
معدده نك مجادله نظریه سی، ایکنجیسی ده عمله صنفه بوجا
ده نك امر ایتدیکی بر فعل نظری !
دستور دیور که؛ سوسیالیست فرقه سی « بر صنف فرقه »
سیدر . او جالده دیمک اولور که؛ موجودیتی « مجادله صوف »
ایله قائم لر . و بتون سوسیالیزم اجرا آتی ده بوجادله نك
تشخیصیهی اوزرینه مستدر .

— تقسیم صوف —

مجادله صوفی آکلامق ایچون صوف اهلای بی بیلمکلمز
لازمدر . لکن اک اول نظر اعتباره آله جق شی اوصوفک
سوسیالیستلر طرفندن ایجاد ایدلدیکنی ظن ایتمه مکدر . چونکه؛
بالعکس بوصفلر، سوسیالیزم ایجاد اولمز دن اول موجود ایدی .
صنایع مهمه نك ظهور یله رومنا اولدی . صنایع مهمه ؛
صورت اعمالک شرائطی تارومار ایدرک انسانلر آراسنده
بر فرق ایجاد ایتدی . ینه اوصنایع مهمه ، غیر قابل رد
منفعت مجادله سی ایچنده هم اهلای بی تقسیم ، وهم ده یکدیگر
ینه منفعته مختلف و مخالف ، ملبزم وعمله صنفی حصوله

— تقسیم صوف —

کتیردی ، لکن بوندن اول صورت اعمالک بر جوق مختلف
شکلری ظهور ایتدی . بروقت اولدی که؛ هر فرد کندی
تعینش و اداره سی ایچون لازم کلان شیئ استحضار ایدرک
یر ، ایچر ، کیر ، یاتاردی . بالذات کندیسی آتمکجیلک
قضایلق ، قهوندره جیلق ایدردی . اوزمان شهر لر هنوز
موجود دکل ایدی . یاخود هنوز وجود بولمق اوزره ایدی .
انسانلر ؛ هرشیدن اول ، سینئه ارضده کزلنان قوه انباتیه
ایله مشغول و اوندن استفاده ایدن کوبیلر دن متشکل ایدی .
هر کس کندی اونده یشار ، کندی اللریله انشایتدکلری
قلبه لرده یاتوب قالقار ایدی . هنوز دیگر آدم لر ایله مبادله یه ،
مناسبات مبادلاته کیرشمیور و یاخود کیرشماش ایدی .

بعده بر جوق تأثیرات ساقه سیله ایش وعملک برنجی
تقسیمی ظهور ایتدی . شهر لر ظهوره کلدی . شهر لر ده
انسانلر خصوصی ایشلره حصر اوقات ایتدی . کیمیی
ترزی ، کیمیی دمیرجی ، کیمیی ده کویلر ده کی اولردن
دها مظنن و مدبذب اولر انشاسنه قویولدی . جامع لر ،
کلینالر دها یک چوق ابنه عالیه ، مغدوریت بشریه نك
اثر متضادی اولان شیرلی یابدیلر .

مع مافیه اولزمان هنوز « عمله ایله اوسته » مسئله سی
طوعه مشدی . مشتری ماده ابتدائییه بی بالذات تدارک ایدر ،
عمله ده یا بالکنز و یا بتون فاملیانسیله برابر چالیشیردی .
بعده بوده دیکشیدی . هر محصول صاحبک مشغولیتی
تراید ایتدی . فاملیانسنک خارجنده معاونلر آرامغه آلمه

مجبور اولدی. لکن ینه اسکی عادات باقی ایدی. بومعاونلر فاملیا اعضاسندن عد اولنور، اوسته وافندیلرله برابر یاتار قالقار، عین خانه داخنده اسکان ایدر، گویا عین حائله نك اولادی ایش کبی اونلرله برابر عین سفرده همک برلر ایدی. بربرندن فرقلری یوق ایدی. طولایسیله ده فقیر، فقط هم ده فقیر دکل ایدیلر، همده افندیلرینک عین حقوقه مالک ایدیلر.

ینه برچوق، خارج وزمانک تاثیراتیه قرون وسطی نك اوزرلرینه طوغری «اصناف» جماعتی تولد وتشکل ایتدی. عین صنعت ومخصول صاحبیلرینک فرقه سی سلسله مراتب ایله تأسیس ایتدی. بوندن ده اوسته، قالفاء، چراق صنفلری میدانه کلدی.

مهارت شخصیه، ذکا واقدار بوطبقات مختلفه آراسندم. بر فرق خط حرکت کبی فرض اولنیور، اک عاجز برچراق بر اثر نفیس حصوله کتیر مکه مقتدر اولدینی زمان اوسته لره مساوی، حتی «اوسته» اولیوردی. لکن برکون کلدی که؛ بوغیر ممکن برحالده قالدی. اوسته لر بریره طولیلاندیلر، آرالرنده اتفاق ایتدیلر وغیر قابل تعرض بره امتیاز، تأسیس وایجاد ایتدیلر. انتخابانی آرالرنده اجرایه باشلادیلر. اوسته لک صنعتی تا چوجقلرینه ویا دامادلرینه وارنجه یه قدر کندیلر ینه حصر ایتدیلر. بونکله ده «اوسته» صنف متمازی یوزر کوستردی.

قالفه، بتون مدت حیاتجه قالفه قالغه محکوم ایدی.

ایشته بوکوندن اعتبار آدرکه؛ مختلف وضد منافع ایله صنوف متفرقه نك موجودیتی باشلادی. ینه بوکوندن اعتباراً درکه؛ عمله ایله اوسته آراسنده مخاصمت وتضاد تولد وظهور ایتدی.

صنایع ده دخی نتیجه جه بیوک تبدلات حصوله کلش ایدی. فابریقه؛ چالشمق ایچون مشترینک سهارشنی بکله میور ایدی. بالذات کندیسسی ماده ابتدائی صساتین آییور، واولدن حاضر لیور ایدی. بوندن ماعدا؛ صتون آله حق مواد تجاریه بی انتخاب ایده بیله جک مغازه لرله، هر زمان کند یسی ایچون چالیشه بیله جک پک چوق عمله لرده مالک اولق یاب طالعی، اوکنده آچلدی. لکن بونک ایچون ده پک چوق یاره به احتیاج وار ایدی. آلات وادوات بهائی ایدی. هرایسته ین صتون آله میور ایدی. واقعا اوسته لر ایچلرینه عمله لک کیرمسنه مانع اولیورلردی. لکن؛ عمله لر مالک اوله مدقلری واسطه دن محرومیتلری سببیه بویله بر موقعه کچمک فکرندن قراغت ایدیلدیوردی. اوسته لر عمله لر دن ده فقیر دکل ایدیلر، موقعدن ده فرقلی بر موقعه بولنیورلر ایدی ثروت وسامان جهتیه ده اوسته لک صفته حق مالکیتده بولنیورلردی.

بونکله بربرده اوسته — الی آلتنده — لزومی قدر عمله یه مالک دکل ایدی. عمله لریا اولرنده ویا برویا خودایکی ویا اوچ کشیدن مرکب اوله رق بر متعه دک اونده چالیشیورلر ایدی. اومتعه دک، ملتزمک امری تحتسده اوله رق برچوق تجارت اولرینک حسابنه استعمال اولنیورلردی. بویسه

اونلر ایچون «براستقلال نسی، ایدی. لکن بودرلوسی و عمل اوسته نك حسابنه اینی گلیور، الیورموردی، بونك ایچون عمللری، بونلره مخصوص اولان یرلره جلب ایله یوزلجه آدملری بریره جمع ایتدیله. بووجهله هم نظارت و طولایسیلهده قونترول ایتمك کیفیتنی قولایلاشیوردی. مثالك ساری اولسندن طولایی مقدار محصولات بشریه تزیاید ایدیوردی. بوسیدلر ایچوندرکه؛ بیوک بیوک مانوفا کتورلر، اوستلره منسوب مختلف محللرده جم غفیر عمله صنفلری، و اوسته نك نظارت موشکافانه سی آلتده عمل مشترک دستکا هلری ایجاد اولوندی.

بوشیلرده اون یدنجیدن اون طقوزنجی عصره قدر اولان حالات اقتصادی دندر.

لکن مؤخرأ هر عملانی کنیدی خصوصی ایشی باشنده قوتیله متناسب، یا شیله موافق، اقتدار و لیاقتی داخلنده کی ایشه مربوط اوله رق براتق فکری تولد ایتدی. هر کسک بروظیفه سی، لکن دائماً عین وظیفه سی اولدی. عین حرکا نك تکرر دائمیسیله، مافوقی ایله عمله ایشنده دهاییوک برمهارت واجراسنده دهاییوک برسرعت ا کتساب ایتدی. بوندن طرولایی ده مقدار محصولات تزیاید ایلدی.

الحاصل هر عمله بوندن بویله و بلا ملاحظه عین حرکت اعتیاد ایله چالشهغه مجبور اولدی. دستکا هلرده کی محصول عملی بربرینی اتمام وتوالی ایدن بوحرکات مجموعندن باشقه برشی دکلدی. او حالده ماکنه لر بو عمللره، ذاتاً ماکنه دن فرقی

اولیان بو عمللره، بوحرکات بشریه مجموعنه نقیصه کنگسزیند قائم اولیوردی وقائم اولدی. لکن ماکنه لرکیاتی نك بهالی ایدی. بوندن ماعنا، یالکز ماکنه آلات و ادواتی محافظه ایتمك دکل، دکیشدیر مک، تجدید ایتمك لازم ایدی.

ایچنده یشادیغمز محیط مسابقت ورقابت نه ایله وجود پذیر اولور؛ ائک اوچوز فیئاله محصول عمل تدارک ایدن یعنی ائک مکمل ماکنه لره مالک اولنلرک مظهریتیله دکلی؟ او حالده لایتقطع برچوق ماکنه لر ایجاد ایلدی. لایتقطع ده ساتون آلمق لازم کلیوردی. نك چوق اوسته لر که فرانسز جه سی باترون دیمکدر - سرمایه نك سرمایه یه قارشنی اولان بو مجادله مدهشسه قارشوسنده محو اولیوردی. عمله مسلکنه رجوع و یاسقوطه مجبور بولنیوردی. عین زمانده دخی، فرق طالع و بونی انتاج ایدن ضدیت اوسته ایله عمله آراسنده کیت کیده بیودی.

— «ضدیت صنوف» —

بوصنف اهالی، بتون قوای اقتصادی نك اللرنده موجود اولان اوسته صنفیدرکه؛ بونك حیاتی تأمینات مطلقه آلتنده اولدینی کبی ائک بیوک دوشونجه سی ده، مالک اولدینی سرمایه یی تضعیف ائتمکله مشغول اولمقدرد. بوصنف اهالی مستقل عمللر ایسه بتون استقلال حرکتن محرومدلر. چونکه؛ بونلرک هیچ برنده الات و ادواته مالک اوله جق پاره، سرمایه

یوقدر . هپسی ما کنه لک اسپریدر لر . مالک اولدقلری شی؛
 استعداد اعمال ایله بازولریدر . لکن بونلریده کرایه ویرر لر ،
 حصوله کتیره جکلری فعل و عمل قوتندن باشقلری استفاده
 ایتدیر لر . دیمک اولیور که؛ بونلرک حیاتی هم سفیلانه ، هم ده
 کندیلرینی قوللانان آدملرک النده برربازیمجه اقتصاد اولیور!
 چونکه آچقله غوغای حیاته کیرن یالکز بونلر دکل بونلر
 کبی دها پک چوق عمله؛ فابریقه لک قبولری اوکنده قارنجیه
 کبی قاینایور ، انتخاب ایچون اوسته همان النی اوزادیرسه ،
 ایسته دیکی قدر عمله ، هم دها اوجوز فیات ایله چالیشه جق
 عمله بوله بیلیر . دیمک که؛ قیوطیشاری ایدیلان عمله نک یرینه
 دها آز فیات ایله باشقهنی قویمق غایت قولای ومکن!
 دیگر برشی دها وار . اوده ایشک آز اولدینی زمان ، اوسته نک
 عمله یه مساعده ایتسی ایچون فرصت آرا سیدر . بوصورتله
 مصارف عمومیه سنندن برقسمنی تنقیص ایتک ایستر . لکن
 بوحر کتیه عمله نک ، اهالینک برقسمنی آچقلدن اولمکه محکوم
 ایده جکمش! بواونک وظیفه سنده می؟!
 ماکنه لک ترایدی سببیه آرتق وجودلرینه همان لزوم
 و احتیاج قالمیان (!) بوعمله بوندن طولانی کنیدیسی استعمال ایده .
 جک بر سرمایه دارک وجودینه مجبوریت حسن ایدیور ، استعمال
 اولدقلری کوندن اعتباراً « استقلال شخصی » لذتندن محروم
 قالیور لر . بوکا مقابل هیچ اولمازه غالی بر فیات ایله استعمال
 ایدیلر لر اوده یوق! یالکز آنجق اولمه مک ، وبرلقمه
 اتمک احتیاجی ایچون چالیشیور لر!

آمان ، نه سفلی حیات! ... نه باشنی صوقه جق کوچک
 برقله سی وار ، نده فرداسی ایچون قارتی طویوره جق
 کوچک برلقمه اکمی! بومظلوم عمله لر بتون مدت حیاتلرینی
 یاربمغازه و بر فابریقه ، یاویا بردستکا هده کچر لر .
 صباحدن اقشامه قدر سعی وعملک صعوتی آلتنده ،
 بلاری بوکوک اولدقلری حالده بشریتک مادوننده ، برمال
 ایله آلین تری دوکر لر ، اکر بونلرک چولقلری ، چوجقلری
 ده چالشمغه مجبور اولور لر سه ایشته اولزمان ممرارت حیات
 برقاتدها تراید ایدر . قادینک طیشاریده چالشمسی انتظام
 خانه یه نقیصه ایراث ایتدیکندن طولانی بو بدبختلر هر درلو
 لذاند حیاتیه دن محروم ، حتی سعی وعملاری نسبتنده لذید
 بر طباق یمک یمکه بیله موفق اوله مازلر . بونانده صرف
 نظر بعدالطعام همان یاتوب اویومق ، ایرتسی کونی ایرکن
 قالقمی لازم؟ یا او اویقو .؟! طباق یمش حیدود کبی
 یرندن قیملدامغه اقتدار کندیلر نده مقفود! او طوروب
 صحبت ایتک ، ایکی طاتلی سوز سویله مک ، طالعندن محروم!
 فابریقه ، دستکاء بونلر ده نقدر عالی ، لذید حسن وازسه
 همان هپسنی محو ایدیور . سرمایه؛ بوزوالیلری ، سفیلبری ،
 استبداد مدهشی آلتنده ازیور ، واسیر آرزوی حاکمانه سی
 ایله یور .
 دیمک که؛ صحبت حاضره بشر یه ده بربرینه ضد ، دشمن
 ایکی صنف اهالی موجوددر و بوموجودیتی ده کوریور ز .
 بری دیگر ینک سعی وعملیه تعیش ایدیور . بوندن طولانی ده

برندن دیکرینه قارشى ، همان برعداوت و بر مبارزه حیات
حسن و مشاهده اونور . اوسته منافعی عمله نك یوزندن ،
دها طوغریسی عمله نك کونده لکی یوزندن تزیید ایتمک
ایستیور ، وایدیور ، عمله ده کونده لکلری اوسته نك
منافی یوزندن آترمق ایسته یورلر .

بویکی صنف اها لیدن ماعدا دیکر برصنف دها واردر .
یعنی عمله ایله اوسته آراسنده دیکر برصنف افراد دها واردر .
اونلرده کوچک تاجرلر ، کوچک فابریقه جیلر ، کوچک ملک
صاحبلری ، کوچک زراع الحاصل کویلیلر یعنی کوچک
واورطه حاللی اهانیدر .

— « کوچک تاجرلر » —

کوچک تاجرلر ؛ مستقل یشایه مازلر . بوخیال قیلندندر .
حتی شان و شرف و حیثیت ذاتیله زینی محافظه ایتملری عین
داثره خیالاته دخالت ایدر . بوندن شبهه ایتمک ایچون ، بر
دفعه جک اولسون مشتریلری ویا صاتین ایجی قارشوسنده
تتره به تتره به سوز اکلایمق و بر بار چده سوبلدیکی شینه یالان
قاهره ایناندرمق و بووجهله هالی صاتمق ایچون دوچار
اولدقلری مشکلات و صعوبتی کورماش اولمق لازمدر .
ذاتاً بونلر ، عمله یعنی فرانسزلرک « پروله تر » دیدکلری حیاتی
ثمره فعلی وسی و غیرتی سایه سنده قز انانلر طاقتنه دها زدیاه یقین
اولدقلری ایچون — چونکه دوچار اولدقلری جرمنفعت
غیر مشروعه دن طولای دیجکلر لری نك تجکمی

التده درلر . هر کون اعلان افلاس ایتمک معروضدرلر .
بونک ایچون بوصف اها لیک حیاتی بک صعوبتی و دائمی
امواج مهاجمات ایچنده کچر . هر آن عمله زمراه سنه ایتمک
معروضدرلر .

— « کویلیلر » —

بردفعه کویلیلر ، بردفعه ده او کویلیلرده اسکان ایدن
کویلیلره نظر تجسسیمی عطف ایدم ! کوریرزک ؛ بونلر
دخی سرمایه دار دنیلن « قاپی تالیستلرک » محیطی ایچنده
بوغولوب قالمشردر .

کویلی ؛ صنایع جدیده نك اومدهش چرخه دولاشمش
بردرلو اورادن جاتی قورتارامیور ، اومبارزه صنوف بارتقیلی
آ اتنده محکوماً ، زانورده سقالت اولمش ، حالندن شکایت
ایدیور . یوقاریده ، ترقیات صنایع دن حصوله کان وسائطک
توسعی الزمیتندن بحث ایتمش ایدک ، یعنی صنایع ترقی
ایندجه کویلی محصولاتی شهرلره دوکه بیلیمک ایچون
وسائط نقلیه نك تسهیل چاره سنی آرامغه مجبور اولمش
ایندی . بونک ایچون ارا به لک مرور و عبورینه صالح برطاقم
شوسه یوللرک انشاسی لزومی حس اولندی . واقعا بو قدر
ترقی بزده هنوز موجود دکلدر . حکومت حاضره کویلینک
ره سنی آلمقدن بشقه برشیبی دوشونمز . حالبوکه ؛ بو وسائط
نقلیه نك توسعی او یله بر نتیجه حاصل ایتدی که ؛ اوندیجه
سائقه سیله صنایع عظیمه ، صنایع صغیره به تبدل ایتدی
بو قدرده دکل ، دیکر بر نتیجه دها حاصل ایله دی ، اوده محصو

لات ارضیه نك آیدر و صایبشده کی شرائطی بوسبتون تعدیل ایله مسیدر . و اتماع؛ کویلرک افق تجارقی توسع ایتدی . چونکه؛ یا لکز کنیدلریچون محصول یتشدیرمک دکل، بلکه؛ بتون دنیانک تاجر و ماترملری ایچون چالشمغه مجبور اولورلردی . بوندن ایسه مشوم بر نتیجه تولد ایتدی . اوده فیات نقطه نظرندن محضولنه آمر مطلق اولامیشیدر . چونکه؛ آمریقا محضولاتنک سرعت تزایدی، فرانسه ده کی بغدادی فیأ تنی نئسته مجبور ایدیوردی . کویلی اکلایمدینی قوانین اقتصادیه حاضره نك قربان استبدادی اوله رق بتون استقلالنی غائب ایتدی . معاملات تجاریه و باخصوص معاملات صرافیه نك بازیمچه هوساتی اولدی . یا لکز بونلر ایچون دکل ، بلکه؛ دهابرطاقم اسباب مختلفه دن طولای نی بد آخك ائده قر بانلق قویون اولدی .

مثلاً؛ زراعتك فی اولسی، وكوندن كونه او فن زراعتك ترقی ایتسی، کویلی بی دهها زیاده صرفیاته مجبور ایتدی . ارض ویری فن دائره سنده کوتمك ، کوبرمك لازم کلدی . کوبره نی المقی ایچون ده پاره لازم ایدی . حالبوکه؛ اکثر کویلرلرده ایسه پاره منقوددر! بونك ایچون صرافیه مر اجعت مجبورتی حاصل اولدی . کویلی بردفعه صرافك ائنه کچدیمی، آرتق اولوم قیلندن اولان بو واسطه نك ائندن قررتولمق ممکن اوله ماز . بعده کویلی آرتق صراف ایچون چالشیر، بتون محصول و حاصلاتی؛ او صرافدن آلدینی پاره نك ، رأس المالنی دکل فائضنی ویرمکه یتشمز . تعبیر آخرله کویلی کند

یسنه قرصاً و فقط غایت یوکسک بر فائض ایله پاره ویرن صرافه ایراد یتشدیرمک ایچون چالشمغه بمحکوم اولیور . دیمک که؛ هر پاره بر «مجادله» صنوف موجود! هر نه طرفه بر نظر انصاف، بر نظر تجسس فر لائسهق، همه حال بر «مجادله» صنوف» کوریرز . کویلرده، شهرلرده، قصبه لرده، قضا لرده، هر شی عین صورتده جریان و دوران ایدیور . عمله؛ اوسته ایله مبارز! کویلی؛ صراف ایله محارب !

بوندن آکلاشلدینی اوزره جمعیت حاضره بشریه ده اك زیاده ضرر دیده اولانلر عملهلر ایله کویلرلردر .

عمله دیمک؛ یومیه جی، کونده لکچی دیمکدر .

کونده لکچی دیمک ده سعی و عملنی بر مقدار آخیهه مقابل «صامتی و یا مبادله» ایتمک دیمکدر .

بوده بر چوق فناقلرک منشاییدر . بو فناقلردن اك برنجیسی محیط و عالم اقتصاد حاضره تعلق ایدنیدر .

اوسته ! عالم اقتصاد تعلق ایدنیدر . چونکه؛ کونده لکچی یا براوسته و یا بر ملترمه و یا خود بر حکومته مر بوطدر . یعنی بر نوع «مقاوله» عمل ایله یا بازوسنی و یا ذکسنی صائمیدر . اونی صاتون آلنلرده قانون و عرف و عادت نقطه نظرندن «سربست و مساوی !» عد اولورلر .

بو ایسه عمله صنقی ایچون نه معنایی شاملدر ؟ نه دیمکدر ؟ بو ، شودیمکدر که :

اولا ؛ سرمایه صاحبی و پاره لی اولان آدم؛ بتون ایش

ایچون لازم کلان آلات و ادوات صابون آلفه مقتدردر .
تعیر آخرله وسائط اعمال صاحبیدر .

ثانیاً ؛ بوکا مقابل عمله ایسه یالکز بازو صاحبیدر .
برنجیدی آرزو ایتمز ، ایسته مزسه ایکنجیسی چالشمقیدن
محروم قالیر .

بو ، شودیمکدرکه ؛ محصول عمل محضا کونده لکجینک
اثر فعیلدر . او کونده لکجی ؛ صاحبی طرفندن محصول عملک
قاج پاره یه صاتیاه جغنی هیچ وظیفه ایتمز ، دوشونمز ، کونده
لیکنک اخذیله متاوله سنک نهایت بولدیغی تصور ایدر .

بو ، شودیمکدرکه ؛ سرمایه صاحبی کونده لکجی به
ایش ، یعنی واسطه تعیش ومدار حیات و یروب و یرمه لک
حقنه مالکدر . دیکر مالک اولدینی ایکنجی حق ایسه ،
کونده لکجینک کونده لکینی تأدییه ایتمکدنصکره کندیسنه
قالان منفعت شخصیسه سنی دوشونمک و ذهننی بوندن باشقه
برشیده اشغال اتمه مکدر . الحاصل بو ، شودیمکدرکه ؛

۱ — سرمایه صاحبی اولانلر آنجق منافع شخصییه
لرندن باشقه برشی دوشونه مزلر .

۲ — کونده لکجی و عمله صنفتک حیات روزمره
ومدار معیشتلرینی اعطایا و یارد ایتمک حقی استعماله
صالحدرلر .

بونی بیلدکلر ایچون عمله نک کونده لکلرینی اکل فاحش
فیثانه تزیل ، سعی و عمل مدتی ممکن اولدینی قدر اعظمی
ساعاته ترفیع ایتمک ایستلر .

— سرمایه نصل تزیل ایدر ؟ —

بوجواب بک قولایدز . لکن ؛ بوندن اول فعل اعمالک
نه دیمک اولدیغی ؛ تعریف ایتمک لازمدر . او حالده « فعل
اعمال » نه در ؟

فعل اعمال : ماده ابتداییه نک تبدل شکلیله قابل استفاده
برحاله کیش دیمکدر . چونکه ؛ اساس وجوه اصلینده
بومواد ابتداییه نک هیچ بر قیمت حقیقیه سی یوقدر . او قیمتی
آنجق قابل استفاده برحاله کک ایچون تبدیل شکل ایتمکدری
زمان اخذ ایدرلر .

مثلاً ؛ صفحات معدنیه ، دروننده کی کومور پارچه لر به
ده میر معدنی کتلرلی اصلنده هیچ بر قیمت مالک دکلدلرلر .
قیونک او زرنده کی یوکده بوللادر قابل استفاده و استعمال
برحاله کلسی آنجق کونده لکجی عمله نک فعلی ایله حصول پذیر
اولور .

دیمک اولیورکه ؛ بوایش ، عمله نک اثر صنعیدر ، فعل
اعمالیدر .

لکن ؛ بواشر صنعت و یا فعل اعمال ؛ عجیباً عمله یه قیمت
حقیقیه سی نسبتده تأدییه ایدیلیورمی ؛ ایدیلیور دیه ادعا ایتمک
عبدالر ظن ایده لرز . زیرا ؛ اکر حقیقه اهسته عمله یه ایشک
قیمت حقیقیه سی نسبتده کونده لک و یرمه جک اولورسه ،
کندیسنک منفعت شخصیسه سی تقدیر اوله جقدر ؛ جمعیت
حاضره بشریه ده - اوت ؛ انکار ایتمورز - کندیسنه لازم

اولان منفعتی زودن استحضار اید بیه جکدر؟ او منفعت
 شخصیه به مالک اوله بیدمک ایچون مطلقاً عمله نك اوزرندن
 او منفعتی، کاری، استحصال اتسی لازمدر. یعنی منفعت؛ فعل
 اعمالک اوماده ابتداییه ویردیکی قیمت زانده نك کندیسکی
 طرفندن استرداد ایدیلرک عملیه ویرلما سیله خادمل اولور.
 دیمک که: منفعتده، کارده عمله نك تأدیه ایدلماش بر «فعل
 اعمال حقی» وارددر. سرمایه دخی اوسته نك عملیه کونده
 لکنندن باشقه ویرمکه مجبور اولدینی، بورجلی بولندی فیضله
 ایشک یعنی «فعل اعمال حقیق» ترا کندن حصوله کلیور
 و بوترا کم ایله ده منفعت شخصیه سی تأسیس ایدیور. بو منفعت
 و ترا کم دخی مؤخرأ اوسته طرفندن بوسبتون صرف ایدلیه
 رک تراید ایدد، ایله نهایت اوسته نك سرمایه سنی تزیده
 خدمت ایدیور. ایشته سرمایه بو وجهله تحصیل و تراید
 ایدیور. سرمایه نك تراید و تجمعی نه دیمکدر؟

تراید و تجمعی ایدلماش سرمایه لر؛ ترا کم ایدلماش بر چوق و نافع
 عملیه و طولای سیله ده تأدیه ایدلماش «فعل اعمال» مجموعندن باشقه
 برشی دکندر، او حالده سرمایه به؛ «ترا کم فعل اعمال»
 دیه بایرز. دیمک که؛ سرمایه نك منبجی؛ «فعل اعمال» در. لکن
 بو فعل اعمال تأدیه ایدلماش «حق فعل اعمال عملیه» دیمکدر.
 او حالده سرمایه نك هر کسه منسوب اولسی طرفدارانی اولوق؛
 عجا سرمایه دارانی بو ثروتلرندن غیر مشروع صورتده محروم
 ایتمکی دیمکدر؟ خیر! بویله دکندر. یا.. الا!.. هر شیدن

محروم اولان عملیه طاقته حقلریخی استرداد ایچون باشقه
 ویرمک و مستحق اولدقلمی «حق فعل اعمال» اعطا
 ایتمک دیمکدر.
 لکن؛ شوسطارلری تنزلاً اوقویان سرمایه داران ایله
 فایزیه، بستگاه و مختلفکات و ماکنه صاحبلی و دها سائر
 ذوات بوکا قارشلی دیرلر که؛ «بونلرک جمله سی بیدر، بنم ماندر،
 بن قازاندام، بن تأدیه ایتدم، سرمایه بیدر، عمللرده بیدر،
 الحاصل هر شی بیدر»

زده اونلره جواب اوله رق دیرز که؛
 «خیر! بیک دفعه خیر! بوسرمايه سزک دکندر.
 انجق تأدیه ایدلماش عمله نك فعل صنعتیدر؛ حقیقیدر»
 عملیه اویله انسانلردر که؛ پازده سز اولدقلمی ایچون کند
 یلریخی صانارلر، ایجاره ویریرلر.
 بز ادعا ایدیورز که؛ آلات و ادوات و ماکنه لر بیه
 بونلری اعمال ایدن عمله نك و ماکنه لرک هیئت مجموعهنه
 خدمت ایدن دمیور و مدنجی بیه عمله لرک مالیدرلر. یا ایچون
 اونلرک مالی اولماسون؟ مادام که؛ اونلرک چیره دستی معرفت
 و صنعتیدر، او حالده اونلرکدر. اطرافیزی احاطه ایدن اشیاء،
 ایچنده او طور دیغمز اولر، کاشا نلر، سرائلر، اوزرمزه کید
 یکمز ایسه، کوزکلر، تعیش ایتدیکنمز اتمک، سنبیره،
 سائر و سائر... هپ بر چوق اینای بشرک مجموعۀ
 افعالی دکیدر؛ حتی یا لکن بشریت حاضره آدملرینک
 ترا کم افعالی دکل، بشریت ماضیه آدملرینک بیه اثر فعل

صنعتی‌دز. زیرا؛ بتون بواشیا، ذکی بردماغك، فعال
برانسانك، تفكرات عمیقہ صنایعہ کی مجموعی اثری
کوسترر. برجوق وهم يك چوق فعالیت موروثہ بشریہ
اورادہ مکنوزدر!

اوحالده اطرافزده کی بتون اشیا، ینہ بزم ازمزدر؛
یچون بزم اوناسون؟ سعی و عمل، فعل اعمال هپ
مشترك! اوحالده اعمال نیچون مال مشترك اولمایه حق؟
دنیاده هرشیده برانقلاب، وهر انقلاب نتیجہ سنده
براختلال واردر.

مستابد حکومتلر یرینه مشروطی حکومتلر قائم اولمشدر.
نته کیم؟ بزعمانلر اوتوز بوقدرسنه دوام ایدن براداره
مستباندینی بیقیمغه چالشدق، چپالادق. نهایت موفق اوله رقی
حاکمیت ملیه بی اعلان ایتدک. لیکن؛ وظیفه مزنی بوقدرله
یتدی، توکندی ظن ایدرسهک، خطا هم یک بیوک
برخطا ایتش اولوزر. دیتش ایدک آ، هراختلال ایچون
برانقلاب لازمدر. بزم تصور ایتدیگمز اداره حکومت
یعنی «حاکمیت عوام» ایچون ینه بیوک، بیوک بجدالله
کوکس کریمک، اختلال ایچون بنای انقلابی قومغه
مجبورر. باس یوق! مادامکه؛ شمديک ملت حاکمدر.
انقلاب طیبی ايله نظام عالم اقتصادده دخی «حاکمیت
حقوق عوام» تحقق وتخواهد جکدر.

سرمایه داران جمعیتی یرینه سوسیالیستلرک جمعیت شروعه
ومسعودسی قائم اوله جکدر. بوده نه ایله قابل اوله بیله جکدر؟

حتی «بوکونکی؛ سرمایه داران جمعیتی یرینه
» اشتراکیون جمعیتی کتیرمکله قابل اوله جکدر!
اوحالده «اشتراکیون جمعیتی» ندر؟ نه دیمکدر؟
بونی تعریف وایضاح ایتک لازم!

اشتراکیون جمعیتی: وسائط اعمال ايله وسائط
مبادلتهک مسلك حاکمیت عوام اوزره تبدل واستصحاب
دیمکدر.

بوده نصل قابل اولوز؟

کندیمزه برخط حرکت تعیین ایتکله!

اوله ایسه تعقیب ایده جکمز خط حرکتی تعریف
ایتمک مجبوریتنده بولنیورر.
ایشته خط حرکتمز:

وسائط اعمال سعی و عمل عالنده بشریتی چالشدرمق
ایچون لازم اولان شیلردن متشکل واونلرک ماکنه
آلات وادوات، ابریه... الخ کبی شیلردن عبارتدز. یعنی
ایش آلات وادواتندن مرکبدر. بونلر ایسه حال حاضرده
کیملرک الده بولنیور؟ سرمایه صاحبی آدملرله ملک
صاحبی آدملرک الده دکلی؟

اوحالده جمعیت حاضره بشریهک فالتلرین، وسفالت
بشریهدن مسئول اوله جملر کیملردر؟

آنحق بودوات کرام دکلی؟ زیرا؛ بونلرک هپسینی شخص
وبرملک صاحبی! سرمایه صاحبی! ثروت ورأس المال
صاحبی اولدقلری ایچوندرکه؛ کونده لیکجیلک یریزنده

موجود در . بونک ایچوندرکه ؛ انسانلر آلات وادوات
اعمال بوله بيلمك ایچون اسیرکی صائیلورلر ! ینه عین سیدن
طولاییدرکه ؛ یر یوزنده « سربستی مبادلله » ده وجود
بولیور .

سربستی مبادلله نه دیکدر ؟

سربستی مبادلله دیمک ؛ سرمایه صاحبی آدملری تشکیل
ایدن فرقه نك ، صنفك ایرادلری تزیید و تضعیف بئله
یکدیگرلری آرسنده کی « مجادلله جرمفتی » آرتیق
دیکدر . بوندن طولاییدرکه ؛ بونلر یالکز واردات شخصیه
لرندن باشقه برشی دوشونمزله ، منعت مشترکه بشریه بی
قاله بیه آمازلر !

یومیه جیلکی و بونک فسالقلری، سربستی مبادلله بی
بستون محو اتمک ایچون المزده کی واسطه یکانه ؛ ملک
شخصی ایله امتیازاتی رفع والفا اتمکدر . بوراده کی
ملک شخصیدن مراد ؛ وسائط اعمال ایله وسائط مبادلله
عائد شیر ایچوندر .

ایشته « اشترا کیون طرفداری » اولق بودیمکدر .

لکن ؛ بو وسائط اعمالی نه یاچملی ؟

کندیسته تخصیص ایدلنزه، یعنی عمومیت بشریه ،

اشترایت عمومیه بی اعاده اتملی ؟

فی الحقیقه آلات وادوات اعمال یکریمی عصرلق ایجادات
عتراکه بشریه محصولندر . بری دیکرینی ولی ایدهرک
ایجاد ایلمشدر . هربری برسی و عمل شخصی محصولی
اولهرق ایجاد اولمشدر .

لکن ؛ حال حاضرده ایسه بو آلاته مالکیت حقیقیه ،
سرمایه دار صنوفی طرفندن پك چوق وقایعک تاثیر آکتنده
وقوع بولمشدر . !

یا حیل و دسایس ایله صویهرق ، ویا میراث اولهرق ،
بعضاده معاملات ضرافیه ایله ایله ایلمش ثروت و ساماندر .
لکن ؛ هیچ بروقت عمل شخصی اثری اولهرق ایله
ایدلماشدر . اوللری ده پك نادردر !

عمل شخصی سنایه سنده اکتساب ایلمش بر ملک
و ثروت اولدنی فرض ایدلسه بئله تضمینات ایله اخذ
املاک ایدلرک تصرفدن محروم اتمک کفایت ایدر . اوله
بر تضمینات که ؛ حیاتلرینک صوک کوننه قدر کفایت
ایده بیلین !

لکن ؛ اصل مقصد بونده دکلدر .

اصل مقصد ؛ بو آلات وادواتک « اشترا کیت » رجوع ایدر .

بو ملک شخصی مسئله سی اوزرینه پك چوق اصرار

ایتمک ایسته رز .

زیرا ؛ هر کس ظن ایده جک که ؛ سوسیالیستلر ملک

شخصینک دشمن اعظمیدرلر .

حتی ؛ بو کمال اولهرق [پرودون] ک دیدیکی « ملک

شخصی ؛ راترسر قدر » جمله سنی ذکر ایدیورلر . حالبو که ؛

بیلمیورلر که ؛ [پرودون] ملک شخصینک اک برنجی وحتی

اک بیوک مسدا فلرندن بریسیدر . چونکه ؛ [پرودون]

یالکز حال حاضرده کی سرمایه و ثروتک صاحبی آدملرک

ملك شخصيلرنى مؤاخذه ايتك ايسته بهزك بوجهين استعمال ايتمش ايدى .

نه اولورسه اولسون ! بز ايتزكه ؛ سوسياليزم ؛ بالعكس هر كسه بر ملك شخصى تايمينه سبب وواخطه اوله جقدر . بيكلرجه عمله لرك هيئت مجموععه سنده ملك اوله رق نه وار ؛ كونده ايكلى دكلى ؛ بويوميه لريه همان همان اوليه حك قدر تعينه . موفق اوله بيلور لر ، اوله بيلور لر ايسه نه موطول اولرله ! قوه دن فعله چيقاريله جق مقصد دخى زيكينلرك املاك شخصيلرنى رفع والنا ايتكدن بشقه برشى دكلدر . زيرا ؛ بووجهله هر كسه صيغتمق ويشامق ايچون بر ملك شخصى حقيقى تايمين وينه بو وجهله اختياجات عظيمة حياتيه نك اك لزومى ويقين اوللرى تسهيل ايدلمش بولنه جقدر .

زه سوال وارد اوله رق دينسه كه ؛ بو ملك شخصى نهدن عبارت اوله جق ؛ ونه اوزرينه استاد ايدم جقدر ؟

جواباً ديرز كه ؛ بزم مقصد من بتون آلات وادوات اعمالى ساده جه مشترك اوله رق ^{istihlak} ايتك دكلى ؛ او حلاله

بتون مواد تجاريه ، البته مواد حياتيه شخصيه دن معدود اولان اشيا طاقى وسائره تصرف واستملاكه صالح اولميدر

آلات وادوات اعمال ؛ تعبير آخرله وسائط اعمال ، سرمايه دار طرفندن « سرمايه » ناميه ياد اولدوينه وسوسياليستلر كده

اوسرمايه يي مسلكلرينه موافق بر صورتده يدحاكيت توامه توديع ايتك ايسته دكلر ايچون سوسياليستلر « سرمايه يي محور

ايدنلر ! » طر اندازى دينيور .

بويله بر فنكر هم مناسبتر ، هم عبثدر . چونكه ؛ سوسياليستلرك ايستدكلرى شى ؛ سرمايه دن

اولان ادوات و آلات اعمالك لى سوي دكل ، زيرا اونلر محصول اولماز ، بالعكس بو سرمايه نك شكل تصرف شخصي

تبديل ايتكدر . بز اوسرمايه به « اشترا كيون » مسلكيله متناسب بر شكل جمعيت بشريه ونزلك ايسته رز . بشقه دكل !!

خلاصه اوله رق شونى سويليه بيلرزكه ؛ سوسياليزم مسلكى ؛ سرمايه املاك شخصيه سندن متولد وحصوله كلان ايراد

حاصلات و امتيازاتى رفع والنا ايليه جقدر . حاصلات ، سرمايه نك اولدينى طرفه كوره ، فائض ،

اراد ، اجرت ، اجار ، صايش ، حصه سندات ، نامنى آليز .

معناى حقيقى بيله فرد آخرك سعى وعمل نتيجه سندن ترا كم ايدن حاصلات ديمكدر .

بو حاصلاتى بتون عوامه انحصار ايتك ايچون « اشترا كيون » مسلكينى ترجيح ايديب رز .

ايلا ؛ تصور ايتديكمز جمعيت بشريه فرض ايدم كه ؛ بيوك بر جمعيت صناعيه اولسون . طبيعي بو جمعيتك حصه دارانى

يك چوق همشهر بيلر مزدن مركب وم بر اولاد وطنده بطور عدينى كوندن اعتباراً بو جمعيتك اعضا سندن معدود

اوله جقدر .

بتون بو حصه دارانى ، بوكونكى جمعيت بشريه ده اولدينى كي فقط مشتركاً ، قابر بقه ، ماكنه ، مواد

تجاریه و محصولاتی که صاحبی کبی فرض ایده چکنز .

شده می بو محصولاتی، هر فردن فندن قابل استفاده بر طرزده،
ناظر لظرفندن جمعیتک اعضا وافرادیته تقسیم ایده لم! فصل که؛
بو کون حصه سندات، حصه دارانه تقسیم ایدیلور. بزده بویه
یا په لم . هر کس بتون مدت حیایا تنجه حصه سنده دوشن
مقداریله - فصل که بو کونکی - حصه داران سندات کنیدی
حصه لریله یشایورسه او یله جه - یشاسین !

لکن؛ بو کونکی جمعیتلری ایلله که بونلرک حصه سندات کنیدی
محصول سعی و عمللری دکلدلر - بو جمعیت آراسنده یک
بیوک بفرق واردلر . چونکه؛ تصور ایتدیکنز جمعیت
مستقباهده هر کس برشی یعنی مسلکی، اقتداری نسبتنده
برشی حاصل ایتک ایچون چالیشه جق . هر کسک محدود
برایش ، هر برینک ثمره سعی وغیرتی عمومک اوله جقدر .
عموم؛ هر فردک سعی و عملنه صاحب ملک اوله جق !
حصه داران ایله عمله ، عین جزو فرد اوزرنده مزج اولمش
ایکی خاصه دن عبارت اوله جقدر !

بوصورتاهده «مجادله صنوف» نابید اوله زق صنوف
متعدده اولیه جق .

« اشترا کیون ، مسلکی نظریه سنی بو وجهه آکلایوب
قبول ایتدکنن ، کونده لکچی و عمله ایچون سعادت
وعدالت متصوره نک آنجق بر مسلکده موجود اوله جنی
انفهام ایله قبول ایتدکنن صکره «سوسیالیست» محار بلرنندن
اولقندن اجتاب ایتک ایسته ینلر ؛ بیلنمز، آرتق بولنه جتمی ؟

basim eyiz

— سرمایه نصل تراید ایدر؟ —

لکن؛ بویه زنکین وفقیری اولیمان بر جمعیتی تشکیل
واداره ایتک قابلی ؛ او یله بر جمعیت که ؛ بتون افرادی
مشترک المنفعه عمله دن مشکل اولسون !

شرائط انقلابیه به رعایت ایتک شرطیه بزم تصور
ایتدیکنز جمعیت بردنبره « اشترا کیون » جیمینه منقلب
اوله بیلیمچی ؛ بونی ده شویله بر مثال ایله که ستره بیلیمیز .
لکن؛ بومثاله آنجق بر فرضیه قیمتی ویره رک ذکر ایده چکنز .
فرض ایده لم که ؛ بو کون ، یارین بتون سرمایه و ثروت
صاحبلری بر آرزوی منفعتپرستانه ایله کره ارضک
بر طر فنده تجمع ایتسونلر .

ینه فرض ایده لم که ؛ چالشمقسنزین حصه سندات ،
و ایرادیله کینن یک چوق ذوات صاحب الثروت ده بونلره انضمام
ایتسنن! جمله سعی، عددلرینی تماماً استعبابه کافی بیوک وغایت
بیوک بروا پوره را کبلاً مشترکاً بر سیاحتیه چیقسه لر ،
و برایکی قیش زمانی قطب شمالیده کچرمک اوزره سیاحتلر
ندن عودت ایتسه لر ، عجیباً کره ارض اوزرنده نه کبی
تبدیلات حصوله کلیر ؟

ایکی نتیجه مهمه !

بر سعی، مالک اولدقلری ثروت وسامان و ایراده رغما هم
عادات قدیمه اوزره خظوظات نفسانیله لرینی ممنون ایتکنن
عاجز قاله چقدر در ، اگر آچلقیدن اولمک درجه سنی کله لر
بیله ، غایت مسکینانه بر حیات کچیره چکلر در .
ایکنجیسی ، که ؛ بزجه اک اساسلی سیدر . کره ارض ،

جمعیت بشریه بینه ^{mes1} وحركتدن كرى قاليه جقمدر .
 عملر ، بینه فابریقه لرینه كیده جكلر ، ایشلرله مشغول
 اوله جقلدر . اعمالات ؛ بینه مبادله ایدیله جك ، محصولات
 بینه صایله جق . كره ارض اوزرنده ، اونلرك برینه قائم
 اوله جق ، مهندس بولنه جق . دیركتورسز ، قونترمسترسز
 قالمش شعبه له عملر ، كونده لكجیلر ایشلرندن رئیس
 و دیركتور انتخاب ایدر ك بینه ایشه و ام ایدیله جكلر .

وایشلرینه الویرمدیكى زمانده اودیركتوری ، اورئیسى
 آرزولری ایله دكیشدیره بیله جكلر ، و هر كسى یشامق ایچون
 كافی مقدار تأدیله ایدلمكده دوام ایدیله جكلر . هیچ برشی
 تبدل ایتیه جك ، یالکز بتون ثمره اعمالات و منفعت ایراد
 بیلرنده تقسیم ایدیله جك !

بتون قوای ثروت ، مجادلات و مبادلات ایچنده ثابت
 اولوب کیمیه جك ! و بردور جدید حریت هر كسك ذکا
 و اقتداریه علمنی نشور و نما ایتدرمك ایچون باب وسائطی
 آچه جق .. لکن !!؟ شورا جقدده طورلم ... دوام ایتیملم .
 چونكه ؛ اونوقتیه لم كه ؛ بز كوچك بر مثال و فرضیه كوسترمك
 ایچون بونی نقل اتمش ایدك . ایشته بونكله بك اعلا
 كوردك كه ؛ فقیر ، زنكینه محتاج اولمقسزین یشایه بیلور .
 فقط ؛ زنكینه فقیرك وجودینه هر وقت محتاجدر .

او حالده « اشترا کیون » مسلكنك وجودینی قبول
 اتمك نظریه سی قولایلاشیور .

— « عمله فرقه سی تشكلاتی » —

سوسیالیزمه نه واسطه ایله واصل اولنه بیلیر ؟
 یالکز ، تصور ایتدیکمز هانکی مسلكه طوغری خطوه
 انداز ترقی اوله جقمزی و اونك موجودیتی ، الزمیتی كوسترمك
 كفايت ایتمز ! هانکی طریق تعقیب ایده جكمزی ، هانکی واسطه
 ایله عمله صنفتی ، جمعیت حاضرده بی محافظه به مستعد اوله رق جمعیت
 مستقبلی اداره به موفق اوله جفتی كوسترمك لازمدر .

بزم ایچون بو وسائطك مجموعی ؛ آنجن برشیده تجویع ایدر .
 اوده عمله صنفتی ، بتون اشكال متعددده سیله تشكیل و تأسیس
 ایتك و بو واسطه ایله ده بین الملل عمللرك ائتلاف و حرکات
 مشترکه و عمومی لرینه چالشمقدر .

لکن ؛ مقام اعتراضده اهلینك بعضیلری طرفدن بزه
 شویله جه بر سوال وارد اوله بیلیر ، و دیلیر كه ؛
 حال حاضرده عمله صنفتی نه ماده ، نه دماغاً ، ونه ده ذکاوه
 كافی مقدارده تربیه كورمه مشدره . بونك ایچون هیئت اجتماعیه
 نك حوایج اقتصادی سنی اداره ایتمه ك مقتدر دكلدر .

بینه بونك ایچون معلومات فنیه و معلومات عمریه اقتصادی
 لازمدر . بوا یسه عمله صنفتنده یوقدر . او حالده بو صنفه ؛
 بر فابریقه ، بردستگاه ، بر عمایا تخانه نك اداره سنی براقق
 جمعیت حاضرده بی كرداب خرابته آتمق دیمكدر .

اوت ! بزده اعتراف ایدر كه ؛ هنوز عمله صنفتی هم
 اوتسز ، همه اولدقجه تربیه اجتماعی دن محرومدر . لکن
 بونك ایچوندر كه ؛ دیگر بر مسئله نك حلی لازمدر . یعنی

اوتر بیه ایله معلومات فیه واقتدارك نشو وئما ^۱ وئما یسنه قدر
 عمله صنفتك دناغی متنبه و متیقظ ایده جك برحالی کتیر ملی بز،
 برشی بائمقی ایچون اولا اوشی دوشونمك
 لازمدر. اوخالده آکر عمله صنفته تحمیل ایدیلمن وظیفه بیوک
 بر مقیاسده ایسه، مادام که؛ تکلیف ایدیلمن مقصد قابل
 احتمال و ممکندر، اوخالده جسورانه باشلاملی، یعنی اوقصدده
 لزوم قطعی و یردرک هیئت اجتماعیه جدیده نك وصولی
 ایچون تسریع وسائط ایله ملی.

عمله صنفی « اشتراکیون » مسلکینه قابیلیتلی برحاله
 نصل کتیرمك ممکن اولور؛ سوالنه قارشى شو وجزله
 و باللساره جواب و یرر و یرزکه؛ یواش یواش کندی
 ایشی کنیدی کورمکی اوکرنمکله اولور! دیمك اولیورکه؛
 او پریشان عمله صنفی بر قانون انتظام ایله تنظیم ایدهرک
 تربیه ایتك لازمدر.

بو تنظیم و تربیه ده عمله صنفی منتظم بر صورتده ایش
 کورمکه آیشدزمقله اولور. دین زمانده دخی
 سرمایه داران صنفتك سرمایه سی یرینه قائم اوله جق
 قوه کافیه و یرملیدرکه؛ اوصنف وجود بولسون! بوندن
 دخی اوصنفده، هیئت اجتماعیه جدیده بی اداره ایتك
 ایچون استعداد و اهلیت تولد ایدر. بووجهله اداره یه
 آشان پروله تر « صنفی کوچك جمعیتلری اداره ایده، ایده
 بیوکلری ده اداره ایتك اقتدار و اهلیتته مالک اولور. سرمایه
 قوای حاضره صنی ازمك، دفع و تشکیل ایتك ایچون لازم

اقتدار و اهلیتته مالک اولور. سرمایه قوای حاضره صنی ازمك،
 دفع و تشکیل ایتك ایچون لازم اولان قوه جدیده بی ده
 حکمت تجمع و تعاونده بولمغه موافق اوله جقدر.
 آتیده بوکا دأر بر قاج مثال کورمکه غیرت ایده جکز؛
 و عمله صنفی تنظیماتنه لازم کلن وسائطك بر قاجخی ذکر
 ایده جکز.

اوشکل اجرا آت تنظیمات ده شونلردن عبارتدر:

اولاً — سندیهه

ثانیاً — اشتراك اعمال جمعیتلری

ثالثاً — قوای ملاکیه نك ضبط و تسخیری

رابعاً — بیه الملل عمله لرك ائتلاف و حرکات مشترکه

و عمومیه لری.

— « سندیهه » —

سندیهه ندر؟ نه دیمکدر؟

بر خدمتده، برایشده کی عمله لرك اجتماعی و یا خود منافع
 مشترکه صنایع لریخی مدافعه ایتك ایچون عین مسلك
 وضعتمده اولان یومیه جیلرک هیئت مشترکه سی دیمکدر.
 فرانسه قانونی سندیهه لری « منافع اقتصادی لری مدافعه
 و مطالعه ایتك ایچون تجمع ایتش بر جمعیتدر » دیه تعریف
 ایدیور.

بونك ایکی مهم وظیفه حسنیه سی وازدر:

برنجیسی: یومیه جیلرک یعنی « پروله تر » دنیلن بتون

عمله لرك قوای تدافعه لری بی تضعیف ایدر.

ایکنجیسی : ایش، مسلك وضعتلرلك امورى ايله مشغول اولانی تعام ايدر.

بوایکی مهم وظیفه حسنه دن برنجیسی اله آله!

عمله لرك قوای تدافیه لرینی نعل تضعیف ايدر؟

بونی تحلیل ایدلم .

دیرکتور ویا اوسته نك ، معادل اقتصادی اولان

سرمایه قوت و نفوذی اوکنده یومیه جی ، عمله یالکیز

و منفرد اوله رق هیچ برشیده مقتدر دکلدیر . زیرا ؛ اوزرینه

چوکن و حکم ایدن تشکلات حاضره عظیمه اجتماعیه ايله

هم ازلیبور ، هم ده کوچک بر توز پارچه سی ذراتی شکلنده

جو هواده اوچوب طور بیور .

لکن او عمله ویا یومیه جی سندیهه افرادندن اولمنله ،

یعنی بر سندیهه یه ارتباط قوی ايله باغلی اولدینی حالده ،

بالعکس سسی و عمل فعانی تصویر ایدن موهوم شخص

مجتمعت بر قسیمی دیمکدر . بو حالده کندیسنه پک چوق

وسائط اجرائیه عرض اندام ایلر .

برنجیسی : اعتصاب حقوقی ایچون اوسته لر « پاترونلر »

هیئته قارشى کوندریان بر جمعیت مرخصیه مالک اولمق

وسائط صاحب پروانه سنی

ایکنجیسی : « ترك ویا تعطیل اشغال » کبی وسائط

حربییه اقتصادی در .

عمله بو واسطه لر ايله ، کندى نامنه هیچ برشی ایسته من .

لکن بر تعاون و هیئت کفالت متسلسله فردی نادنه ایسته

بوده عملیه یی هم سر بست و مستقل یاپار ، هم ده او عمله ییه

جسارت ویریر . باشقه برشی ده وار . قوه مایه لرینک

ترایدینی حس ایدن بر عمله نك قوه معنویه تدافیه سی تضاعف

ایدر ، ظلملر نده اصرارده دها زیاده جسارت بولورلر .

آرزوی مستبدانه سرمایه دارانه بیون اکیه رك « بر قوه جدیده

مظفرانه » استمد ايله اصرار لر نده دوام ایدرلر . آرزمان

ایچنده نتایج مطلوبه پک بیوک اولور .

« تعطیل ویا ترك اشغال » مسئله سی عمله لرك حقوق مشروعه

اقتصادیه لرینی استرداد ایچون واسطه یکانه اولان برحقدر .

بوحتی اوزردن کیسه رفع و الغا ایدمه من یعنی آلاماز .

بتون سندیهه لر طرفندن « ترك اشغال » بجنادلر نی موقع

اجرائیه قوندیغی زمان ، یالکیز کونده لک لرك حال اصلیلر

نده ابقاسی ، تریددی ، ویا مدت اشغالك تنقیصی ایچون دکلدیر ،

بلکه ؛ بونلردن ماعدا ، برده عمله لرك بر اوسته دن « پاترون ،

برقونتر مزدن ، ویا سندیهه هیئته دخالت ایتمه مش بر عمله دن

عدم منزه نیتلری اثناسنده فابریقه دن طردی ایچون مالک

اوله رق استعمال ایتدکلری بر قوتدر . او قوت در که محیط

اقتصاد عملیه یی اصلاح ایدمه جکدر . ینه بو قوتدر که ، سندیهه لر

فابریقه ویا دستکامک اجرا ات و اداره داخلیه سنه مداخله

ایتمکه حق ویره جک ، عملیه یی اوسته نك او امر مستبدانه

تحکمندن قور تاره حق ، اسیر بر قولدن ، سر بست بر آدم

یا په جقدر .

سندیهه لر ؛ « ترك اشغال » حقیله ، اوسته لر بر هیئت

مرخصه اعزام و یا مدافع منافع عماله ایچون برحاکم متوسط
انتخاب ایدرهک تسویه امور عملیه یاردم ایدر. بوندن طولاً
بیدرکه؛ اوسته لرك حکم و نفوذ تحصیلری ساقسه اوغرار،
قونترول تحتہ کیدر، انقسام ایدر .

اوحالده سنديقه لرك وظائفي؛ هيچ اولمازسه، شمديلك،
موقه اولسون، فابريقه لرده، دستكاهلرده اداره واجرا آتی
مقاسمه ايتك اوله جقدر .

تدریجاً سنديقه لرك حکم و نفوذی تزايد و ترقی ایدرهک
برکون کله جک که آنجق اونلر حکمضما اوله جقدر. ايشته
اولوقت وسائط اعمالاته استصحاب، عماله صنفی ایچون تأمین
اولنه رق بزم تصور ایتدیگمز جمعیت مسعوده اقتصادیه تولد
ایده جکدر .

سنديقه لرك بشقه وظيفه سی دها واردرکه؛ اوده اعضاسی
افرادینه مجاناً ایش بولمق اوله جقدر. حتی بوجاناً ایش بولمق
امتیازی ده آنجق اونلرک ید اقتذارنده بوله جقدر. بواینه
ینه وسائط اعمالاتک « حاکمیت عوام » اساسی اوزرینه
استحصال و استصحابی دیمکر .

مسلك و صنعتك اموريله مشغول اولمقی نصل تعلیم
ایده جکدر؟

عمله ایشی بیتر بیتمز، وجوده کتیردیگی محصولک،
ایشک نه اولوب اولمیه جغقی خاطرینه کتیرمز، حتی دوشومز
بیله! بوده کنديسنه ویریلان یومیهدن ممنون اولان، تربیه
اقتصادیه کورمه مش عماله لرك بر نظریه سیدر. لکن؛ بر

سنديقه ید دخالت ایتمش و حقوق مدنیه و بشریه سنه واقف،
سعی و عملندن برقسمنك تأدیبه اولنمدیقنی حس ایدن متفکر
بردماغ عماله حقوق شخصیه سندن برقسمنك باشقه سی طرفندن
چر، منفعت ایله غائب اولماسی ایچون اسباب متعددده تجربیسنه
قالقار .

عمله؛ کنديسنی-استخدام دکل-استعمال ایدن فابريقه جینك
اوسته نك، قومپانیه لرك، حتی حكومتك بیله، کندي
فعل و عمل شخصیسندن استحصال ایتدیگی، منافعك تقدر
بیوك اولدیغنی و تقدر چوق ثروت و سامانك بیهوده بیره
صرف و اتلاف ایدلدیگنی آلامق ایستر .

محیط سفالتك اصلاح و تعمیری ایچون صنعتك شرائط
اقتصادیه سی اوزرینه عمله نك بحث مقال ایتسی لازمدر .
بونك ایچون ده کندي ایشی، امورینی و ایسته یه جکی شی
بیله سی فرضدر. تا که؛ استحصال و استرداد ایتك
ایسته دیگی اصلاحات مطلوبه وسائطی النده بولونسون!
هراوسته و یا اوسته لرك هیئت مجموعه سی، برسنديقه یه
دخالت ایش بر عماله ده اختلاجی بر فردك وجودینی حس
ایدر. و او عملیه فنادر دیر .

حالبوکه؛ بزجه بو، برعکسدر. یعنی بزادعا ایدرزکه؛
فنا اولان عماله، جریان عمومی و مشترک یه دخالت ایتین
عمله در.

برسنديقه هیئت متشکله سنك قائم و دائم اولسی، بتون

محاذیر و مهالکه قارشی کوکس کره بیامسی ایچون ؛ مطلقا
افعال مشترکه عملیه احتیاجی واردن .

حقوق شخصیه و مدنیله رینه مالک اولمق ایسته یین عقلی ،
مدنی ، فمال ، محارب ، مجادل برعمله سندیه اولمین یرلرده
بتون صنعتداش لرینی طوپلایوب « برسندیه » تشکینه یرت
ایتملیدر .

زیرا ؛ فکر دائما ترقی به میالدر . اکثریت دائما اقلیتدن
تشکل ایتمشدر . بوکون عددینک آز اولمسیله برادیمک
فکرندن فراغت ایتمسی لازم کلر . حق هر وقت اکثریتده
دکلدر .

حق اول اقلیت ایستر ، بعده اکثریت قبول ایدر .
هر ملکته دخی بویه اولمامشیدر ؛ بر فکر مدنی و مشروع
آن واحده پک چوق دماغلرده تولد ایتمک خاصه یینه مالک
اولامشدر . بر فکر شخصی توسع ایده ایده اقلیتدن ، اکثریت
تبدیل ایتمشدر . بونک ایچون عنصر عملیه لازم اولان
یرنجی شی ، ایسته به چکی بیلمک ، ایجه آکلاق ، تکرار
ایتمک بعده موقع فعله قویمسی ایچون کندی تشبته شخصینه
کوتومک لازمدر . فکر شخصی و اونک مدافعه سننده کی
ثابت قدمک هر مطلوبه وصول ایچون بر دستور عد اولمیلیدر .
وارسین عمله ، فکرینی مدافعه ایتمک ایچون بوکون
برکشی اولسین ، یارین کندی فکرینی قبول ایتمیره چک
دیگر برعمله دهها بولور . ایکی ایکن درت ، درت ایکن
اون التی ، الی نهیاه اولور ، بیور ، کیدر . سندیه لر تشکل

ایدر . هله بردعه سندیه لر تشکل ایتمی . عقلی ایشه یرنلر
باشه کچرلر . استرداد حقوق منصوبه لری ایچون چالیشرلر ،
اونلر ایچون موفقیت آرتتی قوتلری نسبتده متاسبدر . ایسته
اوقوتلر ، اقتدارلر ، لیاقتلر ، آرزولردر که ؛ سندیه تشکلا
تنک اسباب متحرک لرندن معدوددرلر .

— « اشتراك اعمال جمعیتلری » —

بو جمعیتلر تمامیه سندیه لر کی عین فواید مطلوبه یی
حاویدر . « اشتراك اعمال » جمعیتی نه دیمکدر ؟
« اشتراك اعمال » جمعیتی : کونده لکچیلرک ، افعال و آرزوی
مشترک لریله محیط مدنی اقتصادیلرینک اصلاحات ماده و معنویه
لرینه و اصل اولمق ایچون موقع تطبیقه قوبلمش بر جمعیت دیمکدر .
ایستر استهلاک « یعنی سیوب ایچمکه عائد شیلرک اشتراك
اعمال » جمعیتی اولسون — که بوندن ده مقصد حیاتک برنجی
احتیاجی اولان شیلری ثابت اوجوز فیئات ایله تدارک ایتمک
دیمکدر — ایسترسه « مشارکت متقابله » اشتراك اعمال جمعیتی
اولسون بوایکنجی سیندن ده مقصد خسته لق ، نجات ویا ایشمز
لک زماننده مراجعت ایدله چک بر جمعیت دیمکدر .
یومیه چی ، عمله خسته لق کونلری ایچون قزاندینی پاره دن
بر مقدارینی بر طرفه قومنه یعنی اقتصاده مقتدر دکلدر .
یا لکز خسته لق کونلری ایچون دکل حتی سرمایه داران
طرفندن کله چک ضربات دهشته مجادله یه کوکس کره بیلمک
ایچون ده لازمدر .

بوجیت؛ عمله نك احتیاجی اولدینی مواد غدائییه
تدارك فقط عینی مقدارده دها آز برپاره ایله تدارك ایده بیلیمکه
دخی خدمت ایدر .

کوندلاک عمله بی انجق کون بکون یشاتمغه کافیدر .
لکن مشترک المنفعه اولنجه مسئله نك رنکی دکیشر داخل
سندیقه اولنجه ایسه ، بتون بومشکلات اجتماعیه نتیجه سنده
قوت ونفوذی آرتار .

عمله فرضا پاره آلمق اسارتندن تخلص کریبان ایده رنک
موقع ومحیط اقتصاد یسنی تشید و تحکیم ایلر . وبوجهله
تاریخ حسنه سی پک آز برزمان ظرفنده تجلی ایده جک اولان
برقوتک قسم متمنی تشکیل ایدر .

بومشترك المنفعه جمعیتلرک معدومیتی زماننده پک چوقشیلر
عمله ایچون هان عدیملامکان کبی عد اولنیوردی . موجودیتی
ایله ، آرتق شمدنصکره ایش بولمق ایچون عمله واسطه
آخردمراجته محتاج اولیه جق . بوسایه ده درکه ؛ سندیقه
مرکزنده برکتبخانه ، صنعت و مسلکنه خادم و منافعنی
مدافع برغزته یه مالک اوله جقدر .

ایشته ظاهرده کوچک کبی کورینن فقط معنویات
حقیقه نقطه نظرندن غایت بیوک اولان شوایکی واسطه
ایله عمله هم تریبه اجتماعیه سنی تزید ایده جکدر . همده
بتون آمال حسنه شخصی سنی بختیار ایله جکدر .

بونلر اوله مهم نتایج تعاونیه درکه ؛ آنجق برچوق انسا
نلرک شرائط اجتماعیه سی صورتیه ظهور یافته عنونیت اولور .

ذاتاً بزم ترکیه مزنده کی ضرب مثلده بوکا بیوک
برمثال محسم اوله مزمنی ؛ « سوریدن آریلان قویونی ؛ قورت
قاباره دیرلر .

قوت بولمق ایچون اتحاد ایتمک لازمدر .
اتحاد قوتک رکن اصلیدر . دیمک که ؛ برقوه
جدیده اتحاد مالک اولمق ایچون ینه سندیقه شرائط
حیاتیه سندن بری اولان مشترک المنفعه « اشتراك اعمال » ،
« استهلاك » تعاون جمعیتلری تشکیل ایتمک لازمدر .

یعنی تعیر آخرله بوتعاون جمعیتی برقوه جدیده نك
تولیدینه خدمت ایده جکدر .

بونلردرکه ؛ عین زمانده عمله بی کوچک جمعیتلری
اداره ایتمک اقتدار یله متصف ایلر ، بیوک جمعیتلرک اندازه سنه
حاضرلار .

دیمک اولیورکه ؛ بو تعاون جمعیتلری « یاریشکی ،
تشکل ایده جکمز جمعیتک کوچک بر نمونه مجسمیدر .

« مشترک المنفعه اشتراك اعمال » برچمت دیمک ، قبولری
هرکسه آچیق بر تعاون جمعیتی دیمکدر .

سرمایه سیله افرادی هر زمان تبدل ایدر ، وایتیلدر !
بویله جمعیتلر موجودیت حقیقه لرینی دوام ایتدیرمک
ایچون هرکس طرفندن نظاماتنه رعایت ایتمک ، یعنی بتون
اعضاسی طرفندن جمله سنک رأی و فکر شخصیه سیله تأسس
ایتمش نظاماتنه اطاعت ایتمک لازمدر .

بوجعیلر اعضا لری افرادن دن دخی بوندن بشقه برشی ایسته مز لر .

دخولیه اعضا اولندی بی ایچون هر ایسته ن کیره بیلیر . هر کیرن بوندن طولانی ده حصه داران منفعت اوله بیلیر . بونک بانقه بر خاصه حسنه سی دخی واردر . او ده بو جمعیت لک « حاکمیت عوام » اساسی اوزرینه مستبد اوله رق قورولمایدیر . چونکه مدیر لر ، بتون حصه دارانک جمعیه انتخاب و اونلرک قوت و ولی تحتده اداره اولنور .

بوده عمله و حصه دارانی بیوک جمعیتلر اداره سنه استحضار ایدر و وسائط اعمالک مسلک « حاکمیت عوام » اوزره اولسنه یازدم ایدر . بونی ده پک چوق مثالره استناداً اثبات ایده بیلیرز .

انکلیز « اشتراک اعمال » منافع متقابله جمعیتلرندن هیئت متفقۀ عظیمه حالنده بکدی کینه مر بوساً اداره اولنار (اسقوجیا)

وانکلتره و ولی زالاری VVHOLESA LIS D'RUSSI ET D'ANQLETTEPBE ۱۶۰۲ سنه سنده (۱۳۹۰) عدد جمعیتدن عبارت ایدی . عین زمانده (جاهیر متفقۀ امریه) ده (۱۴۷۶) استهلاک یعنی مواد غذاییه اشتراک اعمال جمعیتلری وار ایدی . بونلردن (۱۳۹۰) عددی بغدادی ذکر منی ، دستکاملر ، فوطین ، کوملک ، یوک ، اموال بیتیه ، توتون ، کاغد ، الخ فایده لره مال کدر لر .

بونلرک چله سی (۱۳۹۰) هیئت متفقۀ عظیمه اعضا بی افرادینک اموال مشترک سنندن باشقه برشی دکلدز . بر کون

کله جک که بتون مملکتلر ده « اشتراک اعمال » تعاون جمعیتلری بو (انکلیز) سیئات اقتصادی عظیمه لریله رقابت ایدر جه سنه تزايد وترقی ایده جک و هر نوع اعمالاتی عمومک منفعتی داخئلنده سوسیالیزم مسلکینه موافق صورتده استصحابه یازدم ایده جکدر .

مؤخرآ (فرانسه) ده دخی سوسیالیست تعاون جمعیتلری تشکل ایدر که ووزاللز نمونه سی اوزرینه « طوبدن صاتان مغازلر » اشتراک اعمال جمعیتلری تأسس ایتدی . « بل ویلواوز ، نه غایستر » اشتراک اعمال جمعیتلری بونلرک برر نمونه لریدر .

دیمک اولیور که ؛ عمله صننی ایچون بوجعیلرک نتایج حسنه سی پک بیوکدر بونلره دخی عمله صننی ایچون قوت ، اقتدار و لیاتتک تولد اید ، چکی انتاج ایده بیلیرز .

— « وسائط مبادله » —

دستور و تعبیر رسیده بحث ایتدی کیمز « وسائط مبادله » نک مسلک سوسیالیزمه موافق صورتده نه وجهله استعمال ایده بیله چکنندن بحث ایتمکه ده مجبوریت حال اولیور .

بوده فصل وجوده کلیر ؟ بالطبع ینه المزدده کی عین قوتلردن استفاده ایتمک شرطیه جصول پذیر اولور !
وسائط مبادله بی سوسیالیزم مساکنه موافق صورتده

استصحاب ایتمک ، یعنی بوفکر مزنی قومدن فعله جبقارمق ،
نجاتی لزومسز برحاله افراغ ایتمک و محو ایتمک دیمکدر .

فکر مری برآز ایضاح ایده لم :

محصولی حصوله کترین عمله ، یعنی محصولدار ایله محصول
آراسنه نصل که ؛ طفیلی برصنف کیروب محصول مشترک
اولان نمره سهی وعمله تملک ابدیورسه ، محصولدار ایله او
محصولی صرف واستهلاک یعنی صاتین آلنلر آراسنه دهینه
عمومیت مشترکه نك منافعه مضر واسطه آخر کیرمشرکه ؛
یونلرده تاجر لر در . بوتاجر لر ، جمعیتک حال حاضری
نقطه نظرندن ایکی جهتجه مضر در لر .

اولا : بونلرک صادقلری اشیا اوزرندن آلدقلری
وقازاندقلری منفعت حیاته اک جوق لزومی ، حتی الزیمی
اولان اشیا لر اوزرنده دهه فضله در .

یوقاریده منفعت وقز انجیدن بحت ایستدیکمز زمان ، حال
حاضرده کی سرمایه دار جمعیتده قز انجک برقسبی ؛ موادک
مالک اولدینی قیمت حقیقیه سندن فضله بر فیئات ایله صاتیلشندن
ایلری کلیور دیمک ایستدک . حتی نه مقدار اشیا صاته بیه
جکلرینک کندی لر نجه مجهول اولسنی ده علاوه عرض ایلمش
ایدک .

بعضاً تاجرک مغازه سی بر جوق اموال ایله تولیدر ،
عادتی اوزره صاتمغه موفق اولمق ایستر ، لکن صاته ماز .
بو جوق لقدن بحران ایله تنقیص فیئات تولد ایدر . بعضاً
ده صاتین آله جقلرک نه مقدار مال ایسته بیه بیه جکلرینی اولدن

حسن ایده مز لر . کافی مقدار مواد تجاریه بیه مالک دکدر لر .
بوندن تزید فیئات ایله بیه بحران ظهور ایدر .
شوقطه ده نظر دقتی جلب اولنه جق اک زیاده کویلی مز در .
زیرا سوسیا لیزم مسلکنه موافق اوله رق وسائط اعمالک
تصاحبی کویلی ایچون ازم وعاجل بر علاج دکدر . بالعکس
وسائط توزیمک استصحابی کویلی بیه ، عمله دن دهه زیاده
یقیندر .

چونکه ؛ عمومیتله کویلی ، عمله کبی هر در لوسائط
اعمالدن محروم دکدر . اونک کندیسنه مخصوص بر تر لاسی ،
کوچک بر اوی ، آلات وادواتی واردر .
حالبوکه ؛ عمله ، بالعکس کویلی کبی وسائط توزیمک
انارشیستین ، محصولاتک صاتیلشنده کی نقصانی انتظامدن
متأثر ومضطرب دکدر .

کویلی ، یا بلا ویا خود بالواسطه کندیندن اشیا صاتین
آتمک قربانیدر . زیرا ؛ اگر اشیا بهالی صاتیلر ایسه کویلی
بوندن استفاده ایده مز . چونکه ؛ کویلیدن اول ملتزم !
متعهد ، معامله جی فیئاتک یوکسکلکنی حسن ایدر ، حتی
بعضاً ده ایجاد ایدر ، صاتین آلمق ایچون بکله مز . همان آیر .
لکن کویلی صاتمق ایچون بکله بیه ماز ، چونکه ؛ یا ذخیره
ومالنگ چورویه جکی قورقوسندن ویا زیاده اولان احتیاج عظیم
وسریتمدن طولانی کندیسنه تکلیف ایدیلن فیئاته صاتار ،
صاتین آلدکرکه ؛ بوندن استفاده ایدر ، زنگرن اولور .
اگر محصولات ارضیه جوق وبرکتلی ایسه ، غائب

ایدن ینه کویا بدر! چونکه؛ اوجوز فیئات ایله محصولنک
صائسی، سرمایه داران آنارشیستی برقاندها اثبات ایدر.
دیمک اولیورکه؛ کویلی هر کسدن زیاده متضرر اولدینی
ایچون، احتیاجی مقداره، نادرشی قیمته تطبیق ایدن،
محصولاتنک برنظام منطقی فرزحتی داخلنده اجراسنه هر کسدن
زیاده حصه داردر، بوده هیچ بروقت غیر ممکن دکلدر.
یالکنز وسائط مبادلاتنک سوسیالیزم مسلکی موافق و مطابق
اوله رق اسنصحابیله حصوله کله جکدر.

نه کبی تدبیر قوللامتی لازمدر؟
شمدی بونی ایضاح ایده جکنز!

— تدبیر حاضر —

بوکون؛ نیوک مغازه لرده کورنیورزکه؛ هر بر شمه
ودأزده کی رئیس، برانتظام فوق العاده ایله امتعه مختلفه نك
مغازه دن اخراجنی پك اعلا بیلیور و ابیرا اییدیور.

کوچک تاجرلر بیله بتون مشتریلری هم مبدل، هم
محدوددر. و سربستی مبادلده دن طولانی ده فیوضات اخذ
وقر وخته محکومدر مغازلرنده نقدر اشیا به احتیاجلری
اولدقیرینی پك اعلا بیلیورلر.

صائش ایله آلیش آراسنده کی آهنک، بوا انتظام و بو آهنک
انتظام، اشتراك اعمال جمعیتلرنده درکه؛ دهها زیاده رونما
اولور.

بوکاده ینه انکلینز «متحد و متفق اشتراك اعمال»

تعاون جمعیتلرینی مثال مجسم واک مکمل تعاون جمعیتی اوله رق
کوبستره بیلیور.

یویوب ایچمه یعنی صرف و استهلاک کبی بیوک، بیوک اشتراك
اعمال جمعیتلرینک مدیریتلری، منتظم و محدود زمانلر ده محصول
واعمال دستکاهی دیر کتورلریله برلنکده جمع اییدیورلر. بو
مذاکرات اناننده اعمال ایلیه جک اموال و اتمه نك مقدار
و جنسی تعیین ایدرلر. حتی بومذاکرات اناننده استلاف
افکار؛ هیچ بروقت اختلاف افکار ایله نتیجه نلمز و نتیجه
لیمورده!

دیمک اولیورکه؛ عماله صنئی بوکبی تشکلات اقتصادیه ده
تکامل و تکمل ایتدیکه، «سندیه و اشتراك اعمال» جمعیتلری
سایه بنده سرمایه داران بیورونوغی آلتدن قورتلره جتمدر.
خصوصک عموم و عمومک خصوص ایچون تعبیر آخرله فرد
واحدک عمومیت مشترکه و عمومیت مشترکه نك فرد واحد
ایچون چالشمسلیه محیط عمله دهها زیاده سمادت حیات ایچنده
نشو و نما و ترقی ایلمکه باشلايه جقدر.

«قوای ملکیه نك ضبط و استردادی» —

قوای ملکیه نك ضبط و استردادی دیمک؛ «حاکمیت
عوام» اساسی اوزرننه منتخبلرک هیئات مشاوره مرخصیه
دخولی دیمکدر!

بوینی ده بر پارچه ایضاح ایددم:

سوسیالیستلر ایچون بلدیله، شورای دولت، مجلس

عمومی، و مجلس مبعوثان اعضا لری میانہ داخل اولق، سوسیالیست اولیان اعضا لک و وظائف مودوعه لرندن بک چوق فرقلیدر.

بونک ایچون ایچلرندن یالکز بریسنی انتخاب ایدوب ایسته دیکی یایمغه گیدیسنی سربست براتیق دکل، بالعکس عمله صنفک مرخص شخصیسی اولق اوزره سوسیالیستلر یتشدیردی عمله لک حقوق مدنیه، اجتماعیه، اقتصادی لرینی مدافعه ایتمک ایچون مجلس مبعوثانه کوندرمک لازمدر.

بومرخص؛ منتخب عوام ایله، مجلس مبعوثان وطولا بیسیله یایله جق قوانین اجتماعیه آراسنده برواسطه ارتباط دیملکرد.

بومنتخبیلر! عمله صنفی ایله اونک تشکلات متعده سنک ناقل کلامی اولمیدرلر. اوحالده، عالم سیاستده، سوسیالیزم ایچون نوای ملکیه نک ضبط واستردادی آنجق تشکلات منتظمه سیاسیهنک نتیجه سی اولق اوزره استحصال ایدلمیدر.

سوسیالیست فرقلیدرکه؛ قوای مادیه واکثریتی تشکیل وتولید ایتمیدرلر. زیراجمیت حاضره سرمایه دارانی آنجق بوواسطه ایله محو ایتمک ممکن اوله جقدر.

لکن شمدییه قدر هیچ برکسه مسؤلیت نشر یاتی وتعمیم مسلکی، اوزرینه المق ایسته مدیکی ایچون، بی طرف اهانیک قسم اعظمی سوسیالیزم مسلکی اوزرینه هیچ بزفکر ومعلوماتی ایدینه مامشدر.

عمله تشکلات اقتصادی سی تسریع ایدلمیدر. تاکه؛ هراتخاب ویا کله جک انتخاب زماننده کندی نامزدلرینی، عمله لر اوزرینه سوره بیلسونلر. چونکه عمله نامزدی اولیمان منتخبیلر اوزرینه نفوذینی تأثیرایتدیره ماز، بوندن طولانی ده اومنتخبیلرک حرکاتی کوزجله قونترول ایده مز. قونترول ایده مدیکی ایچونده انتخاب آخرده، عدم موفقیتنه یاردم ایده مز. منتخب حرکتنده، ایسته دیکی کبی سربست قالیر. حتی نشر واعلان ایتدیکی پروغرامی خارجنده حرکت ایتسه بیله مسالکینی مؤاخذه ایده جک برهینته، برفرقه یه، برقومیتیه متسوییتی اولدیغندن، عمله تشکلات عمومیه سی بونده ضرر دیده اولور.

بوتشکلات عمومیه عملهدرکه درجه ثانیه انتخابات، قانونی حق رأی عمومی سیاسی اوزره تبدیل ایده جکدر. بویسه - مساوات دیمورز - مساواته طوغری برخطوه ترقی سیاست اوله جقدر.

درجه ثانیه اصولیه انتخابات، متساوی حقوق بشره فرسخ، فرسخ اوزا قدر. تقریب ایسه رأی عمومی اصولیه میسر اوله جقدر.

بونلره وصول، چاره وصول، وتدابیر طاجله انجق برشرط اوله جقدر. اوده اولاً تجمع بعده تشکیک وتأسس! ایسته بووجهلدرکه عمله صنفی هم قوتلی، هم مقتدر برفرقه سیاسی حالته تبدیل ایدر.

یواش، یواش احتیاجات زمانه، الزمیت فعالیته کوره

تعمیم افکار و باقیات مسالک ایدہ ، ایدہ ، قلماً ، قولاً
 مقتدر آدمی را بتشدیرر . بو آدمی عملہ تشکلات اجتماعیہ سنی
 اصلاحہ حصر افکار ایدرلر ، دیکر لرینک تربیہ دماغیہ لرینی
 اکیال ، تکمیل ایتیمکے چالیشیرلر ، و برچوق سوسیالیست
 جمعیتلری تشکیلنه یاردم ایدرلر .

انتخاب زماننده ، بو سوسیالیستلردن بریسی نامزدلکنی
 وضع ایدزسه ، عملہ تشکلات سیاسیہ سی او سوسیالیستک
 موفقیت انتخابیہ سی ایچون چالشر . هم افکاری اولان
 وطنداش لرینک بر نمونہ مرخصی اوله رق اونک انتخابنه
 خدمت ایدر . بو عملہ فرقه سیدرکے ؛ اونامزدک انتخابی ایچون
 لازم کلان مسئولیت مغویہ بی کندی اوزربنه الیر .

بو وجهله درکے منتخبلر ، منتخبلرک النده بر صحبت کلام
 اولور . آرزولرندن بر قسمک قوه دن فعله کلسی وسائطی ده
 الده ایتیش اولورلر .

بو منتخبلر ، پارلمتوده ، عملہ ، عوام و عموم ناسک
 احتیاجات ضروریہ مادیہ و مغنویہ لرینت تهوین و تسهیل
 ضماننده قوانین متعدده لایحہ لری تکلیف و تذکار ایله قبولنه
 دائر سوسیالیزم سیاست حقیقیہ سی داخلنده ، اجرای عمل
 ایدرلر .

ایشته بوماده که عملہ تشکلات سیاسیہ سنه قوت ، اقتدار ،
 لیاقت و یردک اوصنفک ، سعادت حیاتیہ سنی تأمینہ یاردم
 ایدہ جکدر .

— عملہ لرک بین الملل ائتلاف و حرکات مشترکے —

— « و عمومی لری » —

یوقاریده ذکر ایتدیکمز مسائل مهمه اقتصادی صره
 سنده عملہ لرک بین الملل ائتلاف و حرکات مشترکے و عمومیہ
 لرینی دم دستور رسمی به علاوه ایتیش ایدک .

بر پارچه بوندنده بحث ایتیمک ایستبرز ، لکن مع التأسف
 شو حجه ضایت کوچک برساله دروننده بوندن اوزون
 اوزادی به بحث ایتیمکے رمز مساعد دکدر . بونکله برابر
 هیچ بحث ایتیمکے محکوم اولمغی ده وجدانمزه سیغدیره میز .
 ذاتاً بو ضایت اوزون اولان مباحثه ، مسئله دن شمدی به
 قدر کوردکلر یتمک نتیجه منطقیه سیدر .

اشترا کیون مسلکنه داخل اوله بیلیمک ایچون کیمه
 مراجعتہ مجبورز ؛ کیمک ، کیملرک نظر دقتی جلب
 ایتلی یز ؛

بو سؤالک بسیط جوانی ؛ یومیه جی طاقتمک نظر
 دقتی جلب ایتیمکے مجبورز ، دکلیدر ؛

او حالده ، یومیه جی تعیر آخرله عملہ لر ، هانکی صنفدن
 اولورسه اولسونلر ، نه ایش ایله مشغول بولورسه بولنشونلر ،
 مطلقاً سوسیالیست اولمغی لازمدر !

عملہ لرک ؛ رنکلری ، نسالری ، عرقاری ، دینلری ،
 مذهبلری ، ملتلری ، لسانلری نه اولورسه اولسون بزجه
 هپسی مساویدر . یعنی نتیجه بزم ایچون هپ بزدر .

جمله‌سی جمعیت بشریه به منسوب بر آمدن.
سوسیالیزم نقطه نظرندن جمله‌سی مغدور ، سرمایه‌داران
تک استبداد حکمرانیسی آلتنده ازلمش ، هرشیدن محروم ،
کندیله‌ری اضزار منفعت ایله‌ین آدم‌لره محارِب ، بدبخت
بر صنف بشردر .

سوسیالیزم اونلرک مدافع مشروع ، طبیعی و حقیقی‌سیدر ،
علامت مخصوصه و رموزی شو جمله ایله ترجمه ایدیه‌یلیر :

« بتون ممالک مختلفه عمل‌لری اتحاد ایدیکز ! »

سوسیالیزم مسلکی ، کوردیکی اوزره بین‌الملل بر مسلک
دی‌مکدر . بتون ممالک مختلفه عمل‌لرینک حرکات مشترکه
و عمومی‌لرله ائتلاف‌لرینی توصیه ایدر .

بونی‌ده بزه سویله‌ین ، کوسترن ؛ هم منطق ، هم‌ده
او‌کمزده‌کی وقایع مهمه اقتصادی‌در .
برسندیقیه دخالت ایتش عمله ، سندیقیه مربوط عمله
قوت عمومی‌سندن دها متفیضدر .

برشهرک عموم عمل‌سی ، قوجه بر ملتک عموم عمل‌سی
تجموعندن دها آز قوت‌لیدر .

عین وجهله‌ده بتون ملتک عموم عمل‌سی مجموعتک
اتحاد و اتفایقه بین‌الملل سرمایه‌داران صنفنه قارشسی ، ینه
بین‌الملل مقابله و مدافعه ایده‌یللمش بر تدبیر عاجلدر .

چونکه بوسرمایه‌داران صنفی ایسته‌دیکی زمان‌مالی اولور ،
ایسته‌دیکی زمان مال اولمقدن حقیقه‌رق بین‌الملل اولمغنی‌کندی
منفعتی داخلنده بولیور .

— عمل‌لرک بین‌الملل ائتلاف و حرکات مشترکه و عمومی‌لری — ۵۷
ایسته‌دیکی ممالک اجنبیه سرمایه‌دارانی ایله بر اشیر ، عمله
طاقنی متضرر منفعت ایله ، ایلرده نیچون عمل‌ه صنفی بر اشوب
بین‌الملل ائتلاف و حرکات مشترکه‌لرله بوسرمایه‌دارانه
قارشسی مدافعه حقوق اقتصادی ایله‌سون .

بوا ائتلاف بین‌الملل بعض دماغلرده مختلف ، مختلف
حسیاتلر او یاندرمیور و سوسیالیستلر علیهنده پک چیوق
مناقشانه سببیت ویریور .

مخالفین دیسورلرکه ؛ بوا ائتلاف بین‌الملل ایله سوسیالیستلر
عمل‌لرک دماغندن فکر وطنی فالدرمق ایسته‌میورلر .

بوا یسه فایت باطل و غرضکار بر فکردر . واقعا سوسیالیستلر
بوماده اوزرینه بر قاچ فرقه‌یه تقسیم ایدلمش‌لردر .
مع مافیله اکثریتی و ظنبرور ، هم بین‌الملل حسیات ایله متصفدر .
واقعا بو ، اول امرده یکدیگرله تضاد واسکی فکر صحیحی
کورینور . لکن او یله دکلدر : چونکه ؛ زنکین ، سرمایه
صاحبی اولانلر ، کندی منفعت‌لرینی دها فضلله اوله‌رق دیگر
بر ملتک منفعتنده کورونجه همان او طرفه میل و تشبث اقتصاد
یه ایله پاره‌لرینی بین‌الملل بر او غورده واملده ، صرف ایتمکدن
چکنم‌یورلر و بوحرکت‌لرله اونلر و ظنبرور اولیور ، فکر
وطنی انکار ایدنلردن اولسوده نه ایچون سوسیالیستلر
و طولانی‌سیله عمل‌لرک بین‌الملل ائتلاف و حرکات مشترکه
و عمومی‌لرینی ایسته‌مک و بوکا موفق اولمق ، او نیچون فکر
وطنی انکار دی‌مک اولیور ؟

فکر وطن نه دی‌مکدر ؟ فکر محاربه و مهاجمی دی‌مکدر ؟

یوقسه آدمک طوغدینی ، بیودیکی یره اولان محبتی می دیمکدر؟

سوسیالیستلر ، اوت ، فکر تعصب وحشیات مفسدک و ظنپورانه جاهلانه ایله محاربه ایستهینلرک علمهندهدر .

چونکه سوسیالیستلر بیلیرلرکه حال حاضرده کی محاربه لر ، انجیق زنکینلرک منفعتی و تزئید وارداتی ایچون قورولمش بر دوزاقدن عبارتدر . اوکا عزت نفس ملی بی قاتهرق اهالی بی حربه سوق ایتمک ینه زنکینلرک منفعتی داخانددر .

بونک ایچوندرکه؛ سوسیالیستلر فکر عسکری وقواین مستبده عسکریه علمهندهدرلر . چونکه بیایلرلر وهم پک انی بیایلرلرکه حال حاضرده کی قوه عسکریه ، اردولر ، بتون حکومات مختلفه طرفندن ، انتظام داخلی مملکتک روای التنده عمله صنفی ، تعطیل اشغال ایدن عمله صنفی علمهنه استعمال اولنیور .

هنوز حقوق شخصیه ومدنیه واقنصادیه سنی مدافعه ایچون جنین حالنده تشکل ایتمک یلته نن عمله مؤسسات عموی میسی علمهنده استخدام اولنیور ، زنکینلرک ، اوسته لرک سرمایه داراتک امتیازات موقعه لرینی حمایه ایدیور .

بونو عمله ارتق اوکرتمک ، حس ایتمک باشلادیقندن طولانی سوسیالیست اولمغه غیرت ایدیور وایده جکدر .

بوغیرتیه هم محیط اقتصادی ومدنیسی ، همده تربیه دماغیه سنی نمو ایته بره رک موجودیتدن متحسس ، هر دللو حقوق مساواته مالک بر فرد اوله رق یشامق ، یوتدنده

— عمله لرک بین الملل ائتلاف وحرکات مشترکه وعمومیلری — ۵۹
ا تلاشیلمش که بو محاربه بی ، بوجادله صنوفی بز ، سوسیالیستلر ارزو ایدیوروز .

خیر ! بودکل ، بالعکس بوجاربه ، بوجادله هر کونکی وقایع اقتصادی حاضرده ایله مثبتدر .

اطرافه کیتمک ، لکن فلسفی ، مدققانه مقدانه بر نظر ، بوفکرک حقیقتی ایچمه ایضاحه کافیدر .

بونو ده یوقاریده کی سطرلرله اثبات ایتمش ایدک . تکرار اثباته حاجت یوقدر .

الحاصل دیه بیلیرزکه ؛ سوسیالیستلرک اوزرینه مسعوده ، اوحدیقہ فرخفزالرینک قوه دن فعله کلمسنی وظفرباب اولسنی آرزو ایدنلر ، ایستهینلر ، اومغدور صنوف عمله جه ارباب مساعی یه قاریشه رق صنوف حاضرده بشریه بی تعدیله غیرت ایتمیدرلر .

بوتعدیلاتی ده عمله ارباب مساعی صنفک تشکلات اقیصا دیه ، سیاسییه سنده کی قوت واقتدار عمومی تکثیر ایتمکله حصوله کتیره بیلیرز .

— نتیجه —

شورایه قدر موضوع بحث اولان شیلر طبعیدرکه رساله مزک کوچکلکی نسبتنده مختصراً یازلمشدر . بونک ایچون اجمال اولته رق دیه بیلیرزکه ؛ سوسیالیست اولق ایچون :

اولا : بر مقصدی تعقیب ایتمک لازمدر .

اومقصددن مراد ده وسائط اعمالات ومبادلاتک سوسیالیستلر

لیزم مسلکته موافق اوله رق استصحابی، یعنی اجتماعيون
واشتراکيون مسلکی .

ثانیاً : واسطه بی الیه ایتکه غیرت ایتلی .

واسطه ده تشکلات عملهلر — اشتراك اعمال — سندیهه
و سیاست ایله ، بین المللی ائتلاف و حرکات مشترکه و عمومیه
دن عبارتدر .

دیتمک که شو رساله نك برنجی صحیفه لر نده تعبير رسمی
اوله رق بیان ایتدی کمز سوسیالیست دستوری ایشته بوجهله
ایضاح ایدلمش اولیور .

لکن شورساله نك قرائتدن صکره ، هر درلو آلام
وا کدار حیاتیه ایله متضرر منفعت اوله رق دیگر زنکین
برصنفتک تحکم قهارانه سی آلتنده ازیلنلر ، ازیلن عملهلر ،
کونده لکچیلر ، بدبختلر ، سرمایه داران صنفتک تاراج و محو
اولمی ایچون اتحاد ایده رک خدیقه مستقبله مسعوده نك
قوه دن فعله کلمسی ایچون چالیشمیلدرلر .

برطرفدن هم نظری اوله رق چالیشمق ، دیگر طرفدن
ده هم عملیات ایله اوغراشمق ، یعنی « محارب » اولمی
لازمدر .

جریان احوالی ، وقوعاتی اوزاقدن سیرجی اوله رق
مشاهده ، تماشا ایتک دکل ، بالمکس محاربه میداننده بولنور
کبی ، لکن علم حقوق ایله سلاح بدست اولمی لازمدر .

اولا سندیهه لر تشکیلی ایتک — اشتراك اعمال جمعیتیه
یا بمق — بعده تعاون جمعیتلری تأسیس ایتک ، سیاست ایله

مشغول اولمی — هر صنف عمله کن دیسنه مخصوص کوچک
سیاست و فعال قومیتهلر تشکیل ایتک لازمدر .

بتون فعال ذکالر ، قوتلر ، آرزولر ، نیتلر بوفکرک
حصول پذیر اولمی ایچون لازم . اولزمدر .

اعمال مشترکه ، افعال عمومیه ؛ حرکات و تشبثات
شخصیه و فردیه دن محیط عمله وارباب مساعینک سعادتتی
حاضر لاق ممکن اوله جق بوندن ده صنوف عمله ایچون دور
جدید حریت ، عدالت سعادت ، حقیقه طوغه جقدر . بونک
ایچون ، اوت ، « ایلری ، دائماً ایلری به کیتمک » ، فعلی
رموز حسیات انسانیت پرورانه من اولمیلدر .

خطا و صواب جدولی

سطر	صحیفه	خطا	صواب
۱۱ ✓	۶	نجبه	لا ینجبه
۲۱ ✓	۷	تابه	قابه
۱۶ ✓	۸	بر انسان سندیقه	بر انسان بر سندیقه
۲۲ ✓	۸	فکر ایجاد ایدر	فکر ایجاد حصوله کلیر
۱۵ ✓	۹	حیات	حسیات
۶ ✓	۱۰	تعین	تعین
۱۲ ✓	۱۰	تشخیصیسی	تشخیص
۱۷ ✓	۱۱	مغذوریت	مغزوریت
۱۷ ✓	۱۳	موقعندزدها	موقعندزدها لکن عملدرك موقعندزدها
۶ ✓	۱۷	مال	حال
۶ ✓	۱۹	بردفعه کویلیلر	بردفعه کویلاره
۲۰ ✓	۱۹	یاره سنی	پاره سنی
۱۳ ✓	۲۰	طولایی ید آخرک	طولایی کویلی ید آخرک
۱۵ ✓	۲۱	اوسته!	اوت!
۱ ✓	۲۲	آلات و ادوات	ادواتی
۶ ✓	۲۳	بر حاله کلش	بر حاله کلسی
۱۹ ✓	۲۴	تأدییه ایدلمش	تأدییه ایدلمه مش
۱۶ ✓	۲۵	معدنجی	معدنلر
۲۱ ✓	۲۶	تحقق و تنمو ایده جکدر	تحقق و تنمو و و عمل تأسس ایده جکدر
۱ ✓	۲۷	حتی بو کونکی	بو کونکی

— خطا و صواب —

سطر	صحیفه	خطا	صواب
۱۴	۲۷	اونلرک	اونلرده
۱۶	۲۷	بونلرایسه	حالبوکه بونلر
۲۱	۲۷	شخصی و بر	شخصی و برر
۲۰	۲۸	عمومییه	عمومییه
۱۴	۲۹	اشتراکنه	اشتراکیته
۱۶	۳۰	اعمال	استعمال
۱۰	۳۱	سرمایه تک اولدیغی	سرمایه تک استعمال اولدیغی
۲۱	۳۲	بر مسلکده	بومسلکده
۲۳	۳۲	بیلمنز	بیلمه نر
۱	۳۴	حس و حرکتدن	مشی و حرکتدن
۱	۳۶	نشو و نما و تم-امیسنه	نشو و نما تم-امیسنه
۱۵	۳۹	قونتر متردن	قونتره تردن

۸ { کوشی
 قوه شاهانه

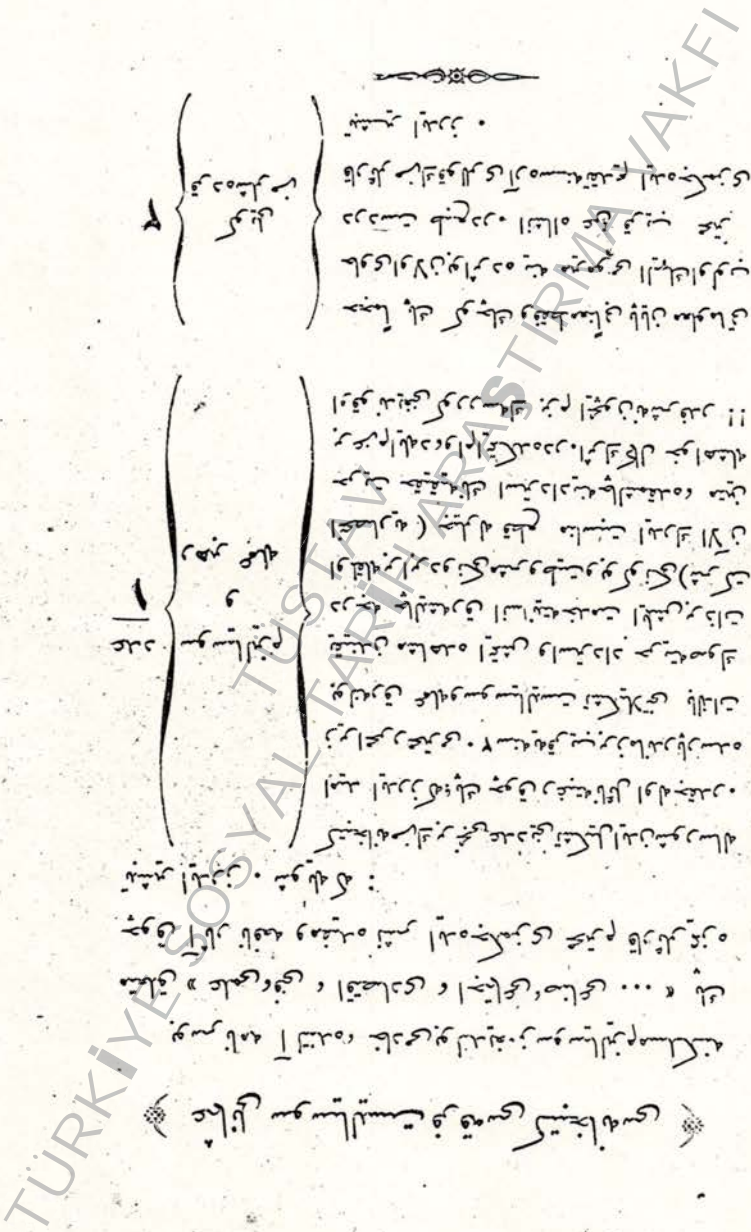
• در روز آذربایجان
 قارای سربازان و آری سربازان
 در دست طاعت در راه
 خرابی و آری و آری و آری
 جنگی جنگی و جنگی جنگی

۱ { سوسالیم
 و
 رهن عماله

... در روز آذربایجان
 خرابی و آری و آری و آری
 جنگی جنگی و جنگی جنگی
 سوسالیم و سوسالیم
 رهن عماله و رهن عماله
 سوسالیم و سوسالیم
 رهن عماله و رهن عماله

نمایش آذربایجان
 خرابی و آری و آری و آری
 جنگی جنگی و جنگی جنگی
 سوسالیم و سوسالیم
 رهن عماله و رهن عماله

عاشای سوسالیم فرقیه کی جنگی جنگی

۱۲۱۰

(تاریخچه) و (تاریخچه) (تاریخچه)

۵ - ...

[...]

۳ - ...

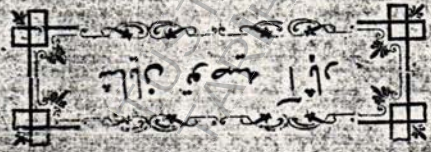
۴ - ...

[...]

۸ - ...

[...]

۱ - ...

...

...

...

...

...

...

...

...

— اجماع —

Osmanlı Sosyalist Fırkası Kütüphanesi

1

Doktor
Refik Nevzat

SOSYALİZM
VE
REHBER-İ AMELE

Münderecat

Mukaddime - İfade-i Muharrir - Sosyalizm - Sosyalist Nazariyesi -
Tayin-i Resmî - Mücadele-i Sunuf - Taksim-i Sunuf - Zıddiyet-i Sunuf -
Küçük Tacirler - Köylüler - Sermaye Nasıl Tezayüt Eder? - Amele
Fırkası Teşkilâtı - - Sendika - İştirak-i Âmal Cemiyetleri -
Vesait-i Mübadele - Tedbir-i Hâzır - Kuvay-ı Mülkiyenin Zabt ve İstir-
dadı - Amelelerin Beynelmilel İtilâf ve Harekât-ı Müştereke ve Umumiye-
leri - Netice - Hata ve Sevap Cetveli - Osmanlı Sosyalist
Kütüphanesi - İhtar-ı Mühim - Şayan-ı Tavsiye Âsâr -

Tâbi ve Nâsir-i Mes'ulü
Osmanlı Sosyalist Fırkası Kâtibi

İbn-ü't Tahir

İsmail Faik

1327 [1911]

Ankara Vilâyet Matbaası

!AH

29

Osmanlı Sosyalist Fırkası Kütüphanesi

1

Doktor Refik Nevzat

SOSYALİZM
VE
REHBER-İ AMELE

Mukaddeme - ifade-i Muharrir - Sosyalizm - Sosyalist Nazariyesi -
Tayin-i Resmî - Mücadele-i Sunuf - Taksim-i Sunuf - Küçük
Tacirler - Köylüler - Sermaye Nasıl Tezayüt Eder? - Amele Fırkası
Teşkilâtı - Sendika - İştirak-ı Amâl Cemiyetleri - Vesait-i
Mübadele - Tedbir-i Hâzır - Kuvay-ı Mülkiyenin Zabt ve İstirdadı
- Amelelerin İtilâf ve Harekât-ı Müştereke ve Umumiyeleleri -
Netice - Hata ve Sevap Cetveli - Osmanlı Sosyalist Kütüphanesi -
İhtar-ı Mühim - Şayan-ı Tavsiye Asâr-

Tâbi ve Nâşir-i Mes'ulü

Osmanlı Sosyalist Fırkası Kâtibi

İbn-ü't Tahir
İsmail Faik
1327 [1911]

Ankara Vilâyet Matbaası

Kapak

I # 3

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAMA VAKFI

[2]

- MUKADDEME -

Hükümet-i hâzırayı teşkil eden rical-i zaman ve idare-i örfiye taht-ı tâbiyet ve âmiriyetinde inleyen Meclis-i Meb'usan âzây-ı kiramı burjuva denilen ve menfaat-i şahsiyetlerinden başka hedef-i iktisadîleri olmayan bir takım bidist-i tasdik açlardan teşekkül ettiği cihetle, menafi-i şahsiyelerinin teminine engel ve sada-havâ'n olmak isteyen ve Osmanlı Sosyalist Fırkası'nın Türkiye'de tesisine ve nâşiri efkârı olan ki (Sosyalist, İnsaniyet, Medeniyet, İştirak)dir gazetelerinin nesrine mâni oldular.

Mesleğimizin doğruluğuna, kudsiyetine, mesruiyetine kanaat-i vicdaniyemiz ve bu meslek-i ulvî sayesinde ahali beyninde mevcut olan zıddiyet-i sunufun lağvedileceğine itminân-ı kalbimiz bulunduğu cihetle rûkn ve esas-ı meslekte sabit kademiz. Sabit kadem olduğumuz içindir ki, bugünkü hükümet-i hâzıranın hedef-i gazab-ı hükümrânîsi oluyoruz. Hükümet-i hâzıra İstanbul'da sosyalizm mesleği ile Fırkanın mürevvic-i efkârı olmak üzere meydan-ı matbuata attığımız gazeteleri tatil ederek muhar-
rirlerini de bir tarafa hapis ve nefy ettiği içindir ki, maalesef Sosyalist Fırkasının merkezini Paris'e nakl etmeğe mecbur olduk.

[3]

Paris'te, Fırkanın nâşir-i efkârı olmak üzere "Beşeriyet" gazetesini çıkarıyor ve Diyanî Harb-i Örfinin, Meclis-i Vükelânın hakkımızdaki haksızlıklarına rağmen mesleğimizden dönmüyor, azim ve sebatla çalışıyor.

Tamim-i meslek ile irşadat-ı fikriyemize tercüman olarak sosyalizm mesleğinin Türkiye'de de rağbet-i âmmeye mazhar olması için, erbab-ı mesâi ahalimize bir yadigâr-ı sâ-y ve amel olmak üzere fırkanın kararile, "Osmanlı Sosyalist Fırkası Kütüphanesi" tesis ettik.

Bugün birinci numarasını teşkil eden "Sosyalizm ve Rehber-i Amele" namındaki kitabımızı âlem-i medeniyet ve matbuat ile proleter ameale takımına takdim ediyoruz.

İkinci numarayı teşkil eden "Köylü Kardeşlerimiz" namındaki eser-i sosyalist de derdest-i tab'dır.

Sâ-y ve gayret bizden! Fırkanın nesriyat ve irşadâtına muavenet de erbab-ı mesâi proleter ahalimizden!

İbnü'l Tahir
İsmail Fatik

Dr. Refik Nevzat

ifade-i Muharir

[4]

(Andre Hes) ile (Puvasson, Lafarg, Buvayyan) ihvanımızın Fransız proletaryası denilen erbab-ı sâ-y ve amel amele takımının talim ve terbiye-i siyasiyesi uğrunda kaleme almış oldukları âsâr-ı nefise ve güzidenin mütalâası neticesi olarak gerek tercümeden ve gerekse telifen kaleme aldığımız şu kitapçığı Osmanlı erbab-ı mesâîsinin enzar-ı müşkâfâne-i hamiyet-mendânelerine arz ediyoruz.

Ümit ederiz ki; kalbimizdeki niyet-i hâlisâne ile mesleğimizdeki ulviyet, ahalimiz tarafından şudilfire uğratılmayan fukaramızın vasıta-i neşr-i efkârı olan kitaplarımız; bitarafâne nazar-ı mütalâadan geçirilerek tenkidat-ı uhuvyetkârâne ile tahlil edilir. Biz nâkil-i hissiyat-ı sefalet-i beşeriyeyiz, mensup bulunduğumuz meslek sayesinde sefalet-i beşeriyenin lâğvıyla yerine saadet-i umumiyyeyi kâfil bir cemiyet-i beşeriyeyi mes'ude getirmesine küçücük olsun bir muavenette bulunabilirsek, kürre-i arz üzerinde hissemize düşen vazife-i insaniyetkârânenin bir cüzünü ifa etmiş oluruz. Bu vazife-i sagirenin ifası maksadiledir ki, bu kitabı tettebbüat-ı mütevaliye sayesinde vücuda getirerek meydan-ı matbuat-ı medeniyete takdim ediyoruz.

Dr. Refik Nevzat

SOSYALİZM

[5]

İşte Fransızca bir kelime ki, Türkçe muadili Lisan-ı Osmanîmizde yoktur. Bunu böylece istimaline mecbur olacağız. Yani Fransızca olan bu kelimeyi Türkçeleşmiş itibariyle kabul edeceğiz. Lakin mânâ-yı hakikisini lâyükile anlamadan, öğrenmeden kabul etmekte mazuruz.

(Ş. Sâmi) Bey, lûgatinde "Sosyalizm" kelimesini şu vechile tarif ediyor: "Beynennâs cemiyet ve iştirak-ı umumî teşkiline emval-i âlemi ve hususile mülk ve servet maddelerini başka bir surete ifrağ etmek maksadile müteşekkil bir tarik ve cemiyet-i mahsusa" dır.

Fransızca olan bu kelimeler Lâtince "sosyalis" kelimesinden müstakdir. Sosyalis: Cemiyet-i beşeriyeye ait demektir.

Sosyalizm kelimesi Avrupa'da hemen moda hükmündedir. Herkes bundan bahs ve aklının erdiği derecede bu mesleği tenkit eder. Hatta herkes iyi sosyalizmi kötüsünden tefrik edemeksizin "Sosyalistim" der.

"Sosyalist" demek, sosyalizm taraftarını olan demektir. Hiçbir meslek bugünkü halde meçhul değildir.

[6]

Lâkin bunların içinde, umumun fikr-i cahilânesinden, birçok hurafat ve hayalât-ı bâtılâden henüz kurtulamışları da vardır.

Kariîn-i kirama mevzuubahse nakl-i kelâm etmezden evvel, bu meslek-i filosofâneye karşı öteden beri atfolunagelmekte olan bazı hatayay-ı menkuleden içtinap etmelerini tevsiye ve ihtar eyleriz.

Sefalet-i ameleden kalbi müteessir olup sefillerin talih-i bedbahtlarına karşı hissiyat-ı hasene-i beşeriye ile muttasıf olan her adam "sosyalist" zümresine mensubum der. Bu da herkesce böyle tanınmıştır. Halbuki, esas mesele böyle değildir. Şüphesiz her sosyalistin bir kalbi olması lâzım gelir. Lakin sosyalist olmak için yalnız bir kalbe malik olmak kifayet etmez.

Her sosyalist, hal-i hazırda mevcut olan adem-i müsavat ile

adaletsizliklerden dolayı tarik-i isyana atılmış bir adım demektir.

Henüz bu, sosyalizm demek değildir. Çünkü; sosyalizmin teşkilât-ı esasîyesinde fena olan cemiyet-i beşeriyeyi tebdil ve tagyir etmek elzemiyet-i tabiiyesi olmayan bütün esareti lağv ile o cemiyeti kabil-i tahammül bir hale irca etmek demektir. Bundan maada bir de beşeriyetin üzerine cehalet ve zelaletin içtimâ ettirdiği fenalıktan kurtarmak için mevcudiyetinde mütehassıs erbab-ı içtihadın faaliyet-i ruzmerresi demektir.

SOSYALİST NAZARİYESİ

[7]

O halde ızdırıp sefalet ile adaletsizliğe karşı tehevür, mevzuat ve müessesat-ı hâzıraya karşı sadedil ve hayretâmiz gazap gibi şeyler, şayan-ı takdir ve tahsin, hatta müstahsen gibi görünen hissiyat-ı dahiliye-i arzîyeye, hep bunlarda mevcudiyetile fena bir surette imtizaç edebilen heves ve efkâr-ı müctehidâneyi tesvirden başka bir şey yapmaz diyebiliriz.. Sosyalizm, bir nevi halet-i ruhiye-i beşeriyeden ibaret değildir. Belki kuvveden fiile çıkması mümkün bir nazariyedir.

Bu sosyalist nazariyesini kim icat etti? Fransa ihtilâli kebirinden beri (Manjer de Baböf) veya bundan sonra gelen filozoflar sosyalist mesleği üzerine pek çok ciltler yazdılar. Vakıa bu felsefe kitaplarının kiraatı menfaattan hâli değildir, lâkin henüz sosyalist olmayanlar için sosyalizmin tavsifini o kitaplarda aramamalıdır. Zira bunların arasında mübayanet ve tezât vardır. O derecede ki birbirleriyle pek çok defalar münakaşat ve muharebat-ı kalemiyede bulunmaktadır. Fakat bu müsademe-yi kalemiye ve fikriyeden bir semere hasıl oldu. Bununla beraber bu felsefe kitaplarını derin derin mütalâata dalmaya da hacet yoktur. Çünkü sosyalist nazariyesi (Baböf, Sen Simon) ve sakirtleri (Kabe, Oven, Furye, Sismondi, Karl Marks) ve daha sair âlimlerin icad-ı sanayisinden ibaret değildir.

[8]

Bilâkis bu ulemanın kitapları, binlerce efradın tesadüf ve tesadüm-ü efkârından feveran eden nagehanî bir sosyalizm ile bir cemm-i gafirin haletiruhiye-i beşeriyesinin tercümesinden ibaret bir meslektir. Bundan maada da sosyalizm mesleği bir kitapta, bir risalede izah ile iktifa olunan bir nazariye-i âti neticesi değildir. Bu meslek, faaliyet-i daimi içinde yuvarlanan amele takımın meslek-i zeval hayatıdır. Amele sınıfı o mesleği tedricen ve elzemiyeti nisbetinde -halinde demiyoruz- teşkil ve

tesis eder. Bu mesleği iyice anlayabilmek için o fikr-i icada mâlik cemm-i gafir içine girip onun hayatile ve o hayatın meraret-i tedarik-i maişetile yaşamak lâzımdır.

İşte o vakittir ki, sosyalist olmak fikri ve sosyalistlerle münasebatta bulunmak arzusu insanda tevlit eder.

Bununla da derununda yaşanılan muhitin eseri olan fiil-i amele nâzar-ı beşerde lâyıkile, dolayısıyla taayyün eder, rûnûma olur. Hatta bî-kaydane bir surette insan bir sendika âzâsından olsa, iştirak-i âmâl cemiyetine dehalet etse, hem bu da bir menfaat-i şahsiye dahilinde vuku bulsa amelelerin ef'al-i müşterekeleri cevher-i aslîsine vukuf-u tamme husulü hesabıle yeni bir şekl-i cemiyet-i beşeriye içinde bulunduğuna dair o insanda bir hiss-i teceddüt uyanır ve ondan daha mükemmel bir cemiyet cenini için de dimağında bir fikr-i icat husule gelir. Bu halde de dimağ-ı beşerde sosyalist mesleğinin tarif ve tabiri hakkında vuzuh peyda olur.

TARİF-İ RESMÎ

[9]

(1896)da Londra, (1900)da Paris, (1904) Amsterdam beynelmilel sosyalist kongrelerinde, bütün memalik-i mütemeddine sosyalistlerinin kabul ettikleri gayet muhtasar tarif ve düstur-u resmî pek güzel rûnûma olmuştur. O düstur bir nazariye-i muallâ ile tavsif olunur ki, o da bütün eşkâl-i müteaddide ile beraber ef'al-i amele icmal ve tabir-i basitinden başka bir şey değildir. O düstur-u resmîyi izah etmek bizce lâzımdır. Bu da, sosyalistlerin eser-i ef'alini tamamiyle tayin ve tavsif etmek için mecburen içinde buldukları o vazife-i fiiliyeyi izah elzemiyetinden tevellüt etmiştir. Lâkin bu düstur ve tarif-i resmî eserden evvel hasıl olmamıştır. Bilâkis ondan sonra zuhur etmiştir ve o fiilî mânâsile şâmilidir.

Bunun içindir ki, kariîn-i kirama hakikaten mevcut olan şeyler sosyalizmin ne demek olduğunu, hissiyat-ı samimiyyeyi-i vicdaniye ile göstermek için hâl etmeye cesaret edeceğiz.

O tarif ve düstur-u resmî de işte şu vechledir:

1. Amelelerin beynelmilel itilâf ve harekât-ı müşterek-i umumi-yeleri
2. Kuvay-ı mülkiyenin zabt ve istirdadı için amele sınıfının bir fırka halinde olarak teşkilât-ı siyasiye ve iktisadiyesi
3. Vesait-i imâl ve mübadelenin sosyalizm mesleğine muvafık bir surette istishabı, yani sermayedaran cemiyet-i muhtelifesinin

ıçtimaiyun veya iştirakiyun cemiyeti haline tebdili.

MÜCADELE-İ SUNUF

[10]

İlm-i siyasetin bu düstur-u resmiyesi hayat-ı hakikiyenin ruhu olduğundan dolayıdır ki, sosyalizm mesleğinin mücahidi ve muharibi olan adamlar, ruh-u ıçtimaiye-i beşeriyenin "yeni teşkilât ve tanzimat bayrağı" altında tecemmu ederler.

Bu tarif ve tabir-i resmîde iki şey vardır: birisi sunuf-u müteaddidenin mücadele nazariyesi, ikincisi de amele sınıfına bu mücadelenin emrettiği bir fiil-i nazari.

Düstur diyor ki; sosyalist fırkası "bir sınıf fırkası"dır. O halde demek oluyor ki, mevcudiyeti "mücadele-i sunuf" ile kaimdir ve bütün sosyalizm icraatı da bu mücadelenin teşhisi üzerine müsteniddir.

TAKSİM-İ SUNUF

Mücadele-i sunufu anlamak için sunuf-u ahaliyi bilmekliğimiz lâzımdır. Lâkin en evvel nazar-ı itibare alınacak şey, o sunufun sosyalistler tarafından icat edildiğini zan etmemektir. Çünkü bilâkis bu sınıflar, sosyalizm icat olunmazdan evvel mevcut idi. Sanayi-i mühimmenin zuhuru ile rûnûma oldu. Sanayi-i mühimme suret-i imâlin şeraitini tarumar ederek insanlar arasında bir fark icat etti. Yine o sanayi-i mühimme gayr-i kabil-i red menfaat mücadelesi içinde hem ahaliyi taksim ve hem de yekdiğerine menfaatça muhtelif ve muhalif, mültezim ve amele sınıfı husule

[11]

getirdi, lâkin bundan evvel suret-i imâlin bir çok muhtelif şekilleri zuhur etti. Bir vakit oldu ki, her fert kendi tagayyüş ve idaresi için lâzım gelen şey'i istihzar ederek yer, ıçer, giyer, yatarı. Bizzat kendisi ekmekçilik, kasaplık, kunduracılık ederdi. O zaman şehirler henüz mevcut değil idi yahut henüz vücud bulmak üzere idi. İnsanlar herşeyden evvel sine-i arzda gizlenen kuvve-i inbatiye ile meşgul ve ondan istifade eden köylülerden müteşekkil idi. Herkes kendi evinde yaşar, kendi elleri ile inşa ettikleri kulübelerde yatıp kalkarlardı. Henüz diğeri adamlar ile mübadeleye, munasebat-ı mübadelâta girişmiyor ve yahut girişmemiş idi.

Badehu bir çok tesirat saikasıyle iş ve amelelik birinci taksimi zuhur etti, şehirler zuhura geldi. Şehirlerde insanlar hususi işlere hasr-ı evkat etti. Kimisi terzi, kimisi demirci, kimisi de

köylerdeki evlerden daha mutantan ve müdebdeb evler inşasına koyuldu. Camiler, kiliseler ... daha pek çok ebniye-i aliye, mağruriyet-i beşeriyenin eser-i mütezadı olan şeyler yaptılar.

Mamafih olzaman henüz "amele ile usta" meselesi doğmamıştı. Müşteri madde-i iptidaiyi bizzat tedarik eder, amele de ya yalnız veya bütün familyasile beraber çalışırdı.

Badehu bu da değişti. Her mahsul sahibinin meşgulliyeti tezayüd etti. Familyasının haricinde muavinler aramağa, almağa →

[12]

mecbur oldu. Lâkin yine eski âdât bâki idi. Bu muavinler familya âzâsından addolunur, usta ve efendilerile beraber yatar, kalkar, aynı hane dahilinde iskân eder, güya aynı ailenin evlâdı imiş gibi onlarla beraber aynı sofrada yemek yerler idi. Birbirinden farkları yok idi, dolayısıyla de fakir, fakat hem daha fakir değil idiler, hem de efendilerin aynı hukukuna malik idiler.

Yine bir çok harc ve zamanın tesiratile kurun-u vustanın üzerlerine doğru "esnaf" cemaati tevellüt ve teşekkül etti. Aynı sanat ve mahsul sahiplerinin fırkası silsile-i meratip ile teessüs etti, bundan da usta, kalfa, çırak sınıfları meydana geldi.

Meharet-i şahsiye, zekâ ve iktidar, bu tabakat-ı muhtelif arasında

bir fark-ı hatt-ı hareket gibi farz olunuyor. En âciz bir çırak bir eser-i nefis husule getirmeye muktedir olduğu zaman ustalara müsavi, hatta "usta" oluyordu. Lâkin bir gün geldi ki, bu gayr-i mümkün bir halde kaldı. Ustalar bir yere toplandılar, aralarında ittifak ettiler ve gayr-i kabil-i tecavüz bir "imtiyaz"

tesis ve icat ettiler. İntihabatı aralarında icraya başladılar. Ustalık san'atını ya çocuklarına veya damatlarına varıncaya kadar kendilerine hasrettiler. Bununla da usta sınıf-ı mümtazı yüz gösterdi.

Kalfa, bütün müddet-i hayatınca kalfa kalmağa mahkûm idi.

[13]

İşte bugünden itibaren ki, muhtelif ve zıd menafi ile sunuf-u müteferrikanın mevcudiyeti başladı. Yine bugünden itibaren ki, amele ile usta arasında muhasemat ve tezat tevellüd ve zuhur etti.

Sanayide dahi neticece büyük tebeddülât husule gelmiş idi. Fabrika, çalışmak için müşterilerinin siparişini beklemiyor idi. Bizzat kendisi madde-i iptidaiyeyi satın alıyor ve evvelden hazırlıyor idi. Bundan maada satın alınacak mevad-ı ticariyeyi intihap edebilecek mağazalarla, her zaman kendisi için çalışabilecek pek çok amelelere de malik olmak bâb-ı talihi önünde açıldı. Lâkin bunun için de pek çok paraya ihtiyaç var idi. Alât ve edvât pahalı idi. Her isteyen satın alamıyor idi. Vakia ustalar içlerine amelelerin girmesine mâni olmuyorlardı. Lâkin, ameleler malik olamadıkları vasıtadan mahrumiyetleri sebeble böyle bir mevkie geçmek fikrinden feragat ediliyordu. Ustalar amelelerden daha fakir değil idiler, lâkin onların mevkiinden daha farklı bir mevkie bulunmuyorlar idi. Servet ve saman cihetile de ustalık sıfatına hakk-ı malikiyette bulunuyorlardı.

Bununla beraber de usta -eli altında- lüzumu kadar ameleye malik değil idi, ameleler ya evlerinde veya bir veyahut iki veya üç kişiden mürekkep olarak bir müteahhidin evinde çalışıyorlar idi. O müteahhidin, mültezimin emri tahtında olarak bir çok ticaret evlerinin hesabına istimal olunuyorlardı. Bu ise

[14]

onlar için "bir istiklâl-i nisbi" idi. Lâkin bu türlü sây ve amel ustanın

hesabına iyi gelmiyor, elvermiyordu, bunun için ameleleri, bunlara mahsus olan yerlere celp ile yüzlerce adamları bir yere cem'ettiler. Bu vechile hem nezaret ve dolayısıyla de kontrol etmek keyfiyeti kolaylaşıyordu. Misâlin sâri olmasından dolayı miktar-ı mahsulât-ı beşeriye tezayüd ediyordu. Bu sebepler içindir ki, büyük büyük manüfaktürler ustalara mensup muhtelif mahallerde cem-i gafir amele sınıfları ve ustanın nezaret-i müşakâfânesi altında amel-i müşterek tezgâhları icat olundu.

Bu şeyler de on yedinciden on dokuzuncu asra kadar olan halat-ı iktisadiyyedendir.

Lâkin muharrereren her ameleyi kendi hususi işi başında kuvvetiyle mütenasip, yaşile muvafık, iktidar ve liyakatı dahilindeki işe merbut olarak bırakmak fikri tevellüd etti. Herkesin bir vazifesi, lâkin daima aynı vazifesi oldu. Aynı hareketin tekerrür-ü daimisile, mafevki ile amele işinde daha büyük bir maharet ve icrasında daha büyük bir sür'at iktisap etti. Bundan dolayı da miktar-ı mahsulât tezayüt eyledi.

Velhasıl her amele bundan böyle ve bilâ-mülâhaza aynı hareket-i itiyad ile çalışmaya mecbur oldu. Tezgâhlardaki mahsul-ü amelî birbirini itmam ve tevali eden bu hareket mecmuundan başka bir şey değildi. O halde makinalar bu amelelere, zaten makinadan farkı

[15]

olmayan bu amelelere, bu harekât-ı beşeriye mecmuuna nakise gelmeksizin kaim oluyordu ve kaim oldu.

Lâkin, makinaların fiyatı pek pahalı idi. Bundan maada, yalnız makinalar âlât ve edavatını muhafaza etmek değil, değiştirmek, tecdit etmek lâzım idi.

İçinde yaşadığımız muhit-i müsabakat ve rekabet ne ile vücud-pezir

olur? En ucuz fiyatla mahsul-u amel tedarik eden, yani en mükemmel makinalara mâlik olanların muzafferiyetiyle değil mi? O halde lâyenkati bir çok makinalar icad edildi. Lâyenkati de satın almak lâzım geliyordu. Pek çok ustalar -ki Fransızcası Patron demektir- sermayenin sermayeye karşı olan bu mücadelede-i müthişesi karşısında mahv oluyordu. Amele mesleğine rücu veya sukuta mecbur bulunuyordu. Aynı zamanda dahi fark-ı talih ve bunu intaç eden ziddiyet usta ile amele arasında gitgide büyüyordu.

ZİDDİYET-İ SUNUF

Bu sınıf ahali, bütün kuvay-i iktisadiyenin ellerinde mevcut olan usta sınıfıdır ki, bunun hayatı teminat-ı mutlaka altında olduğu gibi en büyük düşüncesi de, malik olduğu sermayeyi tazmin etmekle meşgul olmaktır. Bu sınıf ahali müstakil ameleler ise bütün istiklâl-i hareketten mahrumdurlar. Çünkü bunların hiçbirinde âlât ve edevata malik olacak para, sermaye

[16]

yoktur.

Hepsi makinaların esiridirler. Malik oldukları şey, istidad-ı imâl ile pazularıdır. Lâkin bunları da kiraya verirler. Husule getirecekleri fiil ve amel kuvvetinden başkalarını istifade ettirirler. Demek oluyor ki, bunların hayatı hem sefilâne hem de kendilerini kullanan adamların elinde birer bazice-i iktisat oluyor! Çünkü açlıkla kavgay-ı hayata giren yalnız bunlar değil, bunlar gibi daha pek çok amele, fabrikaların kapıları önünde karınca gibi kaynayan, intihap için usta hemen elini uzatırsa, istediği kadar amele, hem daha ucuz fiyat ile çalışacak amele bulabilir; demek ki, kapı dışarı edilen amelenin yerine daha az fiyat ile başkasını koymak gayet kolay ve mümkün! Diğer bir şey daha var. O da işin az olduğu zaman ustanın ameleye müsaade etmesi için fırsat aramasıdır. Bu suretle masarif-i umumiyesinden bir kısmını tenkis etmek ister. Lakin bu hareketile amelenin, ahalinin bir kısmına açlıktan ölmeye mahkûm edecekmiş! Bu onun vazifesinde mi?

Makinaların tezayüdü sebebiyle artık vücudlarına hemen lüzum ve ihtiyaç kalmayan (!) bu ameile bundan dolayı kendini istimâl edecek bir sermayedarın vücuduna mecburiyet his ediyor. İstimâl olundukları günden itibaren "istiklâl-i şahsî" lezzetinden mahrum kalıyorlar. Buna mukabil hiç olmazsa galî bir fiyat ile istimâl edilseler, o da yok! Yalnız ancak ölmek ve bir lokma ekmeğin ihtiyacı için çalışıyorlar!

[17]

Aman ne o süflî hayat!... Ne başını sokacak küçük bir kulübesi var, ne de ferdası için karnını doyuracak küçük bir lokma ekmeği. Bu mazlum ameileler bütün müddet-i hayatlarını ya bir mağaza ya bir fabrika ya veya bir tezgâhta gecirtirler.

Sabahtan akşama kadar sâ-y ve amelelik zarureti altında belleri bükük oldukları halde beşeriyetin madununda bir hal ile alın teri dökerler, eğer bunların çocukları da çalışmaya mecbur olurlarsa işte o zaman meraret bir kat daha tezayüd eder. Kadının dışarıda çalışması intizam-ı haneye nakise iras ettiğinden dolayı bu bedbahtlar her türlü lezzet-i hayatiyeden mahrum, hatta sâ-y ve amelleri nisbetinde lezziz bir tabak yemek yemeğe bile muvaffak olamazlar. Bundan da sarf-ı nazar bade't-taam

hemen yatıp uyumak, ertesi günü erken kalkmak lâzım? Ya o uyku? dayak yemiş haydut gibi yerinden kımıldamağa iktidar kendilerinde mevkud! Oturup sohbet etmek, iki tatlı söz söylemek, talihinden mahrum! Fabrika, tezgâh bunlarda ne kadar âli, lezziz his varsa hemen hepsini mahv ediyor. Sermaye, bu zavallıları, sefilleri istibdat-ı müthişini altında eziyor ve esir-i arzuy-u hâkimânesi eyliyor.

Demek ki cemiyet-i hâzıra-i beşeriye de birbirine zıd, düşman iki sınıf ahali mevcuttur ve bu mevcudiyeti de görüyoruz. Biri diğ-ğininin sâ-y ve amelîyle teayyüş ediyor. Bundan dolayı da [18]

birinden diğ-ğine karşı, hemen bir adavet ^{ve} mubaraze-i hayat his ve müşahade olunur. Usta menafiini amelenin yüzünden, daha doğrusu amelenin gündeliği yüzünden tezyid etmek istiyor ve ediyor, ameile de gündeliklerini ustanın menafii yüzünden artırmak istiyorlar.

Bu iki sınıf ahalden ^a mâda diğ-ğ bir sınıf efrad daha vardır. Onlar da küçük tacirler, küçük fabrikacılar, küçük mülk sahipleri, küçük zürra.... elhasıl köylüler, yani küçük ve orta halli aholidir.

KUÇUK TACIRLER

Küçük tacirler, müstakil yaşayamazlar. Bu hayal kabilindendir. Hatta şan ve şeref ve haysiyet-i zatiyelerini muhafaza etmeleri aynı dâire-i hayalâta delâlet eder. Bundan şüphe etmek için, bir defacık olsun müşterileri veya satın alıcı karşısında titreye titreye söz anlatmak ve bir parça da söylediği şeye yalan katarak inandırmak ve bu vechile pahalı satmak için duçar oldukları müşkülât ve savbeti görmemiş olmak lâzımdır. Zaten bunlar, amele yani Fransızların "Proleter" dedikleri hayatın semere-i fiili ve say ve gayreti sayesinde kazananlar takımına daha ziyade yakın oldukları için -çünkü duçar oldukları cerr-i menfaat-ı gayri meşruaden dolayı diğerlerinin tahakkümü altındadırlar- her gün ilân-ı iflâs etmeğe maruzdurlar. Bunun için bu sınıf ahalinin pek savbetli ve daima emvac-ı muhacemat içinde geçer, her an amele zümresine inmeğe maruzdurlar.

KÖYLÜLER

Bir defa köylere, bir defa da o köylerde iskân eden köylülere nazar-ı tecessüsümüzü atf edelim! Görüyoruz ki bunlar dahi sermayedar denilen "kapitalistlerin" muhiti içinde boğulup kalmışlardır.

Köylü, sanayi-i cedidenin o müthiş çarkına dolaşmış bir türlü oradan canını kurtaramıyor. O mübareze-i sunuf barsikili altında mahkûmen, zanuzde-i sefalet olmuş, halinden şikâyet ediyor. Yukarıda, terakkiyat-ı sandiyeden husule gelen vesaitin tevessuu elzemiyetinden bahsetmiş idik. Yani sanayi terakki ettikçe köylü mahsulâtını şehirlere dökülebilmek için vesait-i nakliyenin teshiki caresini aramaya mecbur olmuş idi. Bunun için arabaların mürur ve uburuna salih bir takım sose yolların inşası lüzumu his olundu. Vakia bu kadar terakki bizde henüz mevcut değildir. Hükümet-i hâzıra köylünün parasını almakdan başka bir şey düşünmez. Halbuki, bu vesait-i nakliyenin tevessuu öyle bir netice hasıl etti ki, o netice saikasıyla sanayi-i azime, sanayi-i sagireye tebeddül etti. Bu kadar da değil, diğer bir netice de daha hasıl eyledi, o da mahsulât-ı arziyenin alış ve satışındaki şeraiti büsbütün tadil eylesesidir. Vakia köylülerin ufak ticareti tevessuu etti. Çünkü yalnız kendileri için mahsul yetiştirmek değil, belki, bütün dünyanın tacir ve mültezimleri için çalışmaya mecbur oluyorlardı. Bundan ise **meş'um** bir netice tevellüd etti. O da fiyat nokta-i nazarından mahsulüne âmir-i mutlak olamayışdır. Çünkü Amerika mahsulâtının sür'atî tezayüdü, Fransa'daki buğday fiyatını tesbite mecbur ediyordu. Köylü anlamadığı kavânin-i iktisadiyeyi hâziranın kurban-ı istibdadı olarak bütün istiklâlini kaybetti. Muamelât-ı ticariye ve bahusus muamelât-ı sarrafiyenin bâzice-i hevesatı oldu. Yalnız bunlar için değil, belki, daha bir takım esbab-ı muhtelifeden dolayı köylü yed-i âhırın elinde kurbanlık koyun oldu.

[21]

Mesela, ziraatın fennî olması ve günden güne o fenn-i ziraatın terakki etmesi, köylüyü daha ziyade sarfiyata mecbur etti. Arz ve yeri fen dairesinde götürmek, gübrelemek lâzım geldi. Gübreyi almak için de para lâzım idi. Halbuki ekser köylülerde ise para mevkuddur! Bunun için sarrafa müracaat mecburiyeti hasil oldu. Köylü bir defa sarrafın eline geçti, artık ölüm kaabilinden olan bu vasıtanın elinden kurtulmak mümkün olamaz. Bâdehu köylü artık sarraf için çalışır, bütün mahsul ve hasılatı, o sarraftan aldığı paranın, resûlmalini değil, faizini vermeye yetiştirmez. Tabir-i âharla köylü kendisine karzen ve fakat gayet yüksek bir faiz ile para veren sarrafa irad yetiştirmek için çalışmaya mahkûm oluyor. Demek ki, her yerde bir "mücadele-i sunuf" mevcud! Her ne tarafa bir nazar-ı insaf, bir nazar-ı tecessüs fırlatsak, behemahal bir mücadele-i sunuf görüyoruz. Köylerde, şehirlerde, kasabalarda, kazalarda herşey aynı surette cereyan ve deveran ediyor. Amele, usta ile mübarez! köylü sarraf ile muharip!

Bundan anlaşıldığı üzere, cemiyet-i hâzıra-i beşeriyede en ziyade zarardide olanlar ameleler ve köylülerdir.

Amele demek, yevmiyeci, gündelikçi demektir. Gündelikçi demek de, sâ-y ü amelini bir miktar akçaya mukabil "satmak veya mübadele" etmek demektir.

Bu da bir çok fenalıkların menşeidir. Bu fenalıklardan en birincisi muhit ve âlem-i iktisad-ı hâzıra taallük edenidir.

Evet! âlem-i iktisada taallük edenidir. Çünkü gündelikçi ya bir usta veya bir mültezime veyahut bir hükûmete merbuttur. Yani bir nevi "mukavele-i amel" ile pazusunu veya zekâsını satmıştır. Onu satın alanlar da kanun ve örf ve âdet nokta-i nazarından "serbest ve müsavi!" ad olunurlar.

Bu ise amele sınıfı için ne mânâya sâmidir? Ne demektir? Bu, şu demektir ki:

Evvelâ, sermaye sahibi ve paralı olan adam, bütün iş için lâzım gelen âlât ve edavatı satın almağa muktedirdir. Tabir-i âharla vesait-i imâl sahibidir.

Saniyen, buna mukabil amele ise yalnız pazu sahibidir. Birincisi arzu etmez, istemezse, ikincisi çalışmaktan mahrum kalır.

Bu, şu demektir ki, mahsul-ü amel mahaza gündelikcinin eser-i fiilidir. O gündelikçi sahibi tarafından mahsul-ü amelinin kaç paraya satılacağını hiç vazife etmez, düşünmez, gündeliğinin ahzi ile mukavelesinin nihayet bulduğunu tasavvur eder. Bu şu demektir ki, sermaye sahibi gündelikçiye iş, yani vasıta-i tegayyüs ve medar-ı hayat verip vermemek hakkına malikdir. Diğer malik olduğu ikinci hak ise, gündelikcinin gündeliğini tediye ettikten sonra,

kendisine kalan menfaat-ı şahsiyesini düşünmek ve zihnini bundan başka bir şey ile işgal etmemektir. Elhasıl bu şu demektir ki,

1- Sermaye sahibi olanlar ancak menafi-i şahsiyelerinden başka bir şey düşünmezler.

2- Gündelikçi ve amele sınıfının hayat-ı ruzmere ve medar-ı maişetlerini ita veya red etmek hakkını istimalde salihdirler.

Bunu bildikleri için amelenin gündeliklerini en fahiş fiyata tenzil, say ve amel müddetini mümkün olduğu kadar azami saata terfi etmek isterler.

[23]

SERMAYE NASIL TEZAYÜD EDER?

Bu cevap pek kolaydır. Lâkin bundan evvel fiil-i imâlin ne demek olduğunu tarif etmek lâzımdır. O halde "fiil-i imâl" nedir?

Fiili-i imâl: madde-i iptidaiyenin tebeddül-ü şekliyle kabil-i istifade bir hale gelmesi demektir. Çünkü, esas ve cevher-i aslîsinde bu mevadd-ı iptidaiyenin hiç bir kıymet-i hakikiyesi yoktur. O kıymeti ancak kabil-i istifade bir hale gelmek için tebeddül şekil ettikleri zaman ahz ederler.

Meselâ, safhat-i madeniye defunundaki kömür parçalarıyla demir madeni kitleleri aslında hiç bir kıymete malik değildirler. Kuyunun üzerindeki yük de böyledir. Kabil-i istifade ve istimal bir hale gelmesi ancak gündelikçi amelenin fiili ile husulpezir olur.

Demek oluyor ki, bu iş, amelenin eser-i san'atıdır, fiili imâlidir.

Lâkin, bu ~~esas~~ eser-i san'at veya fiili-i imâl acaba ameleye kıymet-i hakikiyesi nisbetinde tediye ediliyor mu? Ediliyor diye iddia etmek abesdir zannederiz. Zira, eğer hakikaten usta ameleye işin kıymet-i hakikiyesi nisbetinde gündelik verecek olursa, kendisinin menfaat-ı şahsiyesi ne kadar alacaktır? Cemiyet-i hâzıra-i beşeriyede -evet! inkâr etmiyoruz- kendisine lâzım olan menfaati nereden istihzar edebilecektir? O menfaat-ı şahsiyeye malik olabilmek için mutlaka amelenin üzerinden o menfaati, kârı, istihsal etmesi lâzımdır. Yani menfaat fiil-i imâlin o madde-i iptidaiye verdiği kıymet-i zaidenin kendisi tarafından istirdat edilerek ameleye verilmesiyle hasıl olur.

Demek ki, menfaatde, kârda amelenin tediye edilmemiş bir "fiili-i imâl hakkı" vardır. Sermaye dahi ustanın ameleye gündeliğinden başka vermeğe mecbur olduğu, borçlu bulunduğu fazla işinin, yani "fiili-i imâl hakkının" terakümünden husule geliyor ve bu teraküm ile de menfaat-i şahsiyesi teessüs ediyor. Bu menfaat-i müteraküm dahi muahharen usta tarafından büsbütün sarf edilmeyerek tezayüd ede ede nihayet ustanın sermayesini tezyide hizmet ediyor. İşte sermaye bu vechile tahassül ve tezayüd ediyor. Sermayenin tezayüd ve tecemmu ne demektir?

Tezayüd ve tecemmu edilmiş sermayeler, teraküm edilmiş bir çok menafi-i amele ve dolayısıyla de tediye edilmemiş "fiil-i imâl" mecmuundan başka bir şey değildir. O halde sermayeye "teraküm-ü fiili-i imâl" diyebiliriz. Demek ki, sermayenin menbaı "fiil-i imâl"dir. Lâkin bu fiil-i imâl tediye edilmemiş "hakk-ı fiil-i imâl-i amele" demektir. O halde sermayenin herkese mensup olması tarafdaranı olmak, acaba sermayedaranı bu servetlerinden gayr-i meşru surette mahrum etmek mi demektir? Hayır! Böyle değildir. Ya, ..ilâ!..... herşeyden [25] mahrum olan amele takımına haklarını istirdad için vesile vermek ve müstehak oldukları "hakk-ı fiil-i imâl"i ita etmek demektir.

Lâkin şu satırları tenezzülen okuyan sermayedarın ile fabrika, tezgâh ve çiftlikat ve makina sahipleri ve daha sair zevat buna karşı derler ki; "Bunların cümlesi benimdir, benim malımdır, ben kazandım, ben tediye ettim, sermaye benimdir, ameleler de benimdir, elhasıl herşey benimdir."

Biz de onlara cevap olarak deriz ki; "Hayır! bin defa hayır! bu sermaye sizin değildir, ancak tediye edilmemiş amelenin fiil-i sanatıdır, hakkıdır."

Amele öyle insanlardır ki, parasız oldukları için kendilerini satarlar, icara verirler.

Biz iddia ediyoruz ki, âlât ve edavat ve makinalar bile, bunları imâl eden amelenin ve makinelerin hey'et-i mecmuasına hizmet eden demirler ve madenler yine amelelerin malıdır. Ya niçin onların malı olmasın? Mademki onların çiredesti-i marifet ve sanatıdır. O halde onlarındır. Etrafımızı ihata eden eşya, içinde oturduğumuz evler, kâşaneler, saraylar, üzerimize giydiğimiz elbise... kürkler, tagayyüs ettiğimiz ekmek, sebze, saire, saire ve saire... hep bir çok ebnay-i beşerin mecmua-i ef'ali değil midir? Hatta yalnız beşeriyet-i hâzıra adamlarının teraküm-ü ef'ali değil, beşeriyet-i maziye adamlarının bile eser-i fiil-i sanatıdır. Zira, bütün bu eşya, zeki bir dimağın, faal bir insanın tefekkürat-ı amika-i sanayesi mecmunun eserini gösterir. Bir çok ve hem pek çok faaliyet-i mevruse-i beşeriye orada meknuzdur!

O halde etrafımızdaki bütün eşya, yine bizim eserimizdir. Niçin bizim olmasın? Say ve amel fiil-i imâl hep müşterek! O halde imalât niçin mal-ı müşterek olmayacak?

Dünyada herşeyde bir inkılâp ve bir inkılâp neticesinde bir ihtilâl vardır.

Müstebit hükümetler yerine meşrutî hükümetler kaim olmuştur. Nitekim, biz Osmanlılar otuz beş sene devam eden bir idare-i müstebidaneyi yıkmaya çalıştık, çabaladık. Nihayet muvaffak olarak hâkimiyet-i milliyeyi ilân ettik. Lâkin, vazifemizi bu

kadarla bitti tükendi zannedersek, hata, hem pek büyük bir hata etmiş oluruz. Demiş idik a, her ihtilâl için bir inkılâp lâzımdır. Bizim tasavvur ettiğimiz idare-i hükümet, yani "hâkimiyet-i avam" için yine büyük büyük cidallere göğüs germeğe, ihtilâl için binay-ı inkılâbı korumağa mecburuz. Beis yok! Madem ki, şimdilik millet hâkimdir. Inkılâb-ı tabii ile nizam-ı âlem-i iktisad da dahi "hâkimiyet-i hukuk-u avam" tahakkuk ve tenemmu ~~ve~~ ~~hâkimiyet-i sayı ü amel~~ edecektir. Sermayedarın cemiyeti yerine sosyalistlerin cemiyet-i meşrua ve mesudesi kaim olacaktır. Bu da ne ile kabil olabilecektir? Bu günkü sermayedarın cemiyeti yerine "iştirakiyun cemiyeti" getirmekle kabil olacaktır.

[27]

O halde "iştirakiyun cemiyeti" nedir? Ne demektir? Bunu tarif ve izah etmek lâzım!

iştirakiyun cemiyeti: ve vesait-i imâl ile vesait-i mübadelenin meslek-i hâkimiyet-i avam üzere tebeddül ve istishabı demektir.

Bu da nasıl kabil olur?

Kendimize bir hatt-ı hareket tayin etmekle! Öyle ise takip edeceğimiz hatt-ı hareketi tarif etmek mecburiyetinde bulunuyoruz. İşte hatt-ı hareketimiz:

Vesait-i imâl ve say ü amel âleminde beşeriyeti çalıştırmak için lâzım olan şeylerden mütesekkil ve onlarda makina, âlât ve edavat, fabrika ... ilâh gibi şeylerden ibarettir. Yani iş âlât ve edavatından mürekkebdır. Halbuki bunlar hal-ı hâzırda kimlerin elinde bulunuyorlar? Sermaye sahibi adamlarla mülk sahibi adamların elinde değil mi?

O halde cemiyet-i hâzıra-i beşeriyenin fenalıklarından ve sefalet-i beşeriyeden mes'ul olacaklar kimlerdir?

Ancak bu zevat-ı kiram değil mi? Zira bunların hepsi şahsî ve birer mülk sahibi! Sermaye sahibi! Servet ve resülmal sahibi oldukları içindir ki, gündelikçilik yeryüzünde mevcuddur. Bunun içindir ki insanlar âlât ve edavat-ı imâl bulabilmek için esir gibi satılıyorlar! Yine aynı sebepten dolayıdır ki, yeryüzünde "serbest-i mübadele" de vücud buluyor.

[28]

Serbest-i mübadele ne demektir?

Serbest-i mübadele demek, "sermaye sahibi adamları teşkil eden fırkanın sınıfın iradlarını tezyid ve tezayif niyetiyle yek diğerleri arasındaki mücadele-i cerr-i menfaati" artırmak demektir. Bundan dolayıdır ki, bunlar yalnız varidat-ı şahsiyelerinden başka bir şey düşünmezler. Menfaat-i müştereke-i beşeriyeyi kâle bile almazlar.

Yevmiyeciliği ve bunun fenalıklarını, serbest-i mübadeleyi

büsbütün mahv etmek için elimizdeki vasıtayı yegâne mülk-ü şahsî ile imtiyazatı ref' ve ilga etmektedir. Buradaki mülk-ü şahsîden murad, vesait-i imâl ile vesait-i mübadeleye ait şeyler içindir.

İşte "iştirakiyun taraftarı" olmak bu demektir. Lâkin bu vesait-i imâli ne yapmalı?

Kendisine tahsis edilenlere, yani umumiyet-i beşeriye, iştirakiyet-i umumiyeye iade etmeli!

Filhakika âlât ve edavat-ı imâl yirmi asırlık icadat-ı müterakime-i beşeriye mahsulüdür. Biri diğerini veli ederek icad edilmiştir. Her biri bir sây ve amel-i şahsî mahsulü olarak icad olunmuştur.

[29] Lâkin hal-i hâzırda ise bu âlâta malikiyet-i hakikiye, sermayedar sınıfı tarafından pek çok vekayiin tesiri altında vuku bulmuştur.!

Ya hile ve desayis ile sayarak, veya miras olarak bazan da muamelât-ı sarrafiye ile elde edilmiş servet ve samandır. Lâkin hiç bir vakit amel-i şahsî eseri olarak elde edilmemiştir. Olanlar da pek nadirdir.

Amel-i şahsî sayesinde iktisap edilmiş bir mülk ve servet olduğu farz edilse bile, tazminat ile ahz-ı emlak edilerek tasarruftan mahrum etmek kifayet eder. Öyle bir tazminat ki, hayatlarının son gününe kadar kifayet edebilsin!

Lâkin asıl maksad bunda değildir:

Asıl maksad, bu âlât ve edavatın "iştirakiyete" rücuudur. Bu mülk-ü şahsî meselesi üzerine pek çok ısrar etmek isteriz. Zira herkes zannedecek ki, sosyalistler mülk-ü şahsînin düşman-ı âzâmıdır. Hatta buna misal olarak (Proudhon)'nun dediği "mülk-ü şahsî bir eser-i sirkatdır" cümlesini zikrediyorlar. Halbuki bilmiyorlar ki (Proudhon) mülk-ü şahsînin en birinci ve hatta en büyük müdafilerinden birisidir. Çünkü (Proudhon) yalnız hal-i hâzırdaki sermaye ve servetin sahibi adamların mülk-ü şahsîlerini muahaze etmek isteyerek bu cümleyi istimal etmiş idi.

Ne olursa olsun! biz eminiz ki, sosyalizm bilâkis herkese bir mülk-ü şahsî teminine sebep ve vasıta olacaktır. Binlerce amelenin heyet-i mecmuasında mülk olarak ne var? Gündelikleri değil mi? Bu yövmiyeleriyle hemen hemen ölmeyecek kadar tagayyüşe muvaffak olabiliyorlar, olabiliyorlar ise ne mutlu onlara!

Kuvveden fiile çıkarılacak maksat dahi zenginlerin emlak-ı şahsiyelerini ref' ve ilga etmekten başka bir şey değildir. Zira bu vechle herkese sığınmak ve yaşamak için bir mülk-ü şahsî hakiki temin ve yine bu vechle ihtiyacat-ı azime-i hayatiyenin en

lüzumlu ve yakın olanları teshil edilmiş bulunacaktır.

Bize sual-i varid olarak dense ki, bu mülk-ü şahsî neden ibaret olacak? Ve ne üzerine istinad edecektir?

Cevaben deriz ki, bizim maksadımız bütün âlât ve edavat-ı ^{imâli} ~~şimdi~~ sadece müşterek olarak istimal etmek değil mi? O halde bütün mevadd-ı ticariye, elbise, mevadd-ı hayatiye-i şahsiyeden mahdud olan eşya takımı ve saire tasarruf ve istimlâke salih olmalıdır.

[31] Alât ve edavat-ı imâl, tabir-i âharla vesait-i imâl sermayedar tarafından "sermaye" mamûle yad olunduğuna ve sosyalistlerin de o sermayeyi mesleklerine muvafık bir surette yedd-i hâkimiyet-i avama tevdi etmek istedikleri için sosyalistlere "sermayeyi mahv edenler!" taraftarı deniyor. Böyle bir fikir hem münasebetsiz hem de abesdir. Çünkü sosyalistlerin istedikleri şey, sermayeden olan edavat ve âlât-ı imâlin lağvı değil, zira onsuz mamûl olmaz, bilâkis bu sermayenin şekli tasarruf-u şahsîsini tebdil etmektir. Biz o sermayeye "iştirakiyun" mesleğiyle mütenasip bir şekli cemiyet-i beşeriye vermek isteriz. Başka değil!!

Hülâsa olarak şunu söyleyebiliriz ki, sosyalizm mesleği, sermaye emlâk-ı şahsiyesinden mütevellid ve husule gelen irad-ı hasılat ve imtiyazını ref' ve ilga eyleyecektir.

[istimal] Hasılat, sermayenin olduğu tarza göre faiz, irad, ücret, icar, satış, hisse-i senedat ^{un.} namı alır. Mânâyı hakikisile ferd-i âhırın sây ve amel neticesinden teraküm eden hasılat demektir.

Bu hasılatı bütün avama inhisar etmek için "iştirakiyun" mesleğini tercih ediyoruz.

[32] Meselâ, tasavvur ettiğimiz cemiyet-i beşeriye farz edelim ki, büyük bir cemiyet-i sinaiye olsun. Tabii bu cemiyetin hissedaranı pek çok hemşehrilerimizden mürekkep ve her bir evlâd-ı vatan da doğduğu günden itibaren bu cemiyetin âzasından mahdud olacaktır. Bütün bu hissedaranı, bu günkü cemiyet-i beşeriyede olduğu gibi, fakat müştereken fabrika, makina, mevadd-ı ticariye ve mahsulâtın sahibi gibi farz edeceğiz. Şimdi bu mahsulâtı, her ferd tarafından kabil-i istifade bir tarzda, nazırlar tarafından cemiyetin âzâ ve efradına taksim edelim! Nasıl ki, bugün hisse-i senedat, hissedarana taksim ediliyor. Biz de böyle yapalım. Herkes bütün hayatınca hissesine düşen miktar ile nasıl ki bu günkü hissedaranı senedat kendi hiselerile yaşıyorsa öylece yaşasın!

[hüddet-i] Lâkin bu günkü cemiyetler ile -ki bunların hisse-i senedatı kendi mahsul-ü sây ve amelleri değildir- bu cemiyet arasında pek büyük bir fark vardır. Çünkü tasavvur ettiğimiz cemiyet-i müstakbelede herkes bir şey, yani mesleği, iktidarı nisbetinde bir şey hasıl etmek için çalışacak. Herkesin mahdud bir işi, her birinin

semere-i sâ-y ve gayreti ~~mümkün~~ ^{umumun} olacaktır. Umum, her ferdin sâ-y ve ameline sahib-i mülk olacak! Hissedaran ile amele aynı cüz-ü ferd üzerinde mezc olmuş iki hisseden ibaret olacaktır.

Bu suretle de "mücadele-i sunuf" ~~ma~~ bedid olarak sunuf-u müteaddide olm^ayacak.

"İştirakiyun" mesleği nazariyesini bu vechle anlayıp kabul ettikten, gündelikçi ve amele için saadet ve adalet-i mutasavve ancak bu meslekte mevcut olacağı ifham ile kabul ettikten sonra "sosyalist" muhariblerinden olmaktan içtinap etmek isteyenler, bilmeyiz artık bulunacak mı? Lâkin böyle zengin ve fakiri olmayan bir cemiyeti teşkil ve idare etmek kabil mi? öyle bir cemiyet ki bütün efradı müşterekülmenfaa ameleden müteşekkil olsun!

Şerait-i inkılâbiyeye riayet etmek şartile bizim tasavvur ettiğimiz cemiyet birden bire iştirakiyun cemiyetine münkalip olabilir mi? Bunu şöyle bir misal ile gösterebiliriz. Lâkin bu misâle ancak bir faraziye kıymeti vererek zikredeceğiz. Farz edelim ki, bugün yarın bütün sermaye ve servet sahipleri bir arzu-yu menfaat perestâne ile kürrre-yi arzın bir tarafında tecemmu etsinler.

Yine farz edelim ki, çalışmaksızın hisse-i senedat ve iradile geçinen pek çok zevat sahibül servet de bunlara inzımam etsin. Cümlesi, adetlerini tamamen istiaba kâfi büyük ve gayet büyük bir vapore râkiben müştereken bir seyahata çıksalar ve bir iki kış zamanını kutub-u şimalide geçirmek üzere seyahatlerinden avdet etmeseler. Acaba kürrre-yi arz üzerinde ne gibi tebeddülât husule gelir?

İki netice-i mühimme:

Birisi malik oldukları servet ve saman ve irada rağmen hem adât-ı kadime üzere huzurât-ı nefsanîyelerini memnun etmekten âciz kalacaklardır, eğer acılıktan ölmek derecesine gelmeseler bile gayet miskinâne bir hayat geçireceklerdir.

İkincisi ki, bizce önemlisidir. Kürrre-yi arz, cemiyet beşeriye yine meşî ve hareketinden geri kalmayacaktır. Ameleler yine fabrikalarına gidecekler, işlerle meşgul olacaklardır. İmalât yine mübadele edilecek, mahsulât yine satılacak. Kürrre-yi arz üzerinde onların yerine kaim olacak, mühendis bulunacak. Direktörsüz, kontrmastersiz kalmış şubelere ameleler, gündelikçiler içlerinden reis ve direktör intihap ederek yine işe devam edilecektir.

Ve işlerine elvermediği zaman da o direktörü, o reisi arzularını ile değiştirebilecekler ve herkese yaşamak için kâfi miktar tediye edilmekte devam edilecektir. Hiç bir şey tebeddül etmeyecek, yalnız bütün semere-i imalât ve menfaat-ı irad beyn-

lerinde taksim edilecek!

Bütün kuvay-ı servet, mücadelât ve mübadelât içinde kaybolup gitmiyecek! Ve bir devr-i cedid-i hüriyet herkesin zeka ve iktidar ile ilmîni neşvünema ettirmek için bâb-ı vesaitini açacak. Lâkin!!! Suracıkta duralım... devam etmeyelim. Çünkü, unutmayalım ki, küçük bir misâl ve faraziye göstermek için bunu nakletmiş idik. İşte bununla pekalâ gördük ki, fakir zengine muhtac olmaksızın yaşayabiliyor. Fakat zengin fakirin vücuduna her vakit muhtacdır.

O halde, "İştirakiyun" mesleğinin vücudunu kabul etmek nazariyesi kolaylaşıyor.

[35]

AMELE FIRKASI TEŞKİLÂTI
SOSYALİZME NE VASITA İLE VASIL OLUNABİLİR?

Küçük harf, italik

Yalnız, tasavvur ettiğimiz hangi mesleğe doğru hatve-endaz-ı terakki olacağını ve onun mevcudiyetini, elzemiyetini göstermek kifayet etmez! Hangi tariki takip ettiğimizi, hangi vasita ile amele sınıfını, cemiyet-i hazırayı muhafazaya müsteid olarak cemiyet-i müstakbeleyi idareye muvaffak olacağını göstermek lâzımdır.

Bizim için bu vesaitin mecmuu ancak bir şey de tecemmü eder. O da amele sınıfını bütün eskâl-i müteaddisile teşkil ve tesis etmek ve bu vasita ile de beynelmîlî amelelerin itilâf ve harekât-ı müştereke ve umumiyelerine çalışmaktır.

Lâkin, makam itirazda, ahalinin bazıları tarafından bize şöylece bir sual varid olabilir, ve denilir ki:

Halihazırda amele sınıfı ne madden, ne dimağen ve ne de zekâveten kâfi miktarda terbiye görmemiştir. Bunun için heyet-i içtimâiyenin havayic-i iktisadiyesini idare etmeğe muktedir değildir.

Yine bunun için malûmât-ı fenniye ve malûmât-ı umumiye-i iktisadiye lâzımdır. Bu ise amele sınıfında yoktur. O halde bu sınıfa bir fabrika, bir tezgâh, bir ameliyathanenin idaresini bırakmak, cemiyet-i hazırayı girdab-ı harabiyete atmak demektir.

Evet! bizde itiraf ederiz ki, henüz amele sınıfı hem kuvvetsiz, hem de oldukça terbiye-i içtimâiyeden mahrumdur. Lâkin bunun içindiki diğer bir meselenin halli lâzımdır. Yani, o terbiye ile malûmât-ı fenniye ve iktidarın neşvünema-i tamamîsine kadar amele sınıfının dimağını mütenebbih ve müteyakkız edecek bir hale getirmeliyiz. Bir şeyi yapmak için evvelâ şeyi düşünmek lâzımdır. O halde eğer amele sınıfına tahmil edilen vazife büyük bir mikyasta ise, mademki teklif edilen maksad kabil-i ihtimal ve mümkündür, o halde cesurane başlamalı, yani o maksada lüzum-u kati vererek heyet-i içtimâiyeye-i cedidenin vusulü için tesri-i vesait

[36]

eylemeli.

Amele sınıfını iştirakiyun mesleğine kabiliyetli bir hale nasıl getirmek mümkün olur? Sualine karşı şu vechile ve bilcesare cevap verir ve deriz ki, yavaş yavaş kendi işini kendi görmeği öğrenmekle olur! Demek oluyor ki, o perişan amele sınıfını bir kanun-u intizam ile tanzim ederek terbiye etmek lâzımdır.

Bu tanzim ve terbiye de, amele sınıfını muntazam bir surette iş görmeğe alışdırmakla olur. Aynı zamanda dahi sermayedaran sınıfının sermayesi yerine kaim olacak kuvve-i kâfiye verilmelidir ki, o sınıf vücud bulsun. Bundan dahi o sınıfı heyet-i içtimâiye-i cedideyi idare etmek için istidat ve ehliyet tevellüd eder.

[37] Bu vechile idareye alışan "proleter" sınıfı küçük cemiyetleri idare ede ede büyükleri de idare etmek iktidar ve ehliyetine malik olur. Sermaye kuvay-ı hâzırasını ezmeğe, def' ve tenkil etmek için lâzım olan kuvve-i cedideyi de hikmet-i tecemmu ve teavünde bulmağa muvaffak olacaktır. Atide buna dair bir kaç misâl göstermeğe gayret edeceğiz. Amele sınıfı tanzimatına lâzım gelen vesaitin bir kaçını zikredeceğiz. O şekil icraat-ı tanzimat da şunlardan ibarettir.

Evvelâ - sendika - saniyen - iştirak-i âmal cemiyetleri - salisen - Kuvay-ı mülkiyenin zabt ve teshiri - rabian - Beynelmilel amelelerin itilâf ve harekât-ı müstereke ve umumiyeleri.

- SENDIKA -

Sendika nedir? ne demektir?

Bir hizmette, bir işteki amelelerin içtimâi veyahud menafi-i müsterek-i sınaîlerini müdafaa etmek için aynı meslek ve sanatta olan yevmiyecilerin heyet-i müsterekesi demektir.

Fransa kanunu, sendikaları "menafi-i iktisadiyelerini müdafaa ve mütalâa etmek için tecemmu etmiş bir cemiyettir" diye tarif ediyor.

Bunun iki mühim vazife-i hasenesi vardır:

Birincisi yevmiyecilerin yani "proleter" denilen bütün amelelerin kuvay-ı tedafüyelerini tazif eder.

[38] İkincisi, iş, meslek ve sanatlarının umuru ile meşgul olmağı talim eder.

Bu iki mühim vazife-i haseneden birincisi ele alalım. Amelelerin kuvay-ı tedafüyelerini nasıl tezif eder? Bunu tahlil edelim.

taz'if

Direktör veya ustanın muaddel-i iktisadîsi olan sermaye kuvvet ve nüfuzu önünde yevmiyeci amele yalnız ve münferid olarak hiçbir şeye muktedir değildir. Zira, üzerine çöken ve hükmeden teşkilât-ı hâzıra-ı azime-i içtimâiye ile hem eziliyor hem de küçük bir toz parçası zerrati şeklinde cu havada uçup duruyor.

Lâkin o amele veya yevmiyeci sendika efradından olmakla, yani bir sendikaya irtibat-ı kavî ile bağlı olduğu halde, bilâkis say ve amel-i fiilini tasvir eden mevhum şahs-ı mücteminin bir kısmı demektir. Bu halde kendisine pek çok vesait-i icraiye arz-ı endam eyler.

Birincisi: itisap hukuku için ustalar "patronlar" hey'etine karşı gönderilen bir cemiyet-i Murahhasaya malik olmak vesait-i sulhperverânesi, ikincisi: "terk veya tatil-i eşgal" gibi vesait-i harbiye-i iktisadiyedir.

Amele bu vasıtalar ile, kendi namına hiçbir şey istemez. Lâkin bir teavün ve hey'et-i kefalet-i müteselsile-i ferdî namına ister. [39]

Bu da ameleleri hem serbest ve müstakil yapar, hem de o amelelere cesaret verir. Başka bir şey daha var. Kuvve-i maliyelerinin tezayüdünü hisseden bir amelenin kuvve-i maneviye-i tedafüyesini tezayif eder, taleplerinde ısrarda daha ziyade cesaret bulurlar.

Arzuyu müstebidâne-i sermayedarana boyun eğmeyerek "bir kuvve-i cedide-i muzafferâneye" istinad ile ısrarlarında devam ederler. Az zaman içinde netayic-i matluba pek büyük olur.

"Tatil veya terk-i eşgal" meselesi amelelerin hukuk-u meşrua-i iktisadiyelerini istirdad için vasita-i yegâne olan bir hak'tır. Bu hakkı üzerinden kimse ref' ve ilga edemez, yani alamaz.

Bütün sendikalar tarafından "terk-i eşgal" mücadeleleri mevki-i icraya konulduğu zaman, yalnız gündeliklerin hal-i aslîlerinden ibkası, tezyidi veya müddet-i eşgalin tenkisi için değildir. Belki bunlardan maada, bir de amelelerin bir ustadan "patron" bir kontrma'lerden veya sendika hey'etine delâlet etmemiş bir ameleden adem-i memuriyetleri esnasında fabrikadan tardı için malik olarak istimal ettikleri bir kuvvettir. O kuvvettir ki, muhit-i iktisadî ameleleri ıslah edecektir. Yine o kuvvettir ki, sendikalara fabrika veya tezgâhın icraat ve idare-i dahiliyesine müdahale etmeğe hak verecek, ameleleri ustanın o emr-i müstebidâne-i tahakkümünden kurtaracak, esir bir kuldan serbest bir adam yapacaktır.

Sendikalar "terk-i eşgal" hakkile ustalar bir hey'et-i Murahhasa izam veya müdafaai-i menafi-i amele için bir hakem-i mutavassıt intihap ederek tesviye-i umur-u amelelere yardım eder. Bundan dolaydır ki, ustaların hüküm ve nüfuz-u tahsilleri tenakusa

uğrar, kontrol tahtına girer, inkısam eder.

O halde sendikaların vezaifi, hiç olmazsa şimdilik müvakkaten olsun, fabrikalarda, tezgâhlarda idare ve icraatı mukaseme etmek olacaktır.

Tedricen sendikaların hüküm ve nüfuzu tezayüd ve terakki ederek bir gün gelecekte ancak onlar hükümferma olacaklar. İşte o vakit vesait-i imalâta istishap amele sınıfı için temin olunarak bizim tasavvur ettiğimiz cemiyet-i mes'udeyi iktisadiye tevellüd edecektir.

Sendikaların başka vazifesi daha vardır ki, o da azası efradına meccanen iş bulmak olacaktır. Hatta bu meccanen iş bulmak imtiyazı da ancak onların yedd-i iktidarında bulunacaktır. Bu ise yine vesait-i imalâtın "hâkimiyet-i avam" esası üzerine istihsal ve istishabı demektir.

Meslek ve san'atın umumile meşgul olmağa nasıl talim edecektir?

Amele işi biter bitmez vücuda getirdiği mahsulün, işin ne olup olmayacağını hatırına getirmez, hatta düşünmez bile! Bu da kendisine verilen yevmiyeden memnun olan terbiye-i iktisadiye görmemiş amelelerin bir nazariyesidir. Lâkin bir sendikaya dehalet etmiş ve hukuk-u medeniye ve beşeriyesine vâkıf, sây ve amelinden bir kısmının tediyeye olunmadığını hisseden mütefekkir bir dimağ, amele hukuk-u şahsiyesinden bir kısmının başkası tarafından cerr-i menfaat ile kaybolmaması için esbab-ı müteaddide tecrübesine kalkar.

Amele kendisini -istihdam- değil istimal eden fabrikacının, ustanın, kumpanyaların, hatta hükümetin bile, kendi fiil ve amel-i şahsiyesinden istihsal ettiği menafinin ne kadar büyük olduğunu ve ne kadar çok servet ve samanın beyhude yere sarf ve itlâf edildiğini anlamak ister.

Muhit-i sefaletin inşâ ve tamiri için san'atının şerait-i iktisadiyesi üzerine amelenin bahs-i mekal etmesi lâzımdır. Bunun için de kendi işini, umurunu ve isteyeceği şeyi bilmesi farzdır. Ta ki, istihsâl ve istirdad etmek istediği ıslahat-ı matluba vesaiti elinde bulunsun.

Her usta veya ustaların hey'et-i mecmuası bir sendikaya dehalet etmiş bir amelede ihtilâlcî bir ferdin vücudunu hissetmiş ve o ameleye fenadır der.

Halbuki, bizce bu bilâkîsdir. Yani biz iddia ederiz ki, fena olan amele, cereyan-ı umumî ve müsterekeye dehalet etmiyen ameledir.

[42] Bir sendika hey'et-i müteşekkilesinin kaim ve daim olması, bütün mehazir ve mehalike karşı göğüs gerebilmesi için mutlaka ef'al-i

müştereke-i ameleye ihtiyacı vardır.

Hukuk-u şahsiye ve medeniyelerine malik olmak isteyen akıllı, medenî, faal, muharip, mücadil bir amele sendika olmayan yerlerde bütün sanataşlarını toplayıp "bir sendika" teşkiline gayret etmelidir.

Zira, fikir daima terakkiye meyyaldır. Ekseriyet daima ekalliyetten teşekkül etmiştir. Bugün adedinin az olmasıyla bir adamın fikrinden feragat etmesi lâzım gelmez. Hak her vakit ekseriyette değildir.

Hakkı evvelâ ekalliyet ister, badehu ekseriyet kabul eder. Her memlekette dahi böyle olmamış mıdır? Bir fikr-i medenî ve meşru, an-ı vahidde pek çok dimağlarda tevellüd etmek hassasına malik olmamış mıdır? Bir fikr-i şahsî tevessu ede ede ekalliyetten ekseriyete tebeddül etmiştir. Bunun için anasır-ı ameleye lâzım olan birinci şeyi isteyeceğini bilmek, iyice anlamak, tekrar etmek badehu mevki-i fiile kayması için kendi teşebbüs-ü şahsiyesine güvenmek lâzımdır. Fikr-i şahsî ve onun müdafaasındaki sabitkademlik her matluba vusul için bir düstur addolunmalıdır. Varsın amele, fikrini müdafaat etmek için bugün bir şey olmasın, yarın kendi fikrini kabul ettirecek diğer bir amele daha bulur. İki iken dört, dört iken onaltı, ilânihaye olur, büyür gider. Sendikalar teşkil eder. Hele bir defa sendikalar teşkil etti mi akli işe erenler başa geçerler. İstirdad-ı hukuk-u magsubeleri için çalışırlar, onlar için muvaffakiyet artık kuvvetleri nisbetinde mütenasibdir. İşte o kuvvetler, iktidarlar, liyakatler, arzular ki, sendika teşkilâtının eshab-ı müteharrikelerinden madutturlar.

#İştirak-i Âmâl Cemiyetleri#

Bu cemiyetler tamamiyle sendikalar gibi aynı kavaid-i matlubeyi havidir. "İştirak-i Âmâl" cemiyeti ne demektir?

«İştirak-i Âmâl» cemiyeti: gündelikçilerin ef'al ve arzuy-u müştereklerle muhit-i medenî-i iktisadîlerinin ıslahat-ı maddiye ve maneviyelerine vasıl olmak için mevki-i tatbikî koyulmuş bir cemiyet demektir.

İster istihlâk "yani yiyip içmeğe aid şeylerin iştirak-i imâl" cemiyeti olsun, ki bundan da maksad hayatın birinci ihtiyacı olan şeyleri gayet ucuz fiyat ile tedarik etmek demektir- isterse "müşareket-i müteakabile" iştirak-i Âmâl cemiyeti olsun, bu ikincisinden de maksad, hastalık, memat veya işsizlik zamanında müracaat edilecek bir cemiyet demektir.

Yevmiyeci, amele hastalık günleri için kazandığı paradan bir miktarını bir taraf koymağa, yani iktisada muktedir değildir. Yalnız hastalık günleri için değil, hatta sermayedaran tarafından

gelecek darabat-ı müthişe-i mücadeleye göğüs gerebilmek için de lâzımdır.

[44] Bu cemiyet, amelenin ihtiyacı olduğu mevadd-ı gıdaiyeyi tedarik, fakat aynı miktarda daha az bir para ile tedarik edebilmeğe dahi hizmet eder.

Gündelik ameleleri ancak gün^ü begün yaşatmağa kâfidir. Lâkin müşterekülmenfaa olunca meselenin rengi değişir. Dahil-i sendika olunca ise, bütün bu müşkülât-ı içtimâiye neticesinde kuvvet ve nüfuzu artar.

Amele faraza para almak esaretinden tahlis-i geriban ederek mevki ve muhit-i iktisadisini tesyit ve tahkim eyler. Ve bu vechile tarih hasnesi pek az bir zaman zarfında tecelli edecek olan bir kuvvetin ^{bir} kısmı mütemmisini teşkil eder.

Bu müşterekülmenfaa cemiyetlerin medumiyeti zamanında pek çok şeyler amele için hemen adimülîm^{kan} gibi addolunuyordu. Mevcudiyeti ile artık şimdiden sonra iş bulmak için amele vasıta-i âhire müracaata muhtaç olmayacak. Bu sayededir ki, sendika merkezinde bir kütüphane, sanat ve mesleğine hâdim ve menafiini müdafî bir gazeteye malik olacaktır.

İşte zahirde küçük gibi görünen fakat maneviyat-ı hakikiye nokta-i nazarından gayet büyük olan şu iki vasıta ile amele hem terbiye-i içtimâiyesini tezyid edecektir, hem de bütün âmâl-i hasene-i şahsiyesini bahtiyar eyleyecektir.

Bunlar öyle mühim netayıcı teavüniyedir ki, ancak bir çok insanların şerait-i içtimâiyesi suretile zuhur yafta-i memnuniyet olur.

[45] Zaten bizim Türkçemizdeki darb-ı mesel buna büyük bir misâl-i muhassem olamaz mı? "Sürüden ayrılan koyunu kurt kapar" derler.

Kuvvet bulmak için ittihad etmek lâzımdır.

İttihad kuvvetin ^{rûkn-ü} ~~eng~~ aslîsidir. Demekki, bir kuvve-i cedide-i ittihadı malik olmak için yine sendika şerait-i hayatiyesinden biri olan müşterekülmenfaa «istirak-i âmâl» «istihlâk» teavün cemiyetlerini teşkil etmek lâzımdır. Yani tabir-i âharla bu teavün cemiyeti bir kuvve-i cedidenin tevellüdüne hizmet edecektir.

Bunlardır ki, aynı zamanda ameleleri küçük cemiyetleri idare etmek iktidarile muttasıf eyler, büyük cemiyetlerin idaresine hazırlar.

Demek oluyor ki, bu "teavün cemiyetleri" yarın ki teşkil edeceğimiz cemiyetin bir nümune-i mücessemidir.

"Müşterekülmenfaa iştirak-i âmâl" bir cemiyet demek, kapıları herkese açık bir teavün cemiyeti demektir.

Sermayesile efradı her zaman tebeddül eder ve etmelidir. Böyle cemiyetler mevcudiyet-i hakikilerini devam ettirmek için herkes tarafından nizamata riayet etmek, yani bütün azâsı tarafından cümlesinin rey ve fikr-i şahsisile tessüs etmiş nizamata itaat etmek lâzımdır.

[46] Bu cemiyetler azâları efradından dahi bundan başka bir şey istemezler.

Duhuliye itâ olunduğu için her isteyen girebilir. Hergüven bundan dolayı da hissedarân-ı menfaat olabilir.

Bundan başka bir hisse-i hasenesi dahi vardır. O da bu cemiyetlerin "hâkimiyet-i avam" esası üzerine müstenid olarak kurulmasıdır. Çünkü müdürler, bütün hissedarânın tecemmuu ile intihap ve onların kontrolü tahtında idare olunur.

Bu da amele ve hissedarânı büyük cemiyetler idaresine istihzar eder ve vesait-i imalîn meslek-i "hâkimiyet-i avam" üzere olmasına yardım eder. Bunu da pek çok misallere istinaden isbat edebiliriz.

İngiliz "iştirak-i âmâl" menafii mütekabile cemiyetlerinden hey'et-i müttefike-i azime halinde yekdiğerine merbut idare olunan (İskoçya) ve İngiltere valizalleri WHOLESALIS DE COSSI ET D'ANGLETERRE 1902 senesinde (1390) aded cemiyetten ibaret idi. Aynı zamanda (cemahir-i müttefika-i Amerika)da (1476) istihlâk, yani mevadd-ı gıdaiye iştirak-i âmâl cemiyetleri var idi. Bunlardan (1390) adedi buğday değirmeni, tezgâhlar, potin, gömlek, yün, emval-i beytiye, tütün, kâğıt, ilâh. fabrikalara malikdirler.

[47] Bunların cümlesi (1390) hey'et-i müttefika-i azime azâsı efradının emval-i müşterekesinden başka bir şey değildir. Bir gün gelecekte bütün memleketlerde iştirak-i âmâl teavün cemiyetleri bu (İngiliz) seyyat-ı iktisadiye-i azimelerile rekabet edercesine tezayüd ve terakki edecek ve her nev'i imalâtı umumun menfaati dahilinde sosyalizm mesleğine muvafık surette istishabe yardım edecektir.

Muahheren (Fransa)da dahi sosyalist teavün cemiyetleri teşekkül ederek umumiyesi üzerine "topdan satan mağazalar" iştirak-i âmâl cemiyetleri teessüs etti. "Bel Vilovaz Egalister" iştirak-i âmâl

cemiyetleri bunların birer nûmuneleridir.

Demek oluyor ki, amele sınıfı için bu cemiyetlerin netayıç-ı hasenesi pek büyüktür.

Bunlarla dahi amele sınıfı için kuvvet, iktidar ve liyakatinin tevellüd edeceğini intaç edebiliriz.

#Vesait-i Mübadele#

Düstur ve tabir-i resmide bahs ettiğimiz "vesait-i mübadele"nin meslek-i sosyalizme muvafık surette ne vechile istimal edebileceğinden bahs etmeğe de mecburiyet hasıl oluyor. Bu da nasıl vücuda gelir? Bittabi yine elimizdeki aynı kuvvetlerden istifade etmek şartile husulpezir olur.

Vesait-i mübadeleyi sosyalizm mesleğine muvafık surette istishab etmek, yani bu fikrimizi kuvveden fiile çıkarmak, ticareti lüzumsuz bir hale ifrağ etmek ve mahv etmek demektir.

Fikrimizi bir az izah edelim:

Mahsulu husule getiren amele, yani mahsuldar ile mahsul arasına nasıl ki, tufeyli bir sınıf girip mahsul-ü müsterek olan semereyi sây ve amele temellük ediyorsa, mahsuldar ile o mahsulu sarf ve istihlâk yani satın alanlar arasında da yine umumiyet-i müsterekenin menafiine muzir vasıta-i âhar girmiştir ki, bunlar da tacirlerdir. Bu tacirler, cemiyetin hal-i hâzırı nokta-yı nazarından iki cihetle muzurdurlar.

Evvelâ: bunların sattıkları eşya üzerinden aldıkları ve kazandıkları menfaat^ı hayata en çok lüzumu, hatta elzemiyeti olan eşyalar üzerinde daha fazladır.

Yukarıda menfaat ve kazançtan bahs ettiğimiz zaman, hal-i hâzırdaki sermayedar cemiyette kazancın bir kısmı, mevadın malik olmadığı kıymet-i hakikiyesinden fazla bir fiyat ile satılışından ileri geliyor demek istedik. Hatta ne miktar eşya satabileceklerinin kendilerince mechul olmasını da ilâveten arz eylemiş idik.

Bazan tacirin mağazası bir çok emval ile doludur, âdeti üzere satmağa muvaffak olmak ister, lâkin satamaz.

Bu çokluktan buhran ile tenkis-i fiyat tevellüd eder. Bazan da satın alacakların ne mikdar mal isteyebileceklerini evvelden hissedemezler. Kâfi miktar mevadd-ı ticariyeye malik değildirler.

Bundan tezyid-i fiyat ile yine buhran zuhur eder.

Şu noktada nazar-ı dikkati celp olunacak en ziyade

56
TÜRKİYE SOSYALİZM VE EKONOMİK İNKILAP
köylülerimizdir. Zira sosyalizm mesleğine muvafık olarak vesait-i imâlin tesahübü köylü için elzem ve âcil bir ilâç değildir. Bilâkis vesait-i tevziin istishabı köylüye ameleden daha ziyade yakındır.

Cünkü, umumiyetle köylü, amele gibi her türlü vesait-i imâlden mahrum değildir. Onun kendisine mahsus bir tarlası, küçük bir evi, âlât ve edavatı vardır.

Halbuki, amele bilâkis köylü gibi vesait-i tevziin anarşisinden, mahsulâtın satışındaki maksanî-i intizamdan müteessir ve muzdarip değildir.

[50]
Köylü ya bilâ veyahud bilvasıta kendisinden esya satın alanın kurbanıdır. Zira eğer esya pahalı satılır ise, köylü bundan istifade edemez. Cünkü, köylüden evvel müteahhid!!! müteahhid, muameleci fiyatın yüksekliğini his eder, hatta bazende icad eder. Satın almak için bekleyemez, hemen alır. Lâkin köylü satmak için bekleyemez, çünkü ya zahire ve malının çürüyeceği korkusundan veya ziyade olan ihtiyacı azim ve serbinden dolayı kendisine teklif edilen fiyata satar. Satın alandır ki bundan istifade eder, zengin olur. Eđer mahsulât-ı arzıye çok ve bereketli ise kaybeden yine köylüdür. Çünkü ucuz fiyat ile mahsulünün satılması sermayedaran anarşisini bir kat daha isbat eder.

Demek oluyor ki, köylü herkesden ziyade mutazarrır olduğu için ihtiyacı miktara, nadir şeyi kıymete tatbik eden mahsulâtın bir nizam-ı mantıkî feruhâtı dahilinde icrasına herkesden ziyade hissedardır. Bu da hiçbir vakit gayri mümkün değildir. Yalnız vesait-i mübadelatın sosyalizm mesleğine muvafık ve mutabık olarak istishabile husule gelecektir.

Ne gibi tedbir kullanmak lazımdır?

Şimdi bunu izah edeceğiz!

Tedbir-i Hâzır

Bugün mağazalarda görüyoruz ki, her şube ve dairedeki reis, bir intizam-ı fevkalâde ile emtia-i muhtelifenin mağazadan ihracını pek âlâ biliyor ve icra ediyor.

Küçük tacirler bile bütün müsterileri hem mübeddel hem mahduttur ve serbesti-i mübadeleden dolayı da füyuzat ahz ve furuhta mahkumdur. Mağazalarında ne kadar esyaya ihtiyaçları olduklarını pek âlâ biliyorlar.

Satış ile alış arasındaki âhenk, bu intizam ve bu âhenk, istirak-i âmâl cemiyetlerindedir ki, daha ziyade rûnûma olur.

Buna da yine İngiliz "müteahhid ve müttefik istirak-i âmâl" teavün

cemiyetlerini misâl-i müessesem ve en mükemmel teavün cemiyeti olarak gösterebiliriz.

Yiyip içme yani sarf ve istihlâk gibi büyük, büyük iştirak-i âmâl cemiyetlerinin müdürleri, muntazam ve mahdut zamanlarda mahsul ve imâl tezgâhı direktörleriyle birlikte cem' ediyorlar. Bu müzakerat esnasında imâl edilecek emval ve emtianın mikdar ve cinsini tayin ederler. Hatta bu müzakerat sırasında itilâf-ı efkâr hiç bir vakit ihtilaf-ı efkâr ile neticelenmez ve neticelenmiyor da!

Demek oluyor ki, amele sınıfı bu gibi teşkilât-ı iktisadiyede tekâmül ve tekemmül ettikçe "sendika ve iştirak-i âmâl" cemiyetleri sayesinde sermayedaran boyunduruğu altından kurtulacaktır. Hususun umum ve umumun husus için tabir-i âharla ferd-i vahidin umumiyet-i müştereke ve umumiye-i müşterekenin ferd-i vahid için çalışmas ile muhit-i amele daha ziyade saadet-i hayat içinde neşvünema ve terakki eylemeğe başlayacaktır.

KUVAY-I MÜLKİYENİN ZABT VE İSTİRDADI

Kuvay-ı mülkiyenin zabt ve istirdadı demek, "hâkimiyet-i avam" esası üzerine müntehiblerin heyet-i müşavere-i Murahhasaya duhulü demektir!

[52] Bunu da bir parça izah edelim: Sosyalistler için Belediye, Şûrâ-ı Devlet, meclis-i umumî ve meclis-i mebusan âzâları meyanına dahil olmak, sosyalist olmayan âzâların vezaif-i mevdualarından pek çok farklıdır.

Bunun için içlerinden yalnız birisini intihap edip istediğini yapmağa kendisini serbest bırakmak değil, bilâkis amele sınıfının Murahhas-ı şahsîsi olmak üzere sosyalistleri yetiştirdiği Ameleleri hukuk-u medeniye, içtimâiye, iktisadiyelerini müdafaa etmek için meclis-i mebusana göndermek lâzımdır.

Bu Murahhas, müntehib avam ile, meclis-i mebusan ve dolayısıyla yapılacak kavanin-i içtimâiye arasında bir vasıta-i irtibat demektir.

Bu müntehibler! Amele sınıfı ile onun teşkilât-ı müttehidesinin nakl-i kelâmı olmalıdırlar. O halde âlem-i siyasette, sosyalizm için kuvay-ı mülkiyenin zabt ve istirdadı ancak teşkilât-ı muntazama-i siyasiyenin neticesi olmak üzere istihsal edil- melidir.

Sosyalist fırkalarıdır ki, kuvay-ı maddiye ve ekseriyeti teşkil ve tevliid etmelidirler. Zira cemiyet-i hâzıra-i sermayedaranı ancak bu vasıta ile mahvetmek mümkün olacaktır.

Lâkin şimdiye kadar hiç bir kimse mesuliyet-i neşriyatı ve tamim-i mesleği üzerine almak istemediği için, bitaraf ahalinin kısm-ı

58
TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARŞİVİ
TUSTAN VAKFI

Şzâmı sosyalizm mesleği üzerine hiç bir fikir ve malûmatı edinmemiştir.

[53] Amele teşkilât-ı iktisadiyesi tesri edilmelidir. Ta ki, her intihap veya gelecek intihap zamanında kendi namzedlerini ameleler ortaya sürebilsinler. Çünkü amele namzedi olmayan müntehipler üzerine nüfuzunu tesir ettiremez. Bundan dolayı da o müntehiplerin hareketını güzelce kontrol edemez. Kontrol edemediği için de intihab-ı âharda, ademi muvaffakiyetine yardım edemez. Müntehip hareketinde, istediği gibi serbest kalır. Hatta neşir ve ilân ettiği program haricinde hareket etse bile, mesleğini muaheze edecek bir hey'ete, bir fırkaya, bir komiteye mensubiyeti olduğundan, amele teşkilât-ı umumiyesi bundan zarar-dide olur.

Bu teşkilât-ı umumiye-i ameledir ki, derece-i saniye intihabat kanununu hakk-ı rey-i umumî-i siyasi üzere tebdil edeceklerdir. Bu ise -müsavat demiyoruz- müsavata doğru bir hatve-i terakki-i siyaset olacaktır.

Derece-i saniye usulüyle intihabat mütesavî hukuk-u beşere fersah fersah uzaktır. Teraküp ise rey-i umumî usulile müyesser olacaktır.

Bunlara vusul, çare-i vusul ve tedabir-i âcile ancak bir şart(la) olacaktır. O da evvelâ tecemmu, badehu teşekkül ve teessüs! işte bu veçhledir ki, amele sınıfı, hem kuvvetli hem muktedir bir fırka-i siyasi haline tebeddül eder.

[54]

Yavaş yavaş ihtiyac-ı zamana, elzemiye-i faaliyete göre tamim-i efkâr ve telkinat-ı mesalik ede ede muktedir adamlar yetiştirir. Bu adamlar amele teşkilât-ı içtimâiyesini ıslaha hasr-ı efkâr ederler. Diğerlerinin terbiye-i dimağiyelerini ikmâl, tekmil etmeğe çalışırlar. Ve birçok sosyalist cemiyetleri teşkiline yardım ederler.

Intihap zamanında bu sosyalistlerden birisi namzedliğini vaz' ederse, amele teşkilât-ı siyasiyesi o sosyalistin muvaffakiyet-i intihabiyesi için çalışır. Hem efkârı olan vatandaşların bir nümune-i murahhası olarak onun intihabına hizmet eder. Bu amele fırkasıdır ki, o namzedin intihabı için lâzım gelen mes'uliyet-i maneviyeyi kendi üzerine alır.

Bu veçhledir ki, müntehibler, müntehiblerin elinde bir sohbet-i kelâm olur. Arzularından bir kısmını kuvveden fiille gelmesi vesaitini de elde etmiş olurlar.

Bu müntehipler, parlamentoda amele avam ve umum *masa* ihtiyacat-ı zaruriye-i maddiye ve maneviyelerinin tehvin ve teşhiki zımında kavanin-i müteaddide lâyhaları teklif ve tezkâr ile kabulüne denir, sosyalizm siyaset-i hakikiyesi dahilinde icray-ı amel ederler.

tezekkür ?

İşte bu madde ki amele teşkilât-ı siyasiyesine kuvvet, iktidar, liyakat vererek o sınıfın saadet-i hayatiyesini temine yardım edecektir.

[55] Amelelerin beynelmilel itilâf ve harekât-ı müştereke ve umumîleri *Büyük Harf.*
Yukarıda zikr ettiğimiz mesail-i mühimme-i iktisadiye sırasında amelelerin beynelmilel itilâf ve harekât-ı müştereke ve umumiyelerini de düstur-u resmîye ilâve etmiş idik.

Bir parça bundan da bahsetmek isteriz. Lâkin maatte^{es}süf şu hacimce gayet küçük bir risale *de*rununda bundan uzun uzadıya bahs etmeğe yerimiz müsaîd değildir. Bununla beraber, hiç bahsetmemeğe mahkûm olmağı da vicdanımıza sığdıramayız.

Zaten bu gayet olan mubahase, mes'eleden şimdiye kadar gördüklerimizin netice-i mantakiyesidir.

İştirakiyun mesleğine dahil olabilmek kime müracaata mecburuz? Kimin, kimlerin nazar-ı dikkatini celp etmeliyiz?

Bu سوالin basit cevabı, yevmiyeci takımının nazar-ı dikkatini celp etmeğe mecburuz, değil midir?

O halde yevmiyeci, tabir-i âharla ameleler, hangi sınıftan olursa olsunlar, ne gibi bir iş ile meşgul bulunursa bulunsunlar mutlaka sosyalist olmaları lâzımdır!

Amelelerin, renkleri, nesilleri ırkları, dinleri, mezhepleri, milletleri, lisanları ne olursa olsun bizce hepsi müsavidir, yani netice bizim için hep birdir.

[56] Cümlesi cemiyet-i beşeriyeye mensup birer adamdır.

Sosyalizm nokta-i nazarından cümlesi mağdur, sermayedarânın istibdad-ı hükûmânisi altında ezilmiş, herşeyden mahrum, kendilerini ızrar-ı menfaat eyleyen adamlarla muharip, bedbaht bir sınıf-ı beşerdir.

Sosyalizm onların müdafî-i meşruu, tabii ve hakikisidir. Alâmet-i mahsusa ve rumuzu şu cümle ile tercüme edilebilir:

"Bütün memalik-i muhtelifa ameleleri ittihad ediniz!"

italik

Sosyalizm mesleği, görüldüğü üzere beynelmilel bir meslek demektir. Bütün memalik-i muhtelif amelelerinin hareket-i müştereke ve umumiyelerile itilâflarını tavsiye eder.

Bunu da bize söyleyen, gösteren, hem mantık hem de önümüzdeki vekayi-i mühimme-i iktisadiyedir.

Bir sendikaya dehalet etmiş amele, sendikaya merbut amele kuvvet-i umumiyesinden daha mütefeyyizdir.

Bir şehrin umum amelesi koca bir milletin umum amelesi mecmuundan daha az kuvvetlidir.

Aynı vechile de bütün milletlerin umum amelesi mecmuunun ittihad ve ittifakile beynelmilel sermayedaran sınıfına karşı yine beynelmilel mukabele ve müdafaa edebilmiş bir tedbir-i âcildir.

Çünkü bu sermayedaran sınıfı istediği zaman ~~malı~~ olur, istediği zaman ~~malı~~ olmaktan çıkarak beynelmilel olmağı kendi menfaati dahilinde buluyor.

[57] İsteddiği memalik-i ecrabiye sermayedarını ile birleşir, amele takımını mutazarrır-ı menfaat eyler, ilerde niçin amele sınıfı birleşip beynelmilel itilâf ve hareket-i müşterekelerile bu sermayedarana karşı müdafaa-i hukuk iktisadiye eylesin?

Bu itilâf-ı beynelmilel bazı dimağlarda muhtelif, muhtelif hissiyatlar uyandırmıyor ve sosyalistler aleyhine pek çok münakaşata sebebiyet veriyor.

Muhalifin diyorlar ki, bu itilâf-ı beynelmilel ile sosyalistler amelelerin dimağında fikr-i vatani kaldırmak istemiyorlar.

Bu ise gayet bätıl ve gazezkâr bir fikirdir. Vâkıa sosyalistler bu madde üzerine bir kaç fırkaya taksim edilmişlerdir. Mamaafih ekserisi vatanperver, hem beynelmilel hissiyat ile müttasıftır. Vâkıa bu, evvel emirde yekdiğerile tezdad ve eski fikir gibi görünüyor. Lâkin böyle değildir. Çünkü, zengin, sermaye sahibi olanlar, kendi menfaatlarını daha fazla olarak diğeri bir milletin menfaatında görünce, hemen o tarafa meyil ve teşebbüs-ü iktisadiye ile paralarını beynelmilel bir uğurda ve emelde sarf etmekten çekinmiyorlar ve bu hareketleriyle onlar vatanperver oluyor, fikr-i vatani inkâr edenlerden olmasında ne için sosyalistler ve dolayısıyla amelelerin beynelmilel itilâf ve hareket-i müştereke ve umumiyelerini istemek ve buna muvaffak olmak, niçin fikr-i vatani inkâr demek oluyor?

Fikr-i vatan ne demektir? Fikr-i muharebe ve muhaceme mi demektir?

Yoksa adamın doğduğu, büyüdüğü yere olan muhabbeti mi demektir?

Sosyalistler, evet, fikr-i taassup ve hissiyat-ı müfsidin-i vatanpervane-i cahilâne ile muharebe isteyenlerin aleyhindedir.

Çünkü sosyalistler bilirler ki, hal-i hâzırdaki muharebeler ancak zenginlerin menfaati ve tezyid-i varidatı için kurulmuş bir tuzaktan ibarettir. Ona izzeti nefis-i milliyi katarak ahaliyi harbe sevk etmek yine zenginlerin menfaati dahilindedir.

Bunun içindir ki, sosyalistler fikr-i askerî ve kavanin-i müstebide-i askeriye aleyhindedir. Çünkü bilirler ve hem pek iyi bilirler ki, hal-i hâzırdaki kuvve-i askeriye, ordular, bütün hükûmat-ı muhtelif tarafından, intizam-ı dahilî memleketin revası altında amele, sınıfı tatil-i eşgal eden amele sınıfı aleyhine istimal olunuyor.

Henüz hukuk-u şahsiye ve medeniye ve iktisadiyesini müdafaa için cenin halinde teşekkül etmeğe yeltenen amele müessesat-ı umumiyesi aleyhinde istihdam olunuyor. Zenginlerin, ustaların, sermayedarların imtiyaz-ı mevkiyelerini himaye ediyor.

Bunu amele artık öğrenmeğe, hissetmeğe başladığından dolayı, sosyalist olmağa gayret ediyor ve edecektir.

Bu gayretile hem muhit-i iktisadî ve medenisini, hem de terbiye-i dimağiyesini tenemmu ettirerek mevcudiyetinden mütehassis, her türlü hukuk-u müsavata malik bir ferd olarak yaşamak, bundan da anlaşılmalıdır ki, muharebeyi bu mücadele-i sunufu biz sosyalistler arzu ediyoruz.

Hayır! Bu değil, bilâkis bu muharebe, bu mücadele her günkü vekayi-i iktisadiye-i hâzıra ile müsbettir.

Etrafa gitmek, lâkin felsefî, müdekkikâne münekkikâne bir nazar, bu fikrin hakikatini iyice izaha kâfidir.

Bunu yukarıdaki satırlarla isbat etmiş idik. Tekrar isbata hacet yoktur.

Elhasıl diyebiliriz ki, sosyalistlerin üzerine mesude, o hadika-i ferhafzalarının kuvveden fiile gelmesini ve zaferyab olmasını arzu edenler, isteyenler, o mağdur sunuf-u amele erbab-ı mesâiye karışarak sınıf-ı hâzıra-i beşeriyeyi tādile gayret etmelidirler.

ferahfe

62

Bu tâdilâtı da amele erbab-ı mesâi sınıfının teşkilât-ı ik-
tisadiye, siyasesindeki kuvvet ve iktidar-ı umumiyi teksir et-
mekle husule getirebiliriz.

#Netice# Büyük Harf

Suraya kadar mevzuubahs olan şeyler tabiidir ki, risalemizin
küçüklüğü nisbetinde muhtasıran yazılmıştır. Bunun için icmal
olunarak diyebiliriz ki, sosyalist olmak için:

Evvela: bir maksadı takip etmek lâzımdır. O maksaddan murad da
vesait-i imalât ve mübadelâtın sosyalizm mesleğine muvafık olarak [60]
istishabı, yani içtimaiyun ve iştirakiyun mesleği.

Saniyen: vasıtayı elde etmeğe gayret etmeli.

Vasita da teşkilât ameleler -iştirak-î âmâl- sendika ve siyaset
ile beynelmilel ittilâf ve harekât-ı müstereke ve umumiyyeden
ibarettir.

Demekki şu risalenin birinci sahifelerinde tabir-i resmî olarak
beyan ettiğimiz sosyalist düsturu iste bu vechle izah edilmiş
oluyor. Lâkin şu risalenin kıraatından sonra, her türlü alâm ve
iktidar-ı hayatiye ile mütaazzır-ı menfaat olarak diğer zengin
sınıfın tahakküm-ü kâhîrânesi altında ezilenler, ameleler,
gündelikçiler, bedbahtlar, sermayedarân sınıfının tarac ve mahv
olması için ittihad ederek hadika-i müstakbele-i mes'udenin kuv-
veden fiile gelmesi için çalışmalıdırlar. ezilen

Bir taraftan hem nazari olarak çalışmak diğer taraftan da hem
ameliyat ile uğraşmak, yani "muharip" olmak lâzımdır.

Cereyan-ı ahvali vukuatı uzaktan seyirci olarak müşahade, temaşa
etmek değil, bilakis muharebe meydanında bulunur gibi lâkin ilm-
i hukuk ile silâh-bedset olmak lâzımdır. [61]

Evvela sendikalar teşkil etmek -iştirak-î âmâl cemiyetile yapmak-
badehu teavün cemiyetleri tesis etmek, siyaset ile meşgul olmak -
her sınıf amele kendisine mahsus küçük siyaset ve faal komiteler
teşkil etmek lâzımdır.

Bütün faal zekâlar, kuvvetler, arzular, niyetler bu fikrin husul-
pezir olması için lâzım ve elzemdir. -i amele

Âmâl-i müstereke, ef'al-i umumiye, harekât ve teşebbüsât-ı
şahsiye ve ferdiyedn muhit ve erbab-ı mesâinin saadetini
hazırlamak mümkün olacak, bundan da sunuf-u amele için devr-i
cedid-i hürriyet, adalet, saadet-i hakikiye doğacaktır. Bunun için,
evet, "ileri, daima ileriye gitmek" fiili rûmuz-u hissiyat-ı
insaniyetperânemiz olmalıdır.

63

[s. 62-63'teki Hata ve Serap Cetveli'nde belirtilen düzeltmeler metne işlenmiştir.]

OSMANLI SOSYALİST FIRKASI KÜTÜPHANESİ

1. Sosyalizm ve Rehber-i Amele

Bu sername altında hadim-i bulunduğumuz sosyalizm mesleğine müteallik "ilmî, fennî, iktisadî, içtimai, sinai..." pek çok âsâr-ı nafia ve müfide neşr edeceğimizi muhterem karilerimize tebsir ederiz.

Söyle ki: Kütüphanemizin birinci adedini teşkil eden şu risale ümit ederiz ki, pek çok rağbete nail olacaktır.

Zira muharrir-i muhterem[#] 20 seneye karip bir zamandır Paris'te bulunarak amele ve sosyalist teşkilâtını bizzat yakından müşahade etmiş ve istirdad-ı hürriyete son derece çalışarak insaniyete hizmet eylemiş bir zat olmakla beraber, dünkü mesrutiyet ve bugünkü (şirket-i inhisariye) cilerle kâfi münasebet ederek elân hürriyet-i hakikiyenin istirdadına çalışmakta metin bir azim ile devam etmektedir. Eserin kemal-i havahişle okunduğunu görürsek bizim için ne şereftir!!

Hacmen pek küçük ve fakat ma'nen bi-payan malûmat-ı hâvi olan bu eserde yine mir-i mumailayhin olup derdest-i tab'dır. İnşaallah ayn-ı karip muhterem karilerimizin kolları arasına takdim edeceğimizi tebsir ederiz.

2. Köylü Kardeşlerimiz

64

- İhtar-ı Mühim -

Meslegimize muvafık bir surette gerek telifen ve gerekse tercü-
meten kaleme alınan âsâr sahipleri, eserlerinin bir suretini
(Osmanlı Sosyalist Fırkası Paris Merkezi) müessisi Doktor Refik
Nevzat Beyefendiye gönderdikleri takdirde eserin haiz olduğu
kıymet-i nakdiye kendilerine bildirilir. Şerait-i mezkûre
tarafeynce kabul edildiği halde mezkûr risale hakk-ı tab'ı
kütüphaneye mahfuz kalmak şartıyla muharrir-i muhteremen hakk-ı
telif-i kanunînin verdiği selâhiyet dairesinde satın alınır.

Sayan-ı Tavsiye Âsâr

1. Siyeset-i Hâzıra-i Meş'ume isminde Dr. (Refik Nevzat) Bey tarafından yazılan ve firkamız namına tab' edilen eser.
2. İctihat Kütüphanesi külliyyatı ki, müellif ve muharrir-i muhteremin Dr. (Abdullah Evedet) Bey olduğunu söylemek kâfidir. *(in)*
3. Teceddüd-ü ilmî ve Felsefî Kütüphanesi külliyyatı.
4. Millet Kütüphanesi ~~inde~~ *külliyyatından* olup Haydar Rifat [] tarafından tercüme olunan "Sosyalizm" nam eser.
5. Nes-1-i Âti Kütüphanesi külliyyatından olup İsmail Faik Bey tarafından çıkarılan (Bârîka-i Hakikat) (Hârîka-i Fen) nam risaleler.

Mesleğimize muvafık bir surette gerek telifen ve gerekse tercümeen kaleme alınan âsâr sahipleri, eserlerinin bir suretini (Osmanlı Sosyalist Fırkası Paris Merkezi) müessisi Doktor Refik Nevzat) Beyefendiye gönderdikleri takdirde eserin haiz olduğu kıymet-i nakdiye kendilerine bildirilir. Şerait-i mezkûre tarafeynce kabul edildiği halde mezkûr risale hakk-ı tab'ı kütüphaneye mahfuz kalmak şartıyla, hakk-ı telif-i kanununin Muharrir-i muhteremeden verdiği selâhiyet dairesinde satın alınır.

Şayan-ı Tavsiye Âsâr

- 1 - Siyaset-i Hâzıra-i Meş'ume isminde Dr. (Refik Nevzat) Bey tarafından yazılan ve fırkamız namına tab' edilen eser.
- 2 - İctihat Kütüphanesi külliyyatı ki, müellif ve muharrir-i muhtereminin Dr. (Abdullah Cevdet) Bey olduğunu söylemek kâfidir. ✓
- 3 - Teceddüd-ü İlmî ve Felsefî Kütüphanesi külliyyatı. ✓
- 4 - Millet Kütüphanesi külliyyatından olup Haydar Rıfat [] Bey tarafından tercüme olunan "Sosyalizm" nam eser.
- 5 - Mes l-i âti Kütüphanesi külliyyatından olup İsmail Faik Bey tarafından çıkarılan (Bârîka-i Hakikat) (Hârîka-i Fen) nam risaleler.

TÜRKİYE SOSYAL TARİHİ